

İDARE

Dahiliye Vekâletinin aylık mecmuası

Yıl: 5

AĞUSTOS 1932

Sayı : 53

RESMÎ KISIM

Tayinler

İnzibat komisyonları mukarreratı:

Vekâlet İnzibat komisyonu kararları

Vilâyet İnzibat komisyonları kararları

İcra Vekilleri hey'eti kararnameleri

Şurayı Devlet kararları

Tamimler

Tekaüt muamelesi ikmâl edilenler

GAYRÎ RESMÎ KISIM

Hukuku İdare

İbrahim Ali

Mülkiye mektebi Hukuku İdare Hocası

Şehirler ve Belediyecilik

K. Naci

Mahalli İdareler U. Müdür Vekili İtalyan

vilâyet ve nahiye kanunu

Ali Ragıp

Divanı Muhasebat Mürakıplarından

Belçikanın İdarî teşkilâtı

Tercüme eden

Enis Behiç

ANKARA –Yeni Gün Matbaası

1932

Tayinler:

Kararname No. 12960

Münhal bulunan Aksaray valiliğine Şebinkarahisar valisi Arif Hikmet beyin tayini ; Dahiliye Vekâletinin 8/6/932 tarih ve ''6017'' numaralı tezkeresile yapılan teklif üzerine İcra vekilleri heyetinin 9/6/1932 tarihli içtimain da tasvip ve kabul olunmuştur.

9/6/1932

Kararname No. 8911

Ardahan kaymakamı Avni beyin Bor kaymakamlığına naklen tayini tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına dahiliye vekili memurdur.

8/8/1932

REİSİCUMHUR
Gazi M. Kemal

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş.Kaya

Münhal bulunan 3000 kuruş maaşlı İzmir beşinci iskân mmtakası müdürlüğüne Balıkesir sabık iskân müdürü Talât bey tayin edilmiştir.

İnzibat Komisyonları mukarreratı:

**Vekâlet inzibat komisyonunun 14/8/1932
tarihli kararları.**

Karar No. 257

Erzincan Nufus müdürü Fehmi efendinin Kars Nufus müdürlüğünde bulunduğu sırada yapmış olduğu gayrî kanunî muamelelerden dolayı dört defa lüzumu muhakemesine karar verildiği ve daha bir çok yolsuz işleri için tahkikatın devam etmekte bulunduğu cihetle Devlet haysiyetini halk nazarında lekedar eden mumaileyhin memuriyetten ihracı hakkında Nufus işleri umum müdürlüğünün komisyonumuza muhavvel 1/5/932 tarih ve 5072/169 sayılı tezkeresi tetkik ve mütalaa olundu :

Memurin ve “1700” numaralı Dahiliye memurları kanunu ; memurinin ihracını mucip hal ve hareketlerini sarahaten göstermiş olmasına ve mumaileyhin ihracı için dermeyan edilen esbap, kanunî sarahate uygun bulunmamasına binaen tezkerenin Nufus işleri U. müdürlüğüne iadesine,

Karar No. 258

Aldığı tedbirle hali fırarda bulunan şakilerden Fındık nahiyesinin Basan köyünden Siloyu Ferho'nun on iki refiki ile dehaleti teinin ettiği anlaşılan Eruh kaymakamı İhsan bey hakkında Birinci umumî müfettişlikten mürsel asayiş raporu üzerine Jandarma umum kumandanlığının 16/5/932 tarih ve "68797" sayılı tezkeresi okundu :

Eşkiya takibatında muvaffakiyeti görülen mumaileyhin takdirname ile taltifine ve sicilline dercine,

Karar No. 259

Vazife esnasında amiri bulunan tahsil memuru Fuat efendiyi tahkir ettiğinden dolayı Diyarbekir vilâyeti inzibat komisyonunca Dahiliye memurları kanununun 20 inci maddesine tevfi kan sınıfının bir derece tenziline karar verilen vilâyet muhasebei hususiye tahsildarı Sabri efendi hakkındaki tahkikat evrakı ve mumaileyhin itiraznamesi tetkik ve mütalaa olundu :

Mumaileyhin vekâletçe tayin edilen dahiliye memurlarından olmayup vilâyetçe tayin olunan tali memurlardan bulunması dolayısıyla hakkında dahiliye memurları kanunu dairesinde muamele tayinine imkân olmadığından memurun kanununun umumî hükümlerine tevfi kan muamele ifa edilmek üzere vilâyet inzibat komisyonunca mütte haz kararın nakzi ile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 260

Vazifesinde lâkaydi göstererek tahsilât derecesinin dun kalmasına sebebiyet vermesinden ve dairesine devamsızlığından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca me-

murin kanununun ‘‘30’’uncu maddesine tevfikân ‘‘15 ‘‘ günlük maaşının kesilmesine karar verilen Seyitgazi muhasebei hususiye memuru Mes’ut efendi hakkında Eskişehir vilâyetinin 25/4/932 tarih ve ‘‘ 95/59 ‘‘ sayılı tezkeresile gönderilen tahkikat evrakı ve mumaileyhin itiraznamesi tetkik ve mütalâa olundu :

Mumaileyhin tahsilat nisbetinin dun kalması hakkında lâkaydisi ve daireye devamsızlığı, memnrin kanunun ‘‘56’’ inci maddesi hükmüne göre vazih ve müdellel bir surette tesbit edilmediği halde mezkûr kanunun ‘‘30’’ uncu maddesi mucibince maaşının kesilmesine karar verilmesi tatbikat noktasından yolsuz görülmüş ancak vazifesine devamda intizamsızlık gösterdiği kaymakamlığının ve berayı vazife kazaya giden vilâyet mektupcusunun iş’arından anlaşılmış olmakla mezkûr kanunun ‘‘29’’ uncu maddesi mucibince tevbihle tecziyesi icabedeceğine ,

Karar No. 261

Tahsilatı muayyen müddette Bankaya yatırmayarak zatî işlerinde kullandığı ve tahsildarları mürakabe etmeyerek zimmetlerine para geçirmelerine göz yumduğu iddiasile vilâyet inzibat Komisyonunca Kefalet kanununun ‘‘ 6 ‘‘ ıncı ve ‘‘ 8’’ inci maddelerine tevfikân memuriyetten ihracına dair verilen karara itiraz eden Tavas muhasebei hususiye memuru Mehmet efendiye dair Denizli vilâyetinin 7/5/932 tarih ve ‘‘ 153 / 9211/ 749’’ sayılı tahriratile gönderilen karar ve tahkikat evrakı ve mumaileyhin itiraznamesi derece saniyede mütalâa ve tetkik olundu :

Vilâyet muhasebei hususiye müdürü tarafından yapılan tahkikat neticesinde; mumaileyhin ve tahsildarların

tahsil edilen paraları bir müddet tevhürle tamamen Bankaya yatırmış oldukları, zimmetlerinde para bulunmadığı ve makbuzlarda hâk ve silinti mevcut olmadığı anlaşılmışına nazaran mumaileyhin hareketi kefalet kanununun “ 6” ıncı ve “8” inci maddeleri şümulü dahilinde görülememiğinden hakkındaki kararın naksile evrakın vilâyete iadesine ,

Karar No. 262

Bakayanın tahsil nisbetini % 8 nisbetinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurun kanununun 30 uncu maddesi delâletile 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin (C) fıkrasına tevfiikan on günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Çivril muhasebei hususiye tahsildarı Eyüp Sabri efendinin itiraznamesi ve Denizli vilâyetinin 25/5/932 tarih ve 9680/989/188 sayılı tahriratile mevrut vileyet inzibat komisyonu kararı ve tahkikat evrakı derececi saniyede tetkik olundu :

Mumaileyhin hareketi 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin (C) fıkrası ve memurun kanununun 30 uncu maddesi şümulü dahilinde görülemeyüp ancak vazifesinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurun kanununun umumî hükümleri dairesinde muamele tayin edilmek üzere kararı vakiin nakzile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 263

Bakayanın tahsil nisbetini % 6 derecesinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurun kanununun 30 uncu maddesi delâletiyle 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin (C) fıkrasına tevfiikan on

günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Çivril muhasebei hususiye birinci daire tahsildarı Cemâl efendinin itiraznamesi ve denizli vilâyetinin 26/5/932 tarih ve 9682/995/190 sayılı tahriratile mevruz vilâyet inzibat komisyonu kararı ve tahkikat evrakı derececi saniyede tetkik olundu :

Mumaileyh Cemâl efendinin hareketi 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin(C) fıkrası ve memurin kanununun 30 uncu maddesi şümulü dahilinde görülemeyüp ancak vazifesinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurin kanununun umumî hükümleri dairesinde muamele tayin olunmak üzere kararı vakiin nakzine ve evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 264

Bakayanın tahsil nisbetini %12 derecesinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 30 uncu maddesi delâletile 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin (C) fıkrasına tevfiakan altı günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Denizli muhasebei hususiye üçüncü daire tahsildarı Ahmet efendinin itiraznamesi ve Denizli vilâyetinin 26/5/932 tarih ve 9684/991/192 sayılı tahriratile gönderilen vilâyet inzibat komisyonu kararı ve tahkikat evrakı derececi saniyede tetkik ve mütalâa olundu :

Mumaileyh Ahmet efendinin hareketi memurin kanununun 30 uncu maddesi ve 1777 numaralı kanunun mevzuubahs fıkrası şümulü dairesinde görülemeyüp ancak vazifesinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurin kanununun umumî hükümleri dahilinde muamele ifa edilmek üzere hakkındaki kararın nakzile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 265

Bakayanın tahsil nisbetini % 13 derecesinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 30 uncu maddesi delâletile 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin (C) fırasına tevfikan 6 günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Denizli muhasebei hususiye dördüncü daire tahsildarı İsmail efendinin itiraznamesi ve vilâyetin 26/5/932 tarih ve 9678/992/189 sayılı tahriratile mevrut inzibat komisyonu kararı ve tahkikat evrakı derece saniiyede tetkik olundu :

Mumaillehyin hareketi memurin kanununun 30 uncu maddesi ve 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin (C) fıkrası şümulü dahilinde görülemeyüp ancak vazifesinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurin kanununun umumî hükümlerine tevfikan muamele ifa edilmek üzere hakkındaki kararın nakzile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 266

Bakayanın tahsil nisbetini % 19 derecesinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 30 uncu maddesi delâletile 1777 numaralı kanunun 1 inci maddesinin “ C” fıkrasına tevfikan altı günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Denizli muhasebei hususiye ikinci daire tahsildarı Osman efendinin itiraznamesi ve vilâyetin 26/5/932 tarih ve 9683 /993/191 sayılı tahriratile mevrut inzibat komisyonu kararı ve evrakı derece saniiyede tetkik olundu :

Mumaillehy Osman efendinin hareketi memurin kanununun 30 uncu maddesi ve 1777 numaralı kanunun muvzuubahs fıkrası şümulü dahilinde görülemeyüp ancak vazif-

Esinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurin kanununun umumî hükümleri dahilinde muamele ifa edilmek üzere hakkındaki kararın nakzile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 267

Bakayanın tahsil nisbetini % 25 derecesinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 30 uncu maddesi delâletile 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin “C” fıkrasına tevfikân dört günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Denizli muhasebei hususiye birinci daire tahsildarı Ahmet Şevki efendinin itiraznamesi ve vilâyetin 26/5/932 tarih ve 9679/930/187 sayılı tahriratile gönderilen tahkikat evrakı derece saniyede tetkik olundu :

Mumailayhin hareketi memurin kanununun 30 uncu maddesi ve 1777 numaralı kanunun mevzuubash fıkrası şumulü dahilinde görülemeyüp ancak vazifesinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurin kanununun umumî hükümlerine tevfikân muamele ifa edilmek üzere hakkındaki kararın nakzile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 268

Bakayanın tahsil nisbetini %11 derecesinde bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 30 uncu maddesi delâletile 1777 numaralı kanunun birinci maddesinin “C” fıkrasına tevfikân altı günlük maaşının kesilmesine dair verilen karara itiraz eden Çivril muhasebei hususiye ikinci daire tahsildarı Ahmet efendinin itiraznamesinin ve Denizli vilâyetinin 26/5/932 tarih ve 9681/914/189 sayılı tahriratile mevru

inzibat komisyonu kararı ve tahkikat evrakı derecei saniyede tetkik olundu :

Mumaileyh Ahmet efendinin hareketi memurin kanununun 30 uncu maddesi ve 1777 numaralı kanunun mevzuubahs fıkrası şumulü dahilinde görülemeyüp ancak vazifesinde lâkaydi gösterdiği anlaşıldığından memurin kanununun umumî hükümleri dairesinde muamele ifa edilmek üzere hakkındaki kararın nakzile evrakın mahalline iadesine ,

Karar No. 269

Zati şeref ve memuriyet haysiyetini ihlâl edecek derecede sarhoşluğu itiyat edilmesinden ve zaman zaman hadise çıkarmak suretile zabita nazarında fena bir iz bırakmasından dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 33 üncü maddesine tevfikan memuriyetten ihracına karar verilen Trabzon idarei hususiye üçüncü daire tahsildarı Ömer Zeki efendinin itiraznamesi ve vilâyetin 17/5/932 tarih ve “11236/ 18202 ” sayılı tahriratile mevrut karar ve tahkikat evrakı derecei saniyede tetkik ve mütalâa olundu :

Mumaileyhin müddeabih harekâtı tahkikat evrakının tetkiki ile sabit görülmüş olduğundan itirazının reddile hakkındaki kararın tastikine ,

Karar No. 270

Orhaneli kaymakamı Nurettin beyin Sıhhat memuru Edip efendinin refikasını himayesi altına almasından dolayı vilâyet idare heyetince hareketi inzibatî cezayı müstelzim görüldüğünden bahis Bursa vilâyetinin 28/4/932 tarih ve 199 sayılı tahrirat ve merbutatı ve mumaileyhten alınan müdafaaname tetkik ve mütalâa olundu :

Mumaileyh Nurettin beyin ; ailesini zaruret içinde bırakup giden Edip efendinin refikasını muvafakati tahtında bir müddet himayesi altına aldığı anlaşılmasına ve bu hareketi memuriyet vekar ve haysiyetini ihlâl edecek bir mahiyette görülememesine binaen hakkında inzibatî ceza tayinine mahal bulunmadığına ,

Karar No. 271

Vazife başında âmirini tahkir etmesinden dolayı Vilâyet İnzibat Komisyonunca Dahiliye memurları kanununun ‘‘20’’ nci maddesinin beşinci fıkrasına tevfikân sınıfının bir derece tenziline dair verilen karara itiraz eden Biganın Çan nahiyesi müdürü Sami efendinin itiraznamesi ve Çanakkale vilâyetinin 28/5/932 tarih ve 2655/267 sayılı tahriratile mevrut vilâyet inzibat komisyonu kararı ve tahkikat evrakı derecei saniyede tetkik ve mütalâa olundu :

Mumaileyhin bu baptaki itirazatı şayanı kabul görülemediğinden itirazının reddile ahkâmı kanuniyeye muvafık bulunan hakkındaki kararın tastikine,

Karar No. 272

Köy kanununun tatbikinde ve kalem muamelâtının islahında faaliyeti görülen Akşehir kaymakamı Lütfü beyin, mülkiye müfettişi Abdullah Feyzi beyin iş’arı veçhile taktirname ile taltifi hakkında vilâyetler idaresi ikinci şube müdüriyetinin 15/6/932 tarih ve ‘‘856’’ sayılı, tezkeresi ve teftiş raporu sureti mütalâa olundu:

Mumaileyhin köy kanununun tatbikinde ve kalem muamelâtının islâhında ibraz ettiği gayret ve faaliyet vazifesi icabından görülmekle taktirname ile taltifine mahal olmadığına,

Karar No. 273

Sarhoşluğu itiyat edinmesinden ve itiyadını muhilli haysiyyet bir şekilde halk muvacehesinde göstermekte bulunmasından dolayı vilayet inzibat komisyonunca memurin kanununun 33 üncü maddesine tevfikan memuriyetten ihracına dair verilen karara itiraz eden Torbalı muhasebei hususiye memurlarından Kadri efendinin itiraznamesi ve İzmir vilâyetinin 31/5/932 tarih ve “42528/257” sayılı tahriratile merbut evkrakı aidesi derece saniiyede tetkik ve mütalâa olundu:

Mumaileyhin sarhoşluğu itiyat edindiği kanunî delâil ve tıbbî vesaika istinat suretile tesbit edilmeyerek memurin kanununun “33” üncü maddesine tevfikan ihracına karar verilmesi tatbikat noktasından muvafık görülemediğinden mezkûr kanunun 30 uncu madesine tevfikan maaş kesilmesi suretile tecziyesi icabettiğine,

Karar No. 274

Kadirli kaymakamı Fazıl Halûk beyin, verilen emrin tatbikinde dikkatsizlik göstermek suretile Hasan efendi namındaki zatın yüklerini yıktırmasından dolayı vilâyet idare heyetince lüzumu muhakemesine dair verilen karar, mumaileyhin itirazı üzerine Devlet Şûrasınca tetkik edilerek cezai mes’uliyet tevcihine imkân olmayup inzibatı cezayı müstelzim ahvalden görülmesine binaen vilâyetin 22/5/932 tarih ve 110/679 sayılı tahriratile gönderilen tahkikat evrakı ve mumaileyhin müdafanamesi tetkik ve mütalâa olundu :

Mumaileyh Fazıl Halûk beyin bu baptaki müdafaatı şayanı kabul görülerek hakkında tayini muameleye mahal olmadığına,

Karar No. 275

Suşehri Kaymakamı Ahmet ve koyulhisar kaymakamı Arif beylerin sayım vergisi kaçakçılığına karşı fevkalâde gayret ve faaliyyet göstererek geçen seneye nisbetle “52680” fazla hayvan tesbit ve tahakkuk ettirilmek suretile Devlet hazinesine büyük bir istifade temin etmelerinden dolayı taktirname ile taltifleri hakkında Şibin Karahisar vilâyetinin 21/6/932 tarih ve “24826/65” sayılı tahriratı okundu :

Mumaileyhimanın nef’i hazine için göstermiş oldukları gayret ve faaliyyet şâyânı taktir görüldüğünden taktirname ile taltiflerine ve sicillerine dercine ,

Karar No. 276

Pınarbaşı Kaymakamı Celâl beyin Sığır vebası hakkındaki tedabirin tatbikine bizzat nezaret etmek suretile hastalığın etrafa sirayetinde meydan vermediğinden Ziraat Vekâleti Celilesinin de işa’ri veçhile taktirname ile taltif edilmesine dair Kayseri vilâyetinin 3/7/ 932 tarih ve “103/556 ” sayılı tahriratı okundu :

Mumaileyhin ibraz etdiği faaliyyet vazifesi icabından görülmekle taktirname ile taltifine mahal olmadığına ,

Karar No. 277

Rüşvet maddesinden dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 33 üncü maddesine tevfikân memuriyetten ihracına dair verilen karara itiraz eden ve indelmuhakeme beraat ettiği cihetle memurin kanununun 49 uncu maddesi mucibince hukuku memuriyetinin iadesini isteyen İstanbul sabık iskân teffiz memurlarından Kemal efendi hakkında İstanbul vilâyetinden mevрут dosya tetkik ve mütalâa olundu :

Vilâyet inzibat komisyonu tarafından verilen karara mumaiyleh tarafından kanunî müddeti zarfında itiraz edilmediği cihetle hükmün kesbi kat'iyet ettiği anlaşılmına, ve evrakının mahkemeye tevdiinden evvel ihraç edilmiş olmasına ve bilâhare mahkemece verilen beraat kararının kat'ileşmiş bulunan inzibat komisyonu kararına müessir olamayacağına nazaran memurun kanununun 49 uncu maddesi hükmünden istifadesine imkân görülemediğine ,

Karar No. 278

Muameleye vukufsuzluk ve dikkatsizlik yüzünden makbuz tahrif eylediğinden dolayı vilâyet inzibat komisyonunca memurun kanununun 29uncu maddesine tevfiikan tevbihle tecziyesine karar verilen Bayburt muhasebei hususiye tahsildarlarından Maksut efendi hakkındaki karara vilâyet muhasebei hususiye müdüriyetince itiraz edilmekle Gümüşhane vilâyetinin 23/6/932 tarih ve 1823 /27 sayılı tahriratile mevrut dosya derececi saniyede tetkik ve mütalâa olundu :

İtiraznamede; mumaiylehin kefalet kanununun altıncı maddesine tevfiikan memuriyetten ihracı icap ederken tevbihle tecziyesine karar verilmesi yolsuz olduğu derineyan edilmekte isede suç, mahiyetine nazaran kefalet kanununun altıncı maddesi şumulü dairesinde görülemediğinden vilâyet inzibat komisyonunca mütte haz karar usul ve kanuna muvafık bulunduğu cihetle itirazın reddile kararın tasdikine ,

Karar No. 279

Vekâlet mutemedi Galip beyin lâtife maksadile elini sıkamak istediği ve mumaiylehin elini vermemesi üze

rine zorla alıp parmaklarını sıktırıldığı esnada 25 günde iyileşecek derecede parmağını kırdığından dolayı hakkında inzibati ceza tayini istenen mahalli idareler umum müdürlüğü ikinci şube memurlarından İbrahim bey hakkında müşteki Galip beyin 2/6/932 tarihli istidasile tahkikat fezlekesi, tabip raporu ve İbrahim beyin müdafaa namesi tetkik ve mütalâa olundu :

Keyfiyetin umumî ceza hükümlerine temas etmesine nazaran mumaileyh İbrahim bey hakkında inzibati ceza tayinine mahal olmadığına,

Karar No. 280

Kayseri iskân memuru Enver efendinin gece ve gündüz işretle sarhoşluğu itiyat edinerek muamelâta bakmadığı ve bu yüzden tefviz ve iskân komisyonlarına iştirak etmediği, bir hey'et tarafından dairesinde yapılan tetkik neticesinde mumaileyhin resmî dairede son derece sarhoş bulunduğu zabıt varakası ve tabip raporile tesbit edildiği gibi dairede boş ve dolu rakı şişeleri zuhur etmesine binaen Vilâyet inzibat komisyonunca memurin kanununun 33 üncü maddesince memuriyetten ihracına dair verilen karara mumaileyh tarafından itiraz edilmekle Kayseri vilâyetinin 9/6/932 tarih ve 94/494 sayılı tahriratile mevzut tahkikat evrakı ve tabip raporu derececi saniyede tetkik ve mütalâa olundu:

Mumaileyhin itirazatı şâyanı kabul görülemediğinden hakkında usul ve kanuna muvafık olarak ittihaz edilmiş bulunan kararın tastikine

Karar No. 281

Müftü İsmail efendi hakkında tanzim olunan tahkikat evrakı arasından kendisine ait ifade varakasını geri almasından ve mezkûr varakanın alınmasına müsa-

maha göstermesinden dolayı haklarında inzibatî ceza tayini istenen sabık Elmalı kaymakamı Bahattin beyle tahrirat kâtibi Mehmet Arif efendi hakkında Antalya vilâyetinin 4/6/932 tarih ve 149/298 sayılı tahriratile mürsel idare heyeti kararı ve tahkikat evrakı tetkik ve mütalâa olundu :

Mevzubahs ifade varakasının alınması, suçun zâhire ihracına medar olacak esbabı sübutiyeden birinin ziyaa uğratılması demek olduğuna nazaran mumaileyhima hakkında inzibatî ceza tayinine imkân görülemeyüp umumî ceza hükümlerine tevfikân muamele ifası için evrakın vilâyete iadesine,

Karar No. 282

Vazifesinde ihmal ve lâkaydi gösterdiği, marıyyetine karşı olan selâhiyetini istimal edememesi yüzünden belediye vezaifinin mühmil kalmasına sebebiyet verdiği ve kendisine yapılan mükerrer ihtarlara ehemmiyet atfetmediğinden dolayı belediye reisliğince vazifesine nihayet verilerek hakkında müttehaz muamelenin belediye encümenince tastıkına karar verilen Mardin belediye müfettişi Hulusi efendinin 26 ve 27/6/932 tarihli iki kıt'a itiraznamesi ve merbutu musaddak muamele ve karar suretleri tetkik ve mütalâa olundu :

Belediye kanununun 83 üncü maddesinin 10 uncu fıkrasına nazaran belediye memurlarının işten çıkarılması. belediye reisinin işa'arı üzerine belediye encümeni kararla kabil olabileceğine nazaran mumaileyhin bidayeten belediye riyasetince vazifesine nihayet verilip encümenince bilâhere karar itası mevzuatı kanuniyeye muvafık görülemediğine ve ortada kanunî kıymeti haiz bir karar bulunmadığına göre Hulusi efendinin vazifesine iadesi icap ettiğine,

Karar No. 283

Karaburun kaymakamlığında bulunduğu sırada mevzu talimat hilâfına şifreleri hallettikten sonr yakdırmamak, hükümet tabibi Burhan beyle Hoca Mustafa efendiye borcundan dolâyi mumaillehyimanın icraya müracaatlarına sebebiyet vermek, Kâmil beye olan borcunun tediyesinde dürüst hareket etmemek, idarei hususiyeye ait cezayı nakdi teslimatını ve muamele evrakının teehhüre uğratmasından dolâyi inzibatî ceza tayinine lüzum gösterilen sabık Torbalı kaymakamı Hilmi bey hakkında teftiş hey'eti reisliğinin 12/6/932 tarih ve 9291/247 sayılı tezkeresile mevрут tahkikat evrakı ve mumaillehyin müdafaanamesi tetkik ve mütalâa olundu :

Mumailleyh Hilmi beyin ahiren tekaütlüğü icra edilmiş olmasına binaen hakkında inzibatî ceza tayinine mahal görülemediğine karar verildi.

Burdur Valisi

Hazım Beyefendiye

Köy mektepleri inşaat ve tamirat işlerle yakından alâkadar olduğunuzu ve bunun çok feyizli neticeler verdiğini memnuniyetle öğrendim. Bu sahadaki devamlı faaliyetinizin Vilâyetiniz köylerindeki mektep binası ihtiyacını az zamanda tatmin edeceğinden ümit varım. Her vesile ile Maarif işlerine karşı gösterilen kıymetli mesainiz şayanı taktir görülmüştür. Takdirmamenizin tescili lüzumu da Dahiliye Vekâletine yazılmıştır efendim .

Maarif Vekili
Esat

H Ü L Â S A

Mesut Kâni beyin memur-
in kanununun 28 inci maddesi
ne tevfikân ihtarla tecziyesine
dair.

Vekâleti Celileye

Kazaların vilayetlerle muhaberesine mahsus olmak üzere tertip ve vilâyetlere gönderilen ve birinin 20/ Temmuz/ 932 den itibaren kullanılması ve diğerlerinin emir verilinceye kadar açılmayarak muhafaza edilmesi emrolunan şifre anahtarlarının her üçünü de lâkaydi ve dikkatsizliğinden dolayı açtığı anlaşılan Karaisalı kaymakamı Mesut Kâni beyin memurun kanununun 28 inci maddesi mucibince ihtarla tecziyesi ve sicilne geçirilmesi tensibi devletlerine arz olunur efendim .

28.7.1932

Muvafıktır,
30 - 7 - 932 **A. Hilmi**

Vilâyetler İdaresi U. M.
Sabri

H Ü L Â S A

Müfettiş Nedim Nazım bey H.

Mülkiye müfettişi Nedim Nazım bey hakkında Vekâlet inzibat komisyonunca ittihaz edilip Temmuz 931 tarih ve 40 numaralı idare mecmuasında neşredilen 165 sayılı kararın ref'ı hususunda mumaileyhin şurayı Devlet reisliğine müracaatı üzerine verilen ref karan aşağıda derc edilmiştir.

T. C.

Şurayı Devlet

Deavin H.

N. 32/68

K. 845

Dava eden: Mülkiye müfettişlerinden Nedim Nazmi bey

Dava edilen : Dahiliye Vekâleti .

Davanın Hülâssı: Kıdem Tenzili kararına itirazdan ibarettir .

Dava edilenin müdafaası : Mezuniyetsiz mıntakasını terkettiğini natıktır.

Müddei umuminin mütaleası ; Memurin kanununun 31 inci maddesinde kıdem tenzilini icap ettiren sebepler, mazeretsiz veya mezuniyetsiz vazifeye devam etmemek hususuna maksur olup müddeinin meşru ve ailevi mazeretine mebni makamı vekâletten telâkki eylediği şifahî muvakkat ve müsaadeleri üzerine vazifeden ayrıldığı musirren dermeyan eylemesine ve müdafaanamerde bunun aksi iddia ve mazerti de nefyedilmediği gibi vazifesi itibarile vekâleti temsil eden bir zatın hilâfı hakikat bir iddiada bulunmayacağı tabii bulunmasına binaen badema bu gibi hususta keyfiyeti resmen tevsik eylemesi hususunda nazarı dikkati celbedilmek üzere hakkında tatbik olunan kıdem tenzili muamelesinin nakzı mütaleasındadır .

Türk milleti namına icrai kazaya memur Ş. D. Heyeti tarafından icabı keyfiyet teemmül ve müzakere olundu. Şurayı devlet kanununda derece saniyede tetkik keyfiyeti dahi idarî dava nücümlesinden gösterilmekte olduğu ve zaten müddeinin bu suretle dava ikame eylemesinden maksadı dahı, hakkında müttehas vekâlet inzibat komisyonu kararının derece itibarile tetkikini talep eylemekten ibaret bulduğu cihetle meselenin tetkikine girişildi. Hakkında tatbik olunan Memurin kanununun 31 inci maddesinde “mezuniyetsiz veya mazeretsiz vazifeye devam etmemek” denilmekte olduğu ve davacıya vekil Beyfendi hazretleri tarafından izin verilip verilmemesi hususuna gel-

ince izin verilmediği, infikâkinin de bir mazerete müstenit olmıyarak vukuu sabit olmadığı gibi kararda mevzuubahs dahi edilemediğinden ve davacının mevki ve sıfatı memuriyeti de Derpiş olunarak itti hazı karar olunması muvafıkı hal ve maslahat bulunduğundan badema bu gibi hususatta keyfiyeti resmi şekilde tevsik eylesmesi zımnında nazarı dikkatinin celbedilmesi suretile hakkında verilen kıdem tenzili kararının ref'ine 3/7/932 tarihinde ittifakla karar verildi .

Vilâyetlerin İnzibat komisyonları kararları

Afyon Karahisar

Evrakı cürmiye yi imha ve hilafı usul hapis ve emsali ceraimi irtikâp eyleyen Çal nahiysi müdürü Fuat beyin memuriyetten ihracına, mezuniyetsiz memuriyetini terkederek İstanbul a giden Çulovası nahiyesi müdürü Hayri beyin kıdeminden bir sene tenziline, bir gün izin aldığı halde mezuniyetsiz olarak merkezi vilâyette bir hafta kalan Eğret nahiyesi müdürü Şevket efendinin ise kıdeminden “ 3 ” ay tenziline karar verilmiştir .

Eskişehir

Vazifelerinde gösterdikleri gayretleri vilâyetçe şâyânı taktir görülen vilâyet mektubî kalemi başkâtibi Sami, Evrak katibi Kâmil ve İdare heyeti ikinci kâtibi Şükrü beyler birer kıt'a taktirname ile taltif edilmişlerdir.

Gümüşhane

Kuyudat ve muamelelerinde görülen intizam dolayısile Evrak memuru Necati, İdare heyeti kâtibi Yusuf ve Encümen başkâtibi Nafiz beyler vilâyetçe birer kıt'a taktirname ile taltif edilmişlerdir.

Kayseri

Nahiyeye ait işleri hüsnü tedvir ve İncesu kaymakamlık vekâletini de liyakatle ifa eden Karahisar nahiyesi müdürü Sadık bey vilâyetçe bir kıt'a taktirname ile taltif edilmiştir .

Manisa

Hal tercümesi varakasını vaktinde vermeyen kırkağaç tahrirat kâtibi İskender beyle vazifesinde ihmal ve lâkaydisi görülen Akhisar nüfus memuru Sıtkı bey ihtar suretile tecziye edilmişlerdir .

Zonguldak

Mektupçuluk kalemi Baş kâtibi Servet Hanım mesai ve intizamından dolayı takdir name ile taltif edilmiştir .

İcra Vekilleri Heyeti Kararnameleri

H Ü L Â S A

Memleketimizde yerleşmiş aile reislerinin Şarkı Trakya-dan hicret eden taallukatının kabulü H.

Kararname No, 12961

7- 12 - 941 tarih ve 2912 Nolu kararnameye zeyldir. Memleketimizin bazı mahallerinde yerleşmiş olan aile

Reislerinin kardeş,amca ve saire gibi şarkî Trakyada kalmış taallukatının da hicretlerinde memleketimize kabul edilmesi; Dahiliye vekâletinin 17 - 5 - 932 tarih ve 18647/10329 Nolu tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra vekilleri heyetinin 9-6-932 tarihi içtimanında tasvip olunmuştur.

9/ 6/932

H Ü L Â S A

Memuriyeti mahsusa ile ecnebi memleketlere gönderilecek zavata verilecek Harcirah H.

Kararname No. 13118

Memuriyeti muvakkate ile ecnebi memleketlere gideceklere Mülkiye Harcirah kararnamesinden fazla verilmesi muktazi yevmiyelerin Türkiye hudutları haricinden itibaren hesap edilmesi; Divanı muhasebat Reisliğinin 23-5-1932 tarih ve 1222 Nolu tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye vekâletinin 4 - 7 - 1932 tarih ve 132 Nolu mütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 13-7-1932 tarihli içtimamda tasvip ve kabul olunmuştur .

13/7/1832

H Ü L Â S A

Maliye Heyeti Teftişye Nizamnamesinin 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının tadiline dair.

Kararname No.: 13134

Neşri tarihi : 30/7/1932

Maliye Teftiş Heyeti Nizamnamesinin 9 uncu maddesinin 2 inci fıkrasını tadilen Maliye Vekâletince tek-

lif olunup Şûrayı Devlet Heyeti Umumiyesince de kabul ve Şûrayı Müşarünileyha riyasetinin 10/7/1932 tarih ve 12044 numaralı tezkeresile tevdi olunan merbut nizamnamenin mer'iyete vaz'ı ; İcra vekilleri Heyetinin 13/7/1932 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.

13/7/1932

Madde 1— Maliye Teftiş Heyeti Nizamnamesinin 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

Müşabaka şeraiti Maliye Vekilinin kararla tayin edilecek ve fakat müsabakanın açıldığı senenin kânunu sanı iptidasında yaşları yirmi altıdan aşağı ve otuzdan yukarı olanlar müsabakaya iştirak ettirilmeyeceklerdir.

Madde 2 — Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu nizamnamenin icrasına Maliye Vekili memurdur:

13/7/1932

H Ü L Â S A

Memleketimizin umumî sanayi plânı H.

Kararname No. 13142

Rusyadan alınacak pamuklu mensucat fabrikaları tesisatı için tetkikat yapmak üzere getirilecek bir müdür ve altı mütehasstan mürekkep heyete daha üç mütehasıs iltihakı suretile tetkikatın; memleketimiz umum sanayi plânının etrafı ile tavazzuh etmesine ve ihtiyar olunacak masraftan daha büyük faideler elde edilmesine imkân verecek şekilde yaptırılması ve bu heyete gerek mensup oldukları istihsal şubelerinden ve gerekse nok-

san olan ihtisası ikmâl etmek üzere türk mühendis ve memurlarının tefriki ve heyetin seyahat programı ile tetkikatta kullanılacak mütemmim alât ve vesaitin sureti tedariki ve Seyahat plânının tanzim ve tatbiki hususunda alâkadar makamata temini iktiza eden nokat hakkında iktisat vekâletinden tevdi olunan mufassal rapor icra vekilleri heyetinin 13/7/932 tarihli içtimında tetkik ve mütâlea edilerek Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinden de bir mütehassısın terfiki suretiyle teklifi vakiin bir kısmı İdarî olduğundan onlar hakkında karar ittihazına lüzum görülmeyip doğrudan doğruya ait olduğu vekâletlerle bilmuhabere temini ile diğerleri için tanzim olunan merbut hususatın tatbiki tasvip ve kabul olunmuş ve keyfiyetin bütün vekâletlere ve alâkadar makamlara tamimi tensip edilmiştir.

13-7-1932

— Rusyadan gelecek mütehassıslar heyetine ilâveten bir keten kendir teknoloğu, bir şekerçilik ve bir klor ve sair kimya sanayii mütehasssının iltihakı.

2 — Gelecek Rus heyetine, gerek mensup oldukları istihsal şubesinden ve gerek heyete noksan olan ihtisası itmam etmek üzere şimdilik bir madenci veya izabe mühendisi, bir pamuk teknoloğu, bir sanayii nesciye ve makine mühendisi, kuvvet menabii ve saire tetkikatına iştirak için bir veya iki mütehassıs mühendis, bir pamuk ziraat mütehassısı bir keten kendir ziraat mütehassısı, bir şekerçilik mütehassısı, nakliyat şeraiti hakkında malûmat verecek bir Nafia memurunun ve karar metninde zikredilen Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâleti memurunun terfiki.

3 — Tetkik seyahatinin İstanbul - Ankara - Eskişehir – İzmir “ Nazilli ve Aydın mıntakası gezilmek

suretiyle “ Sarayköy - Denizli - Burdur ve İsparta ” Afyon tarikile veya otomobille ” -Konya - Adana- Mersin- Malatya - Elâziz - Arapkir - Sivas tarikile - Kayseri - Ankara - Kastamonu - Ankara - İstanbul olarak yapılacağı.

4 — Nevi ve evsafı üzerine tetkikat yapılmak üzere her cins pamuğumuzdan Moskovoaya gönderilmek için üçer balya tedariki.

5 — Rus mütehassıslarının getireceğinden başka lüzum hasıl olacak mütemmim alâttan iktisat devairinde bulunmayanların Nafia Vekâleti mevcudundan temini.

6 — Su ve sair kuvvet menabii, Elektirik santrallarının işletme mukaveleleri, elektirik fiatları, şimendifer; mesafe vaziyetleri, nakliyat tarifelerine ait malûmat, harita ve sair vesaikin Nafia Vekâletince ihzarı ve nakliyat mütehasssının tayini ile muvakkaten İktisat vekâleti emrine verilmesi.

7 — Ziraî malûmatın Ziraat Vekâletince ihzarı ve pamuk ve keten kendir mütehasssıslarının tayini.

H Ü L Â S A

Hayvan sağlık zabıtası
Nizamnamesinin birinci mad-
desine bir fıkra ilâvesi H.

Kararname No: 13160

Neşri tarihi: 30/7/1932

Hayvan Sağlık Nizamnamesinin birinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair İktisat Vekâletince hazırlanan ve Şûrayı Devletçe de görülen merbut nizamnamenin mer’iyete vaz’ı îcra Vekilleri Heyetinin 19/7/932 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur .

19/7/1932

Madde 1 — Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamesinin birinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

Antalyada Kaş, Muğlada Mermeris, Balıkesirde Akçay ve Edirne Enez ve İpsala mevkileri hayvan ve ham maddelerinin ihracına mahsus kapı ve iskeleler arasına ithal edilmiştir.

Yaşları yirmi altıdan aşağı ve otuzdan yukarı olanlar müsabakaya iştirak ettirilmeyeceklerdir.

Madde 2 — Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu nizamnamenin icrasına Maliye Vekili memurdur.

13/7/1931

H Ü L Â S A

Türkiye - Soviyet ittihadı hudutlarında kaçakçılığın men'i H.

Kararname No. 13180

2/1/1932 tarih ve 12111 No lı kararnameye zeyildir:

Türkiye - Soviyet ittihadı hudutlarında kaçakçılığın men'ini teminen akteedilecek mukavele esaslarının Moskovada müzakeresi ve bu maksatla Moskova Büyük Elçisi Hüseyin Ragıp Beyefendiye selâhiyet verilmesi kararlaştırılmış ise de bu mükâlemelere esas teşkil eyliyen teklifatın Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar Vekâletlerde Büyük Erkânı Harbiye Reisliğinin mütalealarını da ihtiva etmesi zarurî bulunduğu cihetle müzakeratın Ankarada icrası; Hariciye vekâletinin 20/5/932 tarih ve 450 No. lı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 19/7/932 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.

19/7/1932

H Ü L Â S A

Türkiye -Irak Türkiye-
Suriye daimî hudut
komisyonları H.

Kararname No. 13185

Hariciye vekâletinden yazılan 18/7/1932 tarih ve 581 No. lı tezkerede; Türkiye-İrak ve Türkiye - Suriye Daimî Hudut Komisyonlarının çok zamandanberi içtima etmediklerinden müzakeresi icap eden hudutlara ait hususatin görüşülmesi için temini içtimasında mevzuubahs devletler Elçilikleri tarafından iltimas edildiği bildirilmiş ve Hariciye bütçesinde daimî hudut komisyonlarının içtimasını ihzar eyliyecek tahsisat bulunmadığından sarfi muktazi paranın sureti tedariki hakkında bir karar ittihazı teklif edilmiştir.

Keyfiyet icra Vekilleri Heyetinin 19/7/1932 tarihli içtimasında görüşülerek her Vekâletin kendi memuruna ait harcirahını vermek üzere komisyonların toplanmalarının teminine karar verilmiştir.

19/7/932

H Ü L Â S A

Ankara su tesisatının
hazineye devri H.

Kararname No: 13198

Maliye vekâletinden yazılan 21/7/932 tarih ve 4297 No. lı tezkerede; Hazine ile Ankara Belediyesi arasında münakit mukavelename mucibince Belediyenin teşkil edeceği muhtelif şirketlerden alınacak hisselere mukabil İcra Vekilleri heyetinin 14/3/1928, 28/5/928 tarih ve 6320,6664 No. lı kararnamelerine tevfi kan belediyyeye verilmiş olan 1,270,000 liraya karşılık 928 senesinden

beri ancak 450,000 liralık hisse senedi tevdi edildiği ve mütebaki 820,000 liranın ise belediyenin malî vaziyeti dolayış ile şimdiye kadar tahsili mümkün olmadığı bildirilmiş ve bu borca mukabil bütün su tesisatının Hâzineye devir ve temlik ve hizmetin mahiyeti itibarile İdare ve işletmenin yine belediyece icrası ve safî hasılatın her malî sene gayesinde belediye ile Hazine beyninde münasafeten taksimi hususunda bir karar ittihazı teklif olunmuştur.

Keyfiyet İcra Vekilleri heyetince 21/7/932 tarihinde tetkik ve mütalea edilerek teklif veçhile muamele ifası tasvip ve kabul olunmuştur.

21/7/932

H Ü L Â S A

T. C. merkez bankası esas mukavelenamesinin bazı maddeleri H.

Kararname No. 13201

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası esas mukavelenamesinin 13, 20, 23, 26, 32, 44 ve 72 inci maddelerinin merbut şekilde tadili ; İktisat Vekâletinin 20/7/932 tarih ve 4819/141 numaralı tezkeresile vukubulan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 20/7/1932 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur .

20/7/1932

13 üncü maddenin son fıkrası şu suretle tadil edilmiştir :

“ Senedat iskontosuna veya senedat mukabili kredi ve avanslara tahsisen bankanın yapacağı emisyon banka sermayesinin yüzde yetmişinin tahsilinden sonra yapıla-

bilecek ve bu emisyon miktarı nizamnamenin 43 üncü maddesi mucibince teşekkül edecek bir komisyon tarafından tesbit edilecektir .”

20 inci madde şu suretle tadil edilmiştir : “ Bir hisse senedi bedelinin yüzde yetmiş tahsil edilmedikçe ferağ olunamaz . Bedelinin yüzde yetmiş ödenmiş olan hisse senedinin ferağı senedi devredenle alanın bu işe mahsus olarak tanzim edecekleri beyannameler üzerine banka idare meclisince karar ittihaz edilmesine ve hissedaran defterine kayıt ve tescil olunmasına mütevakıftır . Bu suretle hissedaran defterine kayıt ve tescil edilmiyen ferağlar muteber değildir .

“23 üncü maddenin üçüncü cümlesi şöyle tadil edilmiştir :

Banka idare meclisi lüzum gördüğü takdirde hükümetin muvafakatile bu müddetleri ikişer misline iblâğ ve üçüncü taksitin tediyisini lüzum gördüğü kadar tecil edebilir . ”

26 ıncı maddeye şu fıkra ilâve edilmiştir .

“ Hükümetin talebi ve Meclisi İdare kararile işbu A serisi hisse senedatı sermayenin % 25 ine kadar iblağ edilebilir . Munzam hisseler bedelinin altın olarak tesviyesi mecburi olmadığı gibi bu hisselerin yüzlük kupür olması da şart değildir.”

32 nci maddeye Ç İ kaydile şu fıkra ilâve edilmiştir:

“ Banka borsada mukayyet Devlet tahvilâtını veya Devlet kefalet ve taahhüdünü haiz olup resülmal ile faizinin altın esasile tesbit edilmiş bir para ile tediyesi meşrut tahvilâtı veya tediyeye edilmiş sermayesi akalli beş milyon Türk lirası olan Türk bankalarının tahvilâtını alıp satmak hakkını haizdir , Ancak bu işe Merkez Bankasının tesviye edilmiş sermayesile ihtiyat akçesi

mecmuunun yüzde ellisinden fazlası tahsis edilemez . Aynı zamanda alım muamelesinin icrası için Meclisi idare azasından asgari beşinin ittifakı şarttır. ”

32 inci maddenin D fıkrasına zirdeki hükümler ilâve edilmiştir

“ Vadesi dokuz ayı tecavüz etmeyen ziraî senetler de ticari senetler hükmünde iskontoya kabul edilebilir . Şu kadarki bunların miktarı tediye edilmiş sermayenin yüzde on beşine muadil meblağla ticarî iskonto cüzdanının yüzde on beşi yekûnunu tecavüz edemez . Bundan başka hitamı vadesine azamî üç ay kalmış olan ve bir banka tarafından ibraz edilen üç imzayı muhtevi hazine bonoları da ticari senedat hükmünde iskontoya kabul edilir. Ancak bu nevi senedatın yekûnu Merkez Bankasının tediye edilmiş sermayesinin yüzde kırkına muadil miktarı tecavüz edemez . Şu kadarki meclisi idare bu miktarı ve vadeyi azamî iki misline iblâğ edebilir. Bu nevi hazine bonolarının iskonto nisbeti Maliye Vekâletile banka meclisi idaresi arasında tekarrür ettirilir.”

32 inci maddeye H işaretile şu fıkra ilâve olunmuştur .

“ Banka hâzinenin hitamı vadesine azamî üç ay kalmış bonolarını resen iskonto edebilmek salahiyetini haizdir . Şu kadar ki bu işe bankanın tesviye edilmiş sermayesinin yüzde kırkıdan fazlası tahsis edilemez . Bu suretle iskonto edilecek olan hazine bonolarına tatbik edilecek faiz nisbeti Banka Meclisi idaresince ayrıca tayin olunur . ”

32 inci maddeye K işaretile şu fıkra ilâve edilmiştir :

Yukardaki fıkralarda zikredilen kuyut ve şurut mahfuz kalmak şartile banka iskonto etmek selâhiyetine malik olduğu hazine bonolarile ticarî ve ziraî senetler

üzerine avans ve kredi vermek hakkına da sahiptir . ”

44 üncü maddeye zirdeki fıkra ilâve edilmiştir :

“ Banka döviz tevdiatı kabulüne ve karşılıklı karşılıksız avans almağa mezundur . Bu kabil muameleler için icabında vereceği faizler miktarı balâdaki tahdide tâbi değildir . ”

72 inci maddenin son üç cümlesi şu şekilde tadil edilmiştir :

“ Mürakabe komisyonu azalarının müddeti iki senedir . Her sene nısfı tebdil olunur . Yeniden intihap edilemezler . İlk mürakiplerin biri (B) ve (C) diğeri (D) sınıfı hissedarları tarafından intihap edilenlerden olmak üzere ikisi kur’a ile 1933 adi heyeti umumiyesinde tebdil ve yerlerine yenileri intihap olunur. Diğer ikisi de 1934 adî heyeti umumiye içtimâna kadar hizmette devam ederler .

H Ü L Â S A

Hükümetçe Ziraat bankasına
mübayaa etdirilecek buğday H.

Kararname No: 13204

Hükümetçe Ziraat Bankasına mubayaa ettirilecek buğday hakkındaki 2056 numaralı kanuna [*] tevfikân 5 ağustos 1932 tarihinden muteber olmak üzere Ziraat vekâletince tanzim olunan merbut talimatnamenin meriyete konulması; îcra Vekilleri Heyetinin 23/7/1932 tarihli içtimâında tasvip ve kabul olunmuştur.

23/7/1932

[*] 2056 numaralı kanun 52 sayılı mecmuanın 844 üncü sahifesinde münderiçtir.

Talimatname

Madde 1 — Ziraat bankası ağustos 5 ten itibaren altıncı maddede yazılı mahallerde müstahsilin kendisine satılığa arzedeceği buğdayları okkası 5,50 kuruştan mubayaa edecektir.

Madde 2 — Bu fiatlar normal sert ve yumuşak buğday için olup kalite farkı ve ecnebi maddeler, çavdar ve saire payı olarak tenzili icap eden miktarlar mahallî borsa veya pazarlarındaki teamül ve usuller dairesinde tesbit olunur.

Madde 3 — Buğday alım ve satımında aşağıdaki vazifeleri yapmak ve İktisat, Ziraat, Maliye ve Nafia Vekâletlerinin ve Ziraat Bankasının birer mümessilinden mürekkep bulunmak üzere bir buğday komitesi teşkil edilecektir.

Komite Ziraat Vekâletine merbuttur.

Komiteye Ziraat Vekili ve bulunmadığı takdirde namına tensip edeceği zat riyaset edecektir.

Madde 4 — Komite:

A - İşbu Kararnamede münderiç alım ve satım mahallerinin tebdili veya yeniden alım ve satım mahalleri ihdası lüzumu halinde bu bapta Heyeti Vekileden karar istihsal edilmek üzere teklifatta bulunmak.

B - Buğday alım zamanının müntehasını ve satım mevsimlerini tayin ve hükümetin nazarı tasvibine arzeylemek.

C - Her mubayaa noktasında o sene zarfında alınması lâzım gelen azamî miktarı tayin ve tespit ve icabında bu miktarları tadil eylemek gibi başlıca vazaif ile memurdur.

Madde 5 — Buğday doğrudan doğruya müstahsillerimizden pazar yerlerinde, istasyonlarda, ayrıca pazarı olmıyan yerlerde borsalarda alınır.

Madde 6 — Buğday alım mahalleri şunlardır:

Ankara, Polatlı, Eskişehir, Akşehir, Konya, Kütahya, Balıkesir, Yerköy, Sivas, Denizli, Tekirdağı.

Madde 7 — Alınan buğdaylar aşağıdaki mahallere sevk ve orada muhafaza olunacaktır .

Ankara, İstanbul, Samsun, Mersin, İzmir.

Madde 8 — Bankaca mubayaa edilen buğdayların esmanı malın teslimini müteakip derhal ve nakden mal sahibine ödenir .

Madde 9 — Mubayaa edilen buğdayların satılma miktar, zaman ve fiatları Vekiller Heyetince ayrıca tesbit olunur.

Madde 10 — Devlet Demiryolları kendisine ait ambar, depo, hangar ve siloları tamamen veya kısmen buğdayların muhafazası için Ziraat Bankasına ihtiyaç ve talep vukuunda tercihan tahsis edecektir .

Madde 11 — Ambarlarda harika ve vesaiti nakli- yede kazalara karşı ve esmanın %10 fazlasile sigorta ettirilmesi hususuna Ziraat Bankası mezundur . Kezalik banka malın hüsnü muhafazasına müteallik bilcümle tedabiri ittihaz edecektir .

Bu hususun icap ettirdiği masrafları ihtiyara banka mezundur.

Madde 12 — Ziraat Bankası alım satım miktarları ile ambar mevcudunu ve nakti vaziyeti gösterir tafsilatlı hülâsai hesabiyeyi her 15 günde bir buğday komitesine tevdi eder .

Madde 13 — Ziraat Bankası alım, satım, muhafaza ve idare hususatının temini ifası için ihtiyaç ve lüzum nisbetinde memur, eksper, bekçi, kantarcı ve amele istihdamına mezundur .

Kezalik bunlardan başka olarak merkezde muamelâtı umumiyenin tedviri için icabı kadar memur, muha-

sip, kâtip ve hademe istihdamına Ziraat Vekâletinin tensibi ile banka mezun kılınmıştır.

Madde 14 — Mubayaa edilmiş olan buğday hesabının tasfiyesi müteakip senenin temmuzu nihayetinde ikmâl edilmiş olacaktır .

H Ü L Â S A

İktisadiyatı koruma kararnamesinin 5. inci zeyli H.

Kararname No. 13213

11940 numaralı kararnamenin beşinci zeyli olarak iktisat Vekâletince hazırlanan merbut kararın mer'iyete vaz'ı Vekâleti Müşarünileyhanın 23/7/1932 tarih ve 4887/172 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzerine icra vekilleri heyetinin 24/7/1932 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur,

24/7/1932

11940 numaralı kararnameye beşinci zeyil

Madde 1 — 1932 senesi 1 inci teşrin, 2 inci teşrin ve 1 inci kânun aylarına ait kontenjan listeleri bu kararnameye merbut olarak ilân edilmiştir .

Kontenjan listelerine raptten ilân edilen ve serbest olarak ve yahut alâkadar vekâletlerin müsaadesile kontenjan haricinde memlekete ithalleri mümkün olan eşya isimlerini muhtevi bulunan A, B, C, D, E, G, H, listeleri eylülün birinci gününden itibaren ilga edilmiştir . Ancak eylül 1932 tarihinden evvel yapılmış ve mahallin en büyük mülkiye memurunun veya izam edeceği mümessilin de iştiraki ile İstanbul ve İzmirde oda idare heyetince ve bunlardan kaşka mahallerde oda meclisle-

rince mesuliyetleri altında olarak muvazzaadan ân hakikî ve gerçek oldukları tasdik edilecek mukavelelere müsteniden gelecek A, B, C, D, E, G, H, listelerine dahil eşya eylül zarfında kontenjan harici ithal olunur . Bu kararnameye merbut F listesinde yazılı eşya 1 inci teşrin, 2 inci teşrin ve 1 inci kânun aylarındaki ithalât kıymetleri mecmuu 400,000 lirayı geçmemek şartile Sıhhat Vekâletinin müsaadesile kontenjan harici memlekete ithal olunur. Şu kadarki Sıhhat Vekâleti sıhhi zaruret gördüğü ilâçlar için bu miktarın haricinde ayrıca ithal müsaadesi verebilir .

Madde 2 — 1inci teşrinin ilk gününden 1933 senesi şubatının 15 inci gününe kadar Türkiyeye eşya ithal etmek isteyenlerden 4 üncü maddede yazılı ihracat tesbit komisyonlarının biri tarafından 3 üncü maddeye göre tasdik edilmiş bir ihracat beyannamesi ibraz edenler beyannamenin muhtevi olduğu kıymetin % 50 sine muadil kıymette olmak üzere kontenjan listesine dahil maddelerden kontenjan miktarile mukayyet olmaksızın serbestçe ithalâtta bulunabilirler.

Türk parasını koruma 6 numaralı kararname hükümleri mahfuzdur .

Madde 3 — Eylülün birinci gününden itibaren memleket mahsulâtından Üzüm, İncir, Fındık, Yün, Halı Tiftik. Zeytinyağı ve Gülyağı ve kasaplık hayvan ihraç edecek olanlar 4 üncü maddede yazılı komisyona ihraç ettikleri malın miktarı , cinsi ve diğer evsafıle beraber malın ihraç iskelesinde ihraca amade olarak bulunduğu mahalli ve Türk parası ve ecnebi dövizini olarak kıymetini veya (En Consignation) olduğunu iki nüslıalı beyannamelerle bildirirler. Komisyon bu beyanname mevzuu hakkında malın bulunduğu mahalde miktar, cins, kıymet ve diğer evsafı itibarile tetkikat icrasına selahiyetlidir .

Bu mallar ihraç edildikçe komisyon ihracatçılardan menşe şahadetnamesi, konşimento ikinci nüshaları, sigorta poliçeleri, gümrük beyannameleri, tahmil ve tahliye şirketleri bulunan yerlerde bu şirketlerden alınacak tahminin yapılmış olduğunu gösterir evrak, ihraç vesaikına müsteniden banka kredi hesaplarında yapılan muameleler üzerine alınacak banka vesikaları ve bunlara mümasıl lüzum göreceği evrakı müsbiteyi talep ve tetkik ederek ihracın bilfiil vukubulmuş olduğunu ve ihraç edilen eşyanın miktar ve keyfiyetinin beyannameye hakikî tevafukunu ve beyannameye gösterilen fiatların cari fiatlara uygun olup kabartılmış olmadığını mesuliyeti altında tesbit eder ve yaptığı tetkik ve tahkik neticesine göre ihracatçının vermiş olduğu iki nüshalı beyannamelerin her iki nüshasını da tasdik ile bunlardan birini tacirin eline verir diğerini hıfzeder .

Madde 4 — Üçüncü maddeye göre ihracatı tesbit ve kendisine verilen ihracat beyannamelerini tasdik edecek olan komisyonlar iktisat Vekâletinin bu husus için memur edeceği zat ile mahallin en büyük mülkiye memuru veya tevkil edeceği zattan ve mahallin ticaret odaları meclislerince meclisi temsil etmek üzere ihtisas erbabı arasından seçilecek iki zattan ve oda başkâtiplerinden veya bunlar yerine iktisat Vekâletinin göstereceği zattan mürekkep olarak teşkil olunur . İstanbul , İzmir, Trabzon, Gireson, Ordu ve Ayvalık ihraç iskelelerinin her birinde teşkilâtı birinci fıkra yazılan bir “İhracat tesbit komisyon” bulunur . Lüzum ve ihtiyaca göre İktisat Vekâleti ikinci fıkra yazılı ihraç iskelelerinden başka icap eden mahallerde dahi “İhracat tesbit komisyonu” teşkiline salahiyetlidir . Bu komisyonlara kendisi hazır bulunduğu taktirde mahallin en

büyük mülkiye memuru ve kendisi bulunmadığı takdirde İktisat Vekâletinin tayin ettiği memur reislik eder .

Madde 5 — İşbu Kararnamenin tatbik sureti ve ihracat tesbit komisyonlarının çalışma usulleri hakkında iktisat Vekâletince bir talimatname yapılır .

Madde 6 — Halı ve tiftik hakkındaki 12S81 No. L1 kararname 1 eylül 1932 tarihinden itibaren mülgadır . Ancak 31 ağustos 1932 tarihine kadar ihraç edilmiş olan halı ve tiftik mukabilinde ithal edilecek eşya 12881 numaralı kararname hükümlerine tabidir .

Madde 7 — İşbu kararname neşri tarihinden muteberdir .

Madde 8 — İşbu kararnamenin tatbikine İcra Vekilleri memurdur .

İzahat

1 — Yeni listelerde zikredilmeyen tarife numaralarının ihtiva ettiği eşya ihracat mukabili dahi olsa ithal olunamaz .

2 — Kontenjan listelerinde tasrih edilen tarife numaraları hizalarında(0) bulunanlar ihracat mukabili ithal olunabilir.

3 — Listelerde tasrih edilen tarife maddelerinin hizalarında gösterilen kontenjan miktarlarından fazla ithalatta bulunmak arzu eden kimseler kararnamede yazılı ahkâm ve şerait dahilinde ihracat yapmak suretile ithalât yapabilirler.

4 — 21 mayıs 1932 tarihinde neşredilmiş olan (F) listesinin ahkâmı 30 eylül 1932 tarihine kadar mer'idir.

H Ü L Â S A

İktisadiyatı koruma karar-
namesi H.

Kararname No. 13214

11940 numaralı Memleket İktisadiyatını Koruma kararnamesine zeylen tanzim ve İktisat vekâletinin 28/7/932 tarih ve 5027/114 numaralı tezkeresile teklif olunan merbut kararnamenin mer'iyete konulması ; İcra vekilleri heyetince 30/7/1932 tarihinde tasvip ve kabul olunmuştur .

30/7/1932

11940 numaralı iktisadiyâtı koruma kararnamesine zeyil

1— Rober Kolejin tesis edeceği kütüphaneye Amerikadan teberru edilen kitap, alâtı fennniye ve inşaat levazımı, mukabilinde döviz çıkmamak ve listesi Maarif Vekâletince tasdik olunmak şartile kontenjan harici ithal olunur.

2 — Kesilmiş, ihzar olunmuş fiçı tahtaları D listesine ithal olunmuştur.

3 — Balık ağı imalinde kullanılan 372 tarife numaralı iplikler kontenjanın D listesine ithal edilmiştir.

4 — (Trapis) tabir olunan Bulgar peynirlerinden 2500 kilonun kontenjan harici ithaline müsaade olunmuştur

5 — Şark vilâyetlerine, Rusyadan mübadelei ayniye suretile 50 ton çimentonun kontenjan harici ithaline müsaade olunmuştur.

6 — İpsala gümrük kapısında açılacak panayırda aynen mübadele edilecek eşyanın kontenjan harici ithaline müsaade olunmuştur.

7 — Gümrük tarife kanununun 316 ıncı maddesinde mukayyet incir ihracında müstamel zembiller D listesine ithal olunmuştur.

8 — Gümrük tarife kanununun 532 A/1 pozisyonunda bulunan ve tulü 25 milimetreye kadar olan çivilerden temmuz, ağustos ve eylül ayları için onar bin kilo ilâve edilmiştir.

9 — Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü tarafından Avrupaya sipariş edilen köprü gabionları su cendereleri, listesinin Nafia vekâletince tasdiki suretile ve bir defaya mahsus olmak üzere ithaline müsaade olunmuştur.

10 — İnşa edilmekte olan akça ağıl köprüsünün demir malzemesi listesi Nafia Vekâletince tasdik olunmak üzere kontenjan harici ithaline müsaade olunmuştur.

11 — Gümrük Tarife kanununun 335 numarasının B pozisyonunda mukayyet hendese ve sairede müstamel hassas ve şeffaf saman kâğıtlarından Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları için ikişer bin kilo ilâve edilmiştir.

12 — İstanbul Gümrüğüne gelen bir paket imlâ edilmemiş konşimentonun bir defaya mahsus olmak üzere kontenjan harici imrarına müsaade olunmuştur.

13 — Mango tabir edilen meyvadan 200 addedinin ithaline müsaade olunmuştur.

14 — Musevilerin hamursuz bayramlarında kullanılması dinen lâzım gelen hurma dallarile tevrat limonlarının bir defaya mahsus olmak üzere ithaline müsaade olunmuştur.

15 — Uşak şeker fabrikasının işletilmesi için muhtaç olduğu malzemenin listesi İktisat Vekâletince tasdik olunmak şartile ve bir defaya mahsus olmak üzere ithaline müsaade olunmuştur.

16 — Beynelmilel Yataklı Vagonlar şirketi tarafından celbedilecek markalı sofra takımları, zücaciye eşyası ile ketenden mamul yatak ve sofra takımları ve vagonların tamir ve tecdidinde istimal edilen malzeme, mukabilinde döviz ihraç olunmamak üzere kontenjan harici ithaline müsaade olunmuştur.

17 — Kontenjandan istifade ederek mal ithal edecek tüccarın ithalatta bulunacağı mahallin ticaret odasında mukayyet olmasına karar verilmiştir.

18 — İşbu kararname tarihi neşrinden itibaren muteberdir.

H Ü L Â S A

Gümrük Kıtalarının Hududun
Emniyeti vazifelerine ait
talimata zeyildir

A) kaçakçılığın menî ile beraber hududun emniyetine ait mes'uliyetler (Gümrük kıtaları bulunan yerlerde) gümrük kıtalarına bırakıldığından birinci hatta bulunan hudut kıtaları kaçakçılığın menî ile alâkadar olmayacakları gibi aşağıda mezkûr mühim ve müstacel ahval müstesna, Hudut vazifesi ve hududun emniyeti için de kendiliklerinden icraî vaziyete geçmiyeceklerdir.

B) Kaçakçılığın menî ve hududun emniyeti için Hudut kıtalarının Gümrük kıtalarına yardım şekli Hudut kumandanlığı ile Gümrük alay kumandanlıklarınca kararlaştırılacak esaslar dahilinde ceryan eder. Fakat:

Müstacel vaziyetlerde birinci hatta bulunan hudut kıtaları kumandanları Gümrük kıtaları kumandanlarının göstereceği lüzum ve müracaat üzerine yardıma geçerler.

Vaziyetin müracaata tahammülü olmadığı takdirde Hudut kıtaları kumandanları kendiliklerinden yapacakları

yardımdan ve bu maksatla ittihaz eyledikleri tertibattan alâkadar Gümrük kıtaları kumandanlarını en seri vasıta ile haberdar ederler.

Birinci halde mesuliyet Gümrük, İkinci halde hudut kıtaları kumandanlarına aittir.

C) Hudut kıtaları hudut tecavüzü ve hudut civarındaki bilumum takibatta, mafevklerinden aldıkları emir mucibince yapacakları harekâttan ve alacakları tertibattan en yakın ve alâkadar Gümrük kıta larının da haberdar edeceklerdir

D) Birinci hatta Gümrük ve hudut kumandanlarının bir arada bulunacağı her mevkide aslî vazifelerini müteessir etmemek üzere mevki kumandanlık vazifesi o mevkide bulunan en büyük rütbeli zabıt ve aynı rütbede iseler hudut zabiti tarafından temin ve tedvir olunacaktır.

E) Hudut kıtaatından birinci hatta bulunan kapu karakollarının vazifeleri, hudut talimatının 4. maddesinde yazıldığı veçhile Kapu karakolu mıntakasında bulunacak Zabite ve Gümrük memurlarına kuvvetüzzahir olmaktadır. Binaenaleyh bu kapu karakollarına bulundukları mevki haricinde vazife verilemez.

1 - Temmuz 1932

Şûrayı Devlet kararları

H Ü L Â S A

Yol parasından Nafia Vekâleti
hesabına Ziraat bankasına
yatırılan hisseler H.

Maliye ve Nafia dairesi mazbatası

No. 22/22

Tarihi : 21/6/932

İdarei mahalliyei vilâyet kanununun 101 inci maddesine müzeyyel 18 eylül 1329 tarihli kanuna müsteniden nakdî yol mükellefiyeti tahsilâtından idarei hususiyeler nam ve hesabına Ziraat Bankalarına vukubulan mevduattan bankaca kesilmekte olan % 1 aidatın – bu nevi tahsilattan 1525 numaralı kanunun 22 inci maddesine tevfikân şose ve köprüler inşaatı karşılığı olmak üzere tefrik ve Nafia nam ve hesabına bankaya tevdi ve kaydedilmekte bulunan -% 50 kısım hisseye de alettarikulkiyas bankaca teşmil ve istifası cihetine gidilmekte olduğu anlaşılması üzerine muamelei vakianın bu hususa dair ahkâmı kanuniyeye aykırı bulunduğundan bahsile bu kabil tevkifatın hâzineye ve Nafia hesabına ret ve iadesi lâzım geleceği beyan edilmiş isede banka idaresile Maliye ve Nafia Vekâletleri arasında cereyan etmiş muhaberat neticesinde banka idaresi kendi noktai nazarında ısrar ve bazı mütaleat serdile esası hâzineye teallûk eyleyen bir meblağdan aidat talep ve tevkife hakkı kanunîsi olduğu kanaatinde bulunduğunu bildirmek suretile hasıl olan noktai nazarı ihtilâfının Şûrayı Devletçe tetkik ve halline zaruret hasıl olduğu Maliye Vekâleti tarafından Muhasebat Umum Müdürlüğü ifadesi ile Başvekâleti Celiye yazılıp Şûrayı Devlete

havale ve dairemize tevdi buyurulan 5/6/1932 tarih ve 113 numaralı tezkere ile bildirilmekle keyfiyet tetkik edildikten sonra icabı müzakere olundu .

Her ne kadar Ziraat Bankasının , İdarei mahalliyei vilâyata dair kanunun 101 inci maddesile buna müzeyyel 18 eylül 1329 tarihli kanuna müsteniden vilâyatın nakdî yol mükellefiyeti tahsilatından idarei hususiyeler varidatı meyanında bankaya vukubulan mevduattan % 1 aidat istifasına hakkı kanunîsi derkâr ve bu aidatın ilgasına dair ahkâmı ihtiva eden 1882 numaralı kanunun 5 inci maddesinin mevkii meriyete girdiği tarihe kadar idarei hususiyelere ait bu kabil mevduattan aidat tevkifine kanunen salâhiyettar ise de 12 haziran 1929 tarihli neşrolunan 1525 numaralı Şose ve Köprüler kanununun 23 üncü maddesinin (yol vergisinin nakit kısmı tahsilâtından mükellef başına 8 lira hesabıle yarısı hususî idarelere bırakılır.) diye muharrer bulunan birinci fıkradaki (bırakılır) kaydile vazı kanun bu nevi tekâlifin mahiyeti asliyesinin Devlete ait bir nevi teklif olduğunu irae ve bundan idarei hususiyelere bırakılan diğer nısıf hissenin de bu asıldan kaunnu mahsusa tevfikân tefriki tecviz edilmiş bir hisse bulunduğunu kabul ve tesbit eylemekte ve kanunu mezkûrun (yol parası thsilâtı vukubuldukça her mükellef başına 8 lira hesabıle tahsil edilen paranın % 50 si şose ve köprüler için açılacak bir hesabı mahsusa kaydedilmek üzere Ziraat Bankaları idarei merkeziyesi her ay nihayetinde tevdiat yekûnlarını Maliye ve Nafia vekâletlerine bildirir . Maliye Vekâletince bu miktarlar bir taraftan varidat bütçesinde açılacak faslı mahsusa varidat diğer taraftan Nafia bütçesinde şoseler ve köprüler namile açılacak faslı mahsusa tahsisat kaydolunur ... ilâ) diye muharrer bulunan 22 inci maddesi hükmüne nazaran mevzuu

Bahis % 50 Nafia hissesi doğrudan Umumî Devlet bütçesine dahil ve hazineye ait bir varidattan ibaret bulunduğu gibi bu bapta Banka ve Maliyenin tatbik edecekleri bütçe ve usulü hesabiyeyi de kat'î surette ayrıca tarif ve tesbit etmiş bulunmasına nazaran sarîh olan ahkâmı kanuniyeye tevfiķi hareket zarurî ve hilafını tatbik, müstenidatı kanuniyeden arî ve maksadı kanuna münafî bir keyfiyet bulunacağından kıyas tarikile bankanın bu kısımdan aidat istifasına hakkı taallûk etmiyeceğî cihetle ahiren neşredilen 1882 numaralı kanunla ahkâmı tadil edilen mezkûr 1525 numaralı kanunun 22 inci maddesinin mer'î bulunduğu zamana ait ve münhasır bu nevi muamele ve mevduat zımında Ziraat bankasınca istifa ve tevkif edilmiş olan % 1 aidatların da hazinesi maliye nam ve hesabına ret ve iadesi lâzım geleceğî mütalea kılınmakla keyfiyetin bir kerre de Heyeti Umumiyece tetkikine müsaade buyurulmak üzere evrakın Riyaseti celileyeye takdimi 21 haziran 1932 tarihinde tezekkür kılındı .

21/6/1932

Heyeti Umumiye mazbatası

No 150/158

Yol paralarından Şose ve Köprüler kanunu mucibince Nafia Vekâleti hesabına Ziraat Bankasına yatırılan hisseden mezkûr bankaca % 1 aidatın iadesi talebinden mütevellit ihtilâfın tetkikine dair Maliye ve Nafia dairesinin 22/22 numaralı ve 21/6/1932 tarihli mazbatası Heyeti Umumiyede okundu.

Cereyan eden müzakere neticesinde ; muvafık ve olbaptaki kanunî vazılara müstenit bulunduğu görülen

mezkûr mazbata mündericâtının aynen kabulüne 4 temmuz 1932 tarihinde ittifakla karar verildi.

4/7/1932

H Ü L A S A

Lağvedilen belediyelere ait
Hukuk ve vekaip hakkında

Mülkiye Dairesi Mazbatası

No. 1892
1905

1580 numaralı Belediye kanununun 154 ncü maddesi mucibince lağvedilen Belediyeler matlubatının ciheti aidiyetine dair Dahiliye Vekâletinin Baş Vekâleti Celileden Şurayı Devlete havale buyurulan 24 / 5 / 932 tarihli ve 130 / 54 numaralı tezkeresile bu husus hakkında mütalaası sorulan Maliye Vekâletinin 4/7 / 932 tarihli ve 116 numaralı tezkeresi dairemizde okundu.

Dahiliye Vekâletinin noktai nazarı:

Belediye kanununun 154 ncü maddesi Belediye teşkilâtı lağvedilen beldelerde köy kanununun yalnız tatbikatını amir olup bu belediyelere ait hukuk ve vekaibin kimlere intikal edeceği hakkında bir sarahati havi değilse de hususî bir kanun olan Belediye kanununun meskût olarak bıraktığı bu noktanın halli için umumî ahkâma müracaat iktiza ettiğinden mülğa belediye haklarının bunun yerine kaim olan köy hükmi şahsiyetine intikali icap edeceği merkezindedir.

Maliye Vekâletinin bu husustaki mütalaası:

Belediyelerin teşkilât, vazife, sureti teessüsü ve il-

ğaları ve sairesi hakkında ahkâmı hususiyeyi ihtiva eyleyen Belediye kanunu ile derpiş edilmeyen bir hükmün ahkâmı umumiyeye ircaı suretile halli cihetine gidilerek lâğvedilen Belediyelere ait hazine zimmetinde tahakkuk eden meblâğın köy ihtiyar sandıklarına tesviyesine hukukan hazinece imkân bulunamayacağını mutazammındır.

İcabı düşünöldü:

Belediye kanununun 154 ncü maddesi belediyeleri lâğvedilen mahallerde köy kanununun tatbik olunacağını sarahatan ifade etmekle Belediye şahsiyeti hükmiyesinin yerine köy şahsiyeti hükmiyesini ikame etmiştir.

Mahalli mahiyette olan ve aynı maksat ve gayeleri takip eden bu şahsiyeti hükmiyelerin yekdiğerini istihlâfında vazıı kanunca vaziyeti hukukiyelerini tesbit eden ayrıca bir hüküm vazına lüzum gösterilmemesi de bu istihlâfın bütün hukuk ve vecaibile vuku bulunduğunu kabule saiktir.

Maliye Vekâletinin lâğvedilen belediyelere ait hisselerin tediyesi için bu sarahati kâfi görmemesi hazinenin bu Belediyelerde olan matlubatının istifasını da selbeder mahiyettedir, ki bu tarzı telâkkinin hukukan şayanı kabul olmayacağı derkârdır. Esasen ilğa edilen amme müesseselerine ait hakların ilğa kanununda sarih bir hüküm olmadığı ahvalde, bunlara en yakın evsaf arzeden müesseselere intikali hukuku ammece kabul edilmiş bir prensiptir .

Bu prensip hukuku medeniyemizce de teyit ve kanunu medeninin 50 nci maddesine “ zevâl bulan hükmî şahsın malları kanunda ve nizamnamesinde veya tesis senedinde hilâfına hüküm bulunmaz ve yahut selâhiyettar uzvu hilâfına karar vermiş olmazsa gayesinin taallûk ettiği hukuku amme müesseselerine intikal eder. ” metnile taknin edilmiştir.

Belediyelerin mahallî mahiyette olan müşterek, medenî ihtiyaçları tanzim ve tesviye ile mükellef hükmî bir şahsiyet ve köy şahsiyeti maneviyesinin de aynı mahiyette bir teşekkül olduğu şüphesiz olmasına mebnî lâğvolunan şahsiyeti hükmiye alacaklarının hazineye değil, lâğvedilen şahsiyeti hükmiye gayesinin taallûk ettiği bir hukuku amme müessesesi olan köy şahsiyeti hükmiyesine intikali icap etmektedir. Bu sebeple Dahiliye Vekâletinin bu baptaki noktai nazarının muvafık bulunduğuna ve keyfiyetin hey'eti umumiyye arzına 11/7/932 tarihinde ittifakla karar verildi.

11/7/1932

Heyeti Umumiye Mazbatası

182/182

1580 Numaralı Belediye kanununun 154 ncü maddesi mucibince lâğvedilen Belediyelere müteallik matlubatın ciheti aidiyetinin tetkik ve tayinine mütedair mülkiye dairesinin 1892/1905 numaralı ve 11/7/932 tarihli mazbatası Hey'eti Umumiyede okundu.

Cereyan eden müzakere neticesinde, muvafık ve esbabı mucibeye müstenit bulunduğu bittetkik anlaşılan mezkûr mazbata münderecatının aynen kabulüne 1 Ağustos 932 tarihinde ittifakla karar verildi,

1/8/1932

Tamimler

Mahallî İdareler Umum Müdürlüğü

H Ü L Â S A

Mektepten yeni çıkan fen memurları H.

No. 130/71

Nafia fen metebinden son senelerde mezun bulunan fen memurlarının Nafia kadroları ihtiyacını kapatacak dereceden ziyade olduğundan idarei hususiye ve belediyelerde birinci sınıflar için yüz elli ikinci sınıflar için yüz yirmi beş ve üçüncü sınıflar için yüz onar lira ücret verilmek şartile ihtiyaca göre fen memuru verilebileceği Nafia Vekâletinin iş'arından anlaşılma ile vilâyetinizin idarei hususiye ve belediyelerinin fen memuruna ihtiyacı bulunduğu takdirde en kısa bir zamanda vekâlete bildirilmesi tamimen tebliğ olunur efendim.

3/8/1932

H Ü L Â S A

Belediyelerin 1931 mali senesi bütçelerinin tab'edilmek üzere bir an evvel gönderilmeleri H.

No. 513/58

1580 numaralı Belediye kanununa tevfikana malumatena gönderilmesi icap eden belediye bütçelerde yapılan tamimle belediye bütçeleri namı altında her sene neşri mukarrer esere dahil edilmek üzere matbaaya verilecek şekilde sahifenin tek yüzüne yazılarak merkeze gönde-

rilmesi lâzım gelen belediye bütçelerinin henüz gönderilmediği yapılan tetkikattan anlaşılmıştır. Leffen gönderilen cetvelde isimleri mevcut belediyelerin yukarıda yazılı şekilde olmak üzere 931 malî senesine ait musaddak bütçe suretlerinin on beş gün zarfında merkezde bulundurulmasının teminile neticenin acilen inbasını rica ederim efendim. 8/8/1932

H Ü L Â S A

Ayniyat talimatnamesinin
Belediye ve Hususî İdareler
tarafından da tatbik
edilmesi H.

No. 513/52

Muhasebei Umumiye kanununun 95 nci maddesi mucibince Maliye Vekâletince tanzim olunan ayniyat talimatnamesinin İdarei Hususiye ve Belediyelercede tatbiki muvafık görülmüştür,

Tamimen tebliğ ve neticeden malûmat itası temenni olunur efendim. 25 / 8/ 932

H Ü L Â S A :

Lâğvedilen Belediyelere ait
Hukuk ve vecaib H.

Lâğvedilen Belediyelere ait bilumum hukuk ve vecaibin 1580 numaralı Belediye kanununun 154 üncü maddesi mucibince mülga olan bu gibi amme müesseseleri yerine kaim köy şahsi hükmilerine intikal etmesi lâzım geleceği hakkında Şurayı Devlet mülkiye dairesile hey'eti umumiyesi tarafından mütte haz mukarrerat suretleri leffen gönderilmiştir. [*]

[*] Mevzuubahis mukarrerat bu nüshada Şurayı devlet Kararları kısmında münderiçtir.

Vilâyetiniz dahilinde halen belediye kanununun 154 üncü maddesine temas eden bir cihet varsa merbut Şurayı Devlet mukarreratı dairesinde muamele yapılması ve neticenin inbası tamimen temenni olunur efendim.

27/8/932

Vilâyetler İdaresi U. müdürlüğü
Ş. II.

H Ü L A S A :

İdari davaların alenî muhakemelerinde müdafaa için
Şurayı Devlete gönderilecek
zevat H.

No. 2815

Vekâletin müddeialeyh gösterildiği idari davaların alenî celselerinde müdafaa için gönderilecek zevat hakkında Şurayı Devlet Reisliğinden alınan 24/7/1932 tarih ve 20991 No. lu tezkerenin bir sureti leffen gönderildi. Mucibince muamele ifası temenni olunur efendim .

Vekâlet dairelerine yazılmıştır .

27/7/932

**Şurayı Devlet Reisliğinin 24/7/932 tarih
ve 20991 No. lı tezkeresi suretidir**

Şurayı Devlet Deavi Umum Heyetinde icra kılınmakta olan İdarî davaların alenî muhakemeleri için bazan müddeaaaleyh gösterilmiş bnlunan vekâleti celilelerine davetiyeler gönderilmekte ve kanunî müdafaa için ha-

zırlıklarda bulunulması temin kılınmakta ve fakat mürafaalarda zatî samii vekâletpenahilerinin bizzat bulunmaları bittabi müteassir ve müteazzir görülmekte olması hasebile mürafaa için izam buyurulacak vekillerin, vekâleti temsil sıfat ve salâhiyetlerini haiz olabilen Müsteşar veya Müdürü Umumî veya Vekâlet Hukuk müşavirlerine veyahutta kanunî vekil olarak bir avukata maksur olması da tabiî bulunmaktadır. Bu cihetin tesbiti ve emri müdafaatın da layikile temini maksadile ; şube müdür muavinleri veya mümeyyizleri derecesinde hem vekâletleri temsile salahiyeti olamayacağı bedihi bulunan hem de hadiselerin maddî ve hukukî safhalarını kavrayamıyacak ve binnetice davaların gaip edilmesine sebep ve saik olacak olan zevatın gönderilmemesi hususunun ait olduğu dairelere emir ve tebliğ buyurulmasını arz ve rica ederim efendim.

H Ü L Â S A

Cezalı efradın cezalarının
sureti ifası H.

No. 2816

Askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncu maddelerinin tadiline dair olan 2033 No. lı kanunun sureti tatbiki hakkında Millî Müdaffa Vekâletinden alınan 21/7/1932 tarih ve 1324/2596 No lı tezkerenin bir sureti leffen irsal kılındı. İktizasının ifası temenni olunur efendim.

Bilumum Vilâyetlere yazılmıştır.

26/7/1932

**Milli müdafaa Vekâletinin 21 / 7 /1932 tarih ve
1324/2596 No. lı tezkeresi sureti**

1—Askerlik mükellefiyeti kanununun 86 ve 89 uncu maddelerini tadil eden 2033 numaralı kanun sureti bitişiktir. Bundan böyle buna göre muamele yapılacaktır.

2—Kıtaat ve müessesatta müstahdem bu cezalıların muvazzaf hizmetlerini tamamlayanlar derhal, tamamlamıyanlar ikmâl edince terhis olunacaktır.

3—Bunların ceza müddetleri bakiyesi kıtaat ve müessesattan askerlik şubelerine bildirilecek, askerlik şubeleri de gelen cetvellerdeki malumatı kendi kayıtlarile karşılaştırdıktan sonra ayrıca bir cetvel yaparak kanunun emrettiği şekilde para cezası alınmak veya çalıştırılmak üzere isimleri mahallî hükümete verilecektir.

4—Bunların ceza muamelelerini takip ve intaç vazifesi Mülkiye memurlarına aittir.

5—K.O.K. larına, Sınıf müfettişliklerine ve İzmir Ms. T.Mv. K. Na. yazılmış ve O.Mf., Dahiliye Vekâletine ve B. E. H. Rs. ne arzedilmiştir.

26 / 7 / 1932

H Ü L Â S A

Muallim ve memurların Halk
evlerine devamının teşvik
olunmasına dair:

No. 2863

Zeyil: 24/7/1932 tarih ve 2746 numaralı tamime:

Muallimlerin ve memurların Halk evlerine devamının teşvik olunması hakkındaki İcra Vekilleri heyetinin kararnamesinin bir sureti de leffen gönderildi efendim.

Vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe ve Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

2 / 8 / 1932

**İcra Vekilleri Heyetini 19 - 7 - 932 tarih ve
13178 numaralı kararnamesi suretidir.**

Halk evlerine devam siyasi fırkaya intisap etmiş olmağı tazammun etmediğinden memurinin devam ve intisabına mahzur bulunmadığına ve bu müessesat içtimaî kültür müesseseleri olduğundan memur ve muallimlerin devamlarının teşvik olunmasına; İcra Vekilleri Heyetinin 19/7/932 tarihli içtimasında karar verilmiştir.

H Ü L Â S A

**İdare heyetlerine iştirâk eden
Askerlik şube reislerle diğer
idare şube reislerinin karar-
lara münferiden imza
vazetmeleri H.**

No 2977

1 — Askerlik mükellefiyeti kanununun “ 102 ” inci maddesi mucibince İdare heyetlerine iştirâk edecek olan Askerlik şubesi reislerinin mezkûr kanuna tevfikân verilecek kararlarda ne suretle imza vazedeceği bazı vilâyetlerden sorulmaktadır. Bu hususta evvelce Millî Müdafaa Vekâletile muhabere cereyan etmiş ve mezkûr şube reislerinin heyetlerin âzai tabiiyesi haricinde münferiden imza vazetmeleri esasen vekâleti müşarûnileyhaca da kabul edilmiş olduğundan kendilerinin münferiden ve aslî âzaların imza sırasını takibeden ikinci sıranın baş tarafına imza vazetmeleri.

2 — İdare heyetine dahil olmayan diğer idare şubeleri reislerinin de kendi şubelerine ait işlere dair olan kararlara bu suretle münferiden imza koymaları muvafık görülmüştür.

İktizasının ona göre ifası tamimen tebliğ olunur efendim.
Vilâyetlere yazılmıştır.

8/8/932

H Ü L A S A :

**Hükûmetce Ziraat Bankasına
mübayaa ettirilecek buğdayın
mübayaasile idare rüesasının
alâkadar olmaları H.**

No. 9637

Hükûmetçe Ziraat Bankasına mübayaa ettirilecek buğday hakkındaki “2050” sayılı kanun mucibince buğday müstahsillerimizden buğday mübayaasına başlanacaktır. Binaenaleyh idare reislerimiz tarafından kanunun ve ona merbut kararnamenin ve Ziraat Bankasıncı tanzim edilen talimatnamenin ve Ziraat Vekâleti celilesince yapılan 31/7/932 tarih ve 88870/19117 numaralı tamimin (bu tamim Resmî gazetenin 7 - Ağustos -932 tarih ve 2164 numaralı nüshasında da münderiçtir) [*] Dikkatlice mütalaasile kanunun başlıca hedefi olan buğday fiyatının düşmesine mâni olmak ve buğday müstahsillerimizi zarardan vikaye etmek ve harman sonunda fiatları tanzim etmek gibi alınacak tedbirlerde bizzat alâkadar olmaları ve kanunun tatbikatında âzamî bir hassasiyet ve sıkı bir itina göstermeleri icabetmektedir. Bilhassa buğdayların doğrudan doğruya müstahsillerden satın alınacağına ve esmanı malın teslimini müteakip derhal ve nakten sahibine tediye edileceğine nazaran araya bir takım mutavassıtların girmesine ve köylünün zararına bir çok muamelelerin yapılmasına meydan verilmemek için mühim ve esaslı tedbirler alınmak zarureti vardır.

[*] 982 - 990 sahifelere bakınız.

1 — Bu kanun ile merbutu karnamede tesbit edilen fiat ve kanunun maddeleri umum köylülerimize münasip vasıtalarla derhal ilân ve izah edilmelidir.

2 — Tesbit edilen buğday fiatı asgarî bir fiat olup piyasada bu fiattan yüksek bir fiat bulunduğ taktirde köylünün serbesce malını satabileceği ve Ziraat bankasına behemehal satmasında bir mecburiyet olmadığı açıkça izah edilmelidir.

3 — Ancak köylünün tesbit edilen fiattan dun bir fiatla malını satmaması ve bu suretle kendilerinin mutazarrır olmamaları için idare rüesamızca tedbirler alınmalıdır.

4 — Araya bir takını mutavassıtların girmemeleri ve yapacakları ihtikâra mani olmak için kanunlarımızın müeyyidelerinden derhal istifade edilmeli ve bunlar hakkında hemen takibatı kanuniyeye girişilmelidir. Bu suretle kanunun faideli bir şekilde tatbikile köylünün mutazarrır olmamasının teminine ve bazı mutavassıtların propagandalarına meydan verilmemesine hülâsa bizzat nezaret ve kontrol ve takibedilerek çiftçi lehine feyizli ve müsmir bir neticenin elde edilmesine hasrı mesai olunması taminmen tebliğ olunur efendim.

Bilumum vilâyetlere , Birinci umumî müfettişliğe yazılmış ve malûmaten Ziraat vekâletine arzedilmiştir.

18/8/932

H Ü L A S A

Akseki kazasının Yeşilköy
nahiyesi adının (Cevizli)
ye tebdiline dair

**Antalya vilâyetinin Akseki kazasına bağlı Yeşilköy
nahiyesinin adı (Cevizli) ye tebdil edilmiştir.**

H Ü L Â S A

Yahşıhan nahiyesi adının
“Kırıkkaleye” tebdil
edildiğine D.

Merkezi Kırıkkaleye nakledilmiş olan Yahşıhan nahiyesinin
adı “Kırıkkaleye” tebdil edilmiştir.

Ş. III

H Ü L A S A

Kırtasiye ve tenvir teshin
tahsisatının gönderil-
diği H.

932 malî senesi için Vilâyetiniz merkez ve mülhakatı Dahiliye
devairine Ayrılan kırtasiye ve tenvir teshin tahsisatını gösterir bir
kita cetvel leffen gönderildi. Bütçede yapılan tasarruf dolayısıyla
tefrık edilen tahsisatın tezyidine imkân olmadığı da tamimen tebliğ
olunur efendim.

4/8/932

H Ü L Â S A

Demirbaş eşya H.

Zeyl 24/4/932 tarih ve “34” numaralı tezkereye :

Dairenizde mevcut demirbaş eşyanın tâdat ve tespit olunan
cins ve miktarlarını gösterir bir kı'ta cetveli leffen gönderildi.
Mezkûr cetvelin bir suretinin ahzile dairede hıfzı ve aslının
tasdikile vilâyetler İdaresi Umum Müdürlüğüne gönderilmesi
temenni olunur efendim.

22/8/932

**Buğday kanunu münasebetile Ziraat Vekâletinin
vilâyetlere gönderdiği tamim sureti (*)**

1 -- Hükümetçe Ziraat Bankasına mubayaa ettirilecek buğday hakkında 3/7/1932 tarih ve 2056 numaralı bir kanun kabul ve neşredilmiş olduğu malûmu alileridir. Bu kanunun bir suretini esbabı mucibe lâyihasının suretile beraber bağı olarak takdim ediyorum.

2 — Bu kanun mucibince Ziraat Bankasına mubayaa ettirilecek buğdayların fiyatını, alım yerlerini ve şartlarını tesbit eden Vekiller Heyeti kararnameyi de alî tasdika iktiran etmiştir. Bunun sureti de bağı olarak takdim edilmiştir.

3 — Bu kararname mucibince Ziraat Bankası ağustos beşinden itibaren müstahsilin satılığa arzedeceği buğdayları Ankara, Polatlı, Eskişehir, Akşehir, Konya Kütahya. Balıkesir, Yerköy, Sivas, Denizli, Tekirdağında okkası 5,5 kuruştan mubayaaya başlayacaktır. Bu fiyat normal sert ve yumuşak buğday için olup kalite farkı ve ecnebi maddeler, çavdar ve saire payı olarak tenzili icap eden miktarlar mahallî borsa ve pazarlarındaki teamül ve usuller dairesinde tesbit olunacaktır.

Buğdaylar doğrudan doğruya müstahsilden satın alınacaktır ve esmanı malın teslimini müteakip derhal ve nakten sahibine ödenecektir. Mubayaa edilen buğdayların ne zaman ve ne fiyat üzerinden satılacağı Vekiller Heyetince ayrıca tesbit edilecektir.

4 — Esbabı mucibe lâyihasında da uzun uzadıya izah edildiği veçhile kanunun maksadı müstahsilin har-

(*) Buğday kanunu 52 sayılı mecmuuda kanunlar kısmında Buğday talimatnamesi ise bu nüshanın İcra vekilleri Heyeti kararnameleri kısmındadır.

man sonu ilk aylarda piyasaya fazla buğday arzemesinin te'sir ve neticesi fiat düşkünlüğünün önüne geçmektir.

Bizde silo teşkilâtımız olmadığından buğday üzerine varant muamelesi yapılmadığı ve kooperatifler icap ettiği derecede inkişaf ve teammüm etmemiş bulunduğu müstahsilin piyasaya malını arzemesi keyfiyeti tanzim edilmediği için köylü mahsulünü borcunu ödemek, ihtiyaçlarını karşılamak mecburiyetile bir an evvel elinden çıkarmağa bakmaktadır. İstatistiklerden de görüleceği gibi harmanı takip eden ilk aylarda müstahsilin piyasaya döktüğü buğday miktarı istihlâk ihtiyacının çok fevkindedir. Bunun neticesi olarak bu aylarda fiat müstahsilin aleyhine olarak çok düşmektedir.

Meselâ: Ankarada geçen senenin fiat vasatısı 4,12 olduğu halde kânunusani - Temmuz yedi aylık vasatı 4,82 dir. Halbuki ağustos - kânun yani beş aylık vasatı 3,15 dir. Yani müstahsilin buğday sattığı mevsimin fiatı senenin ve mütebaki yedi aylık fiat vasatilerinden %30 ve 35 daha aşağıdır. Geçen sene yine Ankara borsasında şubat vasatısı 5,29 kuruş olduğu halde teşrinievvel vasatısı 2,27 dir. Aradaki fark %56 dır.

Vekiller Heyetinin bu sene Ziraat bankasınca mubayaa edilecek buğdaylar için tesbit etmiş olduğu (5,50) kuruş yeni mahsulün piyasaya döküldüğü mevsime tekaddüm eden ayların - istihsal mintakalarının umumiyeti itibarile- vasatisine tekabül ettiği gibi ecnebi buğdayların gümrük hariç olarak sıf İstanbul fiat vasatilerini de geçmektedir. Buğday mahsulünün az olduğunda da müstahsil yine elindeki malını yukarıda izah olunan sebeplerle satmak mecburiyetinde olduğu için mahsul azlığının fiat üzerindeki esaslı tesiri ancak kânunlardan sonra olacak ve bundan köylünün istifadesi mahdud ka-

lacaktır. Onun için bugün bazı piyasalarda buğday geçen senenin bu aylarına nisbetle yüksek satılmış olmasına rağmen kanunun tatbikinden müstahsil lehine faideler beklenmektedir.

Köylünün buğdayını Ziraat Bankasına satmasında bir mecburiyet yoktur piyasa serbesttir. Tesbit edilen fiattan yukarı bir fiat bulduğu takdirde köylü malını satabilir.

Ziraat Bankasının Sivas ve Yerköy ve sair yerlerde 5,50 kuruştan mubayaada bulunması ve aldığı buğdayı hemen piyasaya arzetmemesi yani arz fazlalığının tesirini izale etmesi itibarile Banka mubayaatı buğday piyasasının yükselmesinde saik ve hadim olacaktır. O halde kanunun tatbikına geçilmekle asgarî fiat garanti edilmiş, fiatın piyasada bundan daha fazla çıkması için de müsait zemin ve imkân hazırlanmış oluyor demektir.

Fiat tesbitinde mahal ve mesafe farkları düşünülmiyerek bütün alım yerleri için tek fiat kabul edilmiştir. Bu tek fiat uzak yerlerde olduğu kadar yakın mahallerin de lehine telâkki edilmiştir.

Sivasta buğday meselâ : Eskişehir nazaran nakil masrafına tekabül eden yirmi, yirmi beş para fazlasına satılmış olması Eskişehir piyasasında, sair alıcılar mubayaatında da te'sirini gösterecek ve iki piyasa farkı yine müstahsil lehine telâfi edilmiş olacaktır.

5 — Buğday meselesinin esasından halli ayrı bir mevzudur ve ehemmiyetini daima muhafaza etmektedir. Buğday mahsulünün verimini arttırmak, ucuza malolmasını temin etmek müstahsile malını değeri fiatında satabilmek imkân ve sebeplerini hazırlamak, buğday satışını tanzim etmek, buğday üzerine kredi temin eylemek ve ilâh., gibi bir çok tedbirler üzerinde uğraşılmaktadır. Zamana ve paraya mütevakkıf olan bu esaslı tedbirler yanında bu sene bu kanunla temin edilmesi düşünülen

ve beklenen nokta yukarıda izah olunan mevsim sukutunun önüne geçmek ve bunun çok mühim ve büyük olan zararlarından müstahsili korumaktır. İyi bir suretle tatbik edildiği vakitte neticenin çiftçi lehine çok feyizli olacağı ve memleketin en mühim bir mahsulü kakkında alınacak tedbirler için bunun hayırlı bir başlangıç olacağına şüphe etmem, Bu hususta zati âlilerinin himmet ve faaliyetlerini rica edeceğim.

Köylüye kanunun ruh ve maksadını anlatmak, köylünün elinden malını yok bahasına almak isteyenlerin propagandalarına meydan vermemek, kanunun eyi surette tatbiki hususunu daima nezaret ve kontrol altında bulundurmak cihetlerinde masruf himmet ve faaliyetlerinin te'sir ve neticesi çok büyük ve kıymetli olacaktır.

Her Vilâyette buğday mübayaasında bulunamamak zarureti; alım mahallerini teşkilât ve vesaitin noksanlığı yüzünden mahdud tutmak ve ancak demiryolu üzerindeki mühim merkezlere hasretmek mecburiyeti vardır.

Mamafı buğday alım mahalli kendi dairesinde bulunamayan vilâyetlerin de yakınlardaki vilâyetler dahilinde ve kendi ihraç istasyonlarında buğday mubayaa edilmiş olmasının iyi tesirlerini görecekları ve istifade edecekleri tabiidir.

Kanunun iyi suretle tatbiki ile bizzat meşgul olmanızı ehemmiyetle rica eder ve muvaffakiyetler dilerim Efendim.

Ziraat Vekili
MUHLİS

Buğday Kanunu esbabı mucibe lâyihası (*)

Memleketimiz mahsulleri arasında buğday kıymet ve miktar itibarile başta gelir. Her sene yetiştirilen buğday kıymeti 100 - 250 milyon lira tahmin olunabilir. Diğer mahsullerimizden hiç birinin kıymeti bu miktara yaklaşılamaz. Muntazam ve tam istatistik teşkilâtımız olmadığı için biraz tahmini olmakla beraber 1926 - 1931 senelerinde buğday ekim ve biçim miktarları şu suretle tesbit olunmaktadır:

<u>Ziraî sene</u>	<u>Ekim dönümü</u>	<u>Biçim miktarı (kental)</u>
1925 - 1926	35 417 718	24 692 263
1926 - 1927	22 383 714	13 331 508
1927 - 1928	31 326 706	16 110 758
1928 - 1929	28 178 280	27 188 729
1929 - 1930	27 052 274	24 853 918
1930 - 1931	34 169 394	30 000 000

Bu rakkamlar karşılaştırıldığında açıkça görülür ki ekilen dönüm ve bilhassa alınan mahsul noktasından bir seneden diğer seneye mühim farklar vardır. Bu farklar iklim şartlarının seneden seneye çok değişiklikler göstermesinden ve ziraat usullerimizin bu değişikliklerden müteessir olmayacak tarzda İslah ve tekemmül ettirilmemiş olmasındadır. Senelik buğday mahsulleri arasındaki bu nisbetsizlikler neticesile memleketimiz altı sene gibi kısa bir zaman içersinde hariçten mühim miktarda buğday getirtecek derecede darlığın sıkıntısını geçirmiş biraz iyi mahsul yapan son senelerde ise fiat düşkünlüğünün zararlarına uğramıştır. Aşağıdaki cetvel ve bağlı grafik 1924 - 1931 senelerinde buğday ithal ve ihraç miktarını göstermektedir.

[*] Kanun 52 sayılı nüshadadır

Buğday

Seneler	İthalât kental	Kıymeti lira	İhracat kental	Kıymeti lira
1924	1 737 142	18 305 610	28 870	284 569
1925	1 326 865	18 903 614	114 032	1 401 637
1926	217 759	2 677 195	135 112	1 118 888
1927	64 126	868 306	178 633	1 234 958
1928	465 571	5 174 522	57 565	406 194
1929	1 234 461	13 013 987	3 599	41 370
1930	5 958	63 374	79 038	577 066
1931	41	703	171 011	779 427

Vilâyetlerden alınan malûmatlara ve müfettişlerimizin mühim istihsal mıntakalarında muhtelif zamanlarda yaptıkları sondajlara göre bu sene buğday ekilen sahanın takriben %10 - 15 noksan olduğu ve tenebbütün Mayısın son haftasındaki vaziyete nazaran mahsul miktarının geçen senenin üçte ikisini tutabileceği tahmin olunabilir. Bir çok mıntakalarda buğday daha yetiştirme devresinde olduğu için hava gidişinin neticeyi leh ve aleyhte çok değiştirebileceği tabiidir.

Memleketimizde buğday ekilen arazi vasatı olarak 30 milyon dönüm ve normal hasılat miktarı 25 milyon kental kabul edilebilir. Bu vasatı ekilişin normal mahsulü memleketin buğday istihlâkının ve tohum ihtiyacının tam karşılığıdır, bununla beraber bu miktardan daha az bir buğday mahsulde de hariçten ithale lüzum kalmadan idare imkânı vardır. Çünkü buğdayı az olduğu ve fazla para ettiği zaman köylerde buğday yerine kısmen diğer hububatın ikamesi mutat ve vakidir. Ancak bu hâddin tayin ve tesbiti güçtür. Buğday ekim ve biçim miktarlarının umumî istihlâk haddinin tesbitindeki bu güçlük-

lere mukabil köylünün her sene pazarda sattığı miktarın daha isabetle tayini kabildir.

Memleketimiz piyasalarında her sene satılan buğday miktarı altı yedi milyon kental arasındadır. (Borsa olmayan yerler satışı diğerlerine kıyas ve nüfusa nisbetle tahmin olunmuştur.) Muhtelif senelerde ve mutelif borsalarda satılan buğday miktar ve fiatları bağlı cetvel ve grafiklerle gösterilmiştir. Bu cetvellerde görülen senelik vasatilerine nazaran 1928 senesinde kilosu 15 kuruştan olan buğdayın 1931 deki senelik fiat vasatisi beşi bulmamıştır. Bunlar senelik vasatilerdir. Aylık fiatlar arasındaki vasatiler ise daha fazladır ve müstahsilin menfaati noktasından çok mühimdir.

Bağlı grafik ve cetvellerin tetkikinden de anlaşılacağı gibi yeni mahsulün piyasaya dökümünden itibaren 3-4 ay içerisinde fiat büyük bir sür'atle düşmektedir.

Bunun sebebi açıktır : Köylü Devlete, bankalara, şahıslara karşı borçlarını ödemek ve ihtiyaçlarını kapatmak için aldığı mahsulü bir an evvel paraya çevirmek mecburiyetindedir. Bizde buğday üzerine varant muamelesi teessüs etmemiş borç vâdelerinin harman sonuna getirilmiş olması neticesile bunun başka türlü olması düşünülemez. Borsa istatistiklerinden anlaşıldığına göre köylünün bu dört ay içinde satılığa arz ettiği miktar o ayların istihlâk ihtiyacının çok fevkindedir. Fazla arz köylünün para ihtiyacı nisbetinde artmakta ve bu sene bu nisbetin geçen seneye nazaran daha fazla olacağı beklenmektedir.

Geçen sene İstanbul borsasında mayısın ilk haftasında buğday fiatı kıyye olarak (yumuşak) 7,2 kuruş (sert)7,1 kuruş idi. Aynı sene zarfında fiatın en düşük bulunduğu birinci Teşrin üçüncü haftasında ise (yumuşak) 4,57, (sert) 4,875 kuruş bulunuyordu.

Bu sene Mayısın ilk haftasında buğday fiyatı kıyyesi (yumuşak) 5,75 (sert) 5,7 kuruştur.

Yeni mahsule tekaddtim eden ve buğday Batının en yüksek olması lâzım gelen aylarda bu kadar düşük olan buğdayın yeni mahsulün piyasalara hücumunda büsbütün düşmesi köylünün iştirâ, istihsal ve tediye kabiliyetine çok fena tesir edecektir. Onun için köylünün piyasaya malını döktüğü harman sonunda fiatları tanzim edecek bir tedbir alınmasında zaruret görülmektedir. Köylüye malını, değerini buldukça piyasaya arzedeabilmek ve satabilmek imkânlarını verdirecek esaslı tedbirler vardır.

Zaman, te'sisat, teşkilât isteyen bu esaslı tedbirlerden başka bu günkü vaziyeti korumak üzere köylüye ihtiyacını karşılayacak kredi te'mini veyahut onu sıkıştıran borçları te'cil etmek gibi tedbirler de hatıra gelebilir. Fakat şümülü daha geniş, tatbiki daha külfetli olan bu tedbirler yerine köylünün piyasaya harman sonunda döktüğü buğdayların ihtiyaçtan fazlası için kuvvetli bir alıcı te'mini ve bu işin Ziraat Bankasına tevdiî daha faydalı ve tatbiki daha kolay mütalea edilmektedir.

Ziraat Bankasınca toplanan buğdayları aynı senenin ileriki aylarında piyasa ihtiyacını kapatarak bazı mevsimlerde müstahsillerin zararına yalnız mutavassıtların nefine olarak fiatın gayri tabîî olarak yükselmesine mani olacağı gibi bol bir sene mahsulünün dar bir sene sıkıntısını karşılayabilmeğe yardımcı da olacaktır. (Stok meselesi başlangıcı).

Ziraat Bankasının almağa mecbur olacağı buğday miktarının elde mevcut istatistikten çıkarılan hesaplara göre bir, bir buçuk milyon kental ve bunun için sarfiyatın beş altı milyon raddesinde olacağı tahmin edile

bilir: Bu suretle buğday mübayaasından dolayı zarar miktarı fena şartlar altında bile bir milyon lirayı bulmaz. Bu sene ecnebi neşriyata göre dünya rekoltesinin eksik olmasına stokun yüzelli milyon kentalden yüz milyon kentale düşmesi tahmin edildiğine nazaran Ziraat Bankasının mübayaası ve satışlarından neticede bir kâr te'mini dahi memuldür. Bu maksatla hazırlanan kanun lâyihası takdim olunur Efendim.

Ziraat Vekili
MUHLİS

**Vekâletçe Ağustos 932 Zarfında
tekaüt ve yetim muameleleri ikmâl
edilenler**

<u>İsim ve Memuriyeti</u>	<u>Nev'i Tahsis</u>
Elmalı kaymakamı Bahattin B.	Tekaüt
Dalman nahiyesi müdürü Rüştü B.	Yetim
Matbuatı Dahiliye esbak müdürü Fazıl Necip B.	"
Çivril kaymakamı Hamdi B.	"
Balya sabık kaymakamı Ali Şuuri B.	Tekaüt
Tekirdağ iskân kâtibi Mustafa Ef.	"
Çatalca tahrirat kâtibi Hasan Fehmi Ef.	"
Bizeri nahiyesi esbak müdürü Fazıl Ef.	"
Bolu matbaa makiniisti Hüseyin Ef.	Yetim
Gülнар kaymakamı Mehmet Tevfik B.	Tekaüt
Çakır nahiyesi müdürü Mehmet Ef.	"
Armudan nahiyesi nufus memuru Ziya Ef	Yetim
Karaisali nufus kâtibi Raci Ef.	Tekaüt
Zübeydiye tahrirat kâtibi Mustafa Ef.	Yetim
Çaycuma nahiyesi müdürü Kâmil Ef.	Tekaüt
Gümüş hacı köy nufus kâtibi Mustafa Ef.	Yetim
Palo hususî muhasebe memuru Tayyar Ef.	"
Bitlis nufus ikinci kâtibi Kasım Ef.	"
Söğüt nufus memuru Sadık Ef.	Tekaüt
Direkli nahiyesi müdürü Derviş Ef.	"
Erzurum esbak valisi Sabit B.	"
Mülga nufus idaresi mütercimlerinden sotiraki Ef.	Yetim
Ardıhan tahrirat kâtibi Şahin Ef.	"
Danışment nahiyesi müdürü Halim Ef.	Tekaüt
Çan nahiyesi müdürü Hüseyin Ef.	"
Sabık Sivas mektupçusu Esat B.	"
Safranbolu hususî muhasebe memuru Abdül- kadir Ef.	Tekaüt
Aydın meclisi idare encümeni daimî başka- tibi Mehmet Talât Ef.	Yetim

Gayrî Resmî Kısım

Hukuku İdare

(Geçen nushadan mabat)

Mekûlât hakkındaki ahkâm

Nahiye müdürünün nahiyesi dahilinde satılan mekulâtın şeraiti sıhhiyeyi haiz olması ve şeraiti sıhhiye dairesinde satılmasını temin etmesi ve nezaret etmesi vazifedir.

Prensip ve Şûrayı Devlet mahkemei temyiz içtihatlarınca bozuk mekulât satmak cezayı mucip değildir.

Yalnız bu gibi bozuk mekulâtın satılmaması hakkındaki ittihaz ettiği karar hilâfına satmak müstelzim cezadır. Ham meyve ve mantar satmasını meneder. Et satılması keyfiyetine gelince : Nahiye de teessüs etmiş bir mezbaha bulundukça mevcut bütün hususî mezbahaların faaliyeti memnudur .

Boyanmış ve sahte muzur şekerlerin satışını ve pişkin ekmek satılmasını emreder. Mekûlâta ve meşrubata hile katmak tabîi cezayı müstelzimdir. Yağları teftiş etmek tıbbî hadiseler haricinde sakkarin istimalini men selâhiyetini haizdir . Nihayet bu mevzuatın kifayet etmediğini hisseden vazii kanun mekulât ve meşrubatı teftiş etmek suretile halkın hüsnü niyetini sui istimal ve sıhhati umumiyeyi tehdit edenleri 22 Kânunusani 1919 tarihli kanun ile tecziye etmektedir. Ve bu kanunun teferruatına girişmek faideli ise de vaktin ademi müsadesine binaen gelecek seneye tehir edilmiştir.

Memleket haricindeu gelen sarî hastalıklara karşı ittihaz olunan tedabir

Vazii kanun memleket dahilindeki sâri hastalıklar hakkında tedabir ittihaz ettiği gibi bilhassa memaliki ecnebiyeden gelmesi muhtemel olan sarî hastalıklar ile mücadele etmeyi vazife bilmiş ve bir çok ahkâm vaz etmiştir. Bu hususta ilk kanun 1882 tarihinde vazedilmiş ve vazii kanun yalnız üç hastalık ile meşgul olmuş veba, sarı hümma, ve kolera.

Bilâhare çiçek, lekeli hümma, kızıl hastalıkları da ithal edilmiş ve bunlar içinde ahkâm vaz edilmiştir.

Bu hastalıklar hakkında hudutlarda azamî tedabir ittihaz edilmiştir.

Binaenaleyh vapurlara tahmil edilen vecaipten en mühimi bunların patenlerinin mevcut olmasıdır.

Hareket ettikleri limanlardan hastalık olmadığına dair patenlerde kayıt ve sarahat vardır.

Her limanda kaydedilir. Bu husustaki tafsilâtta sarfı nazar edilmiştir.

Hastalık mevcutsa malûmunuz olduğu veçhile karanteneye tabidir. Ve hastayı nakleden vasıtada da tathirat yapılır.

Hastalar için sıhhî istasyonlar ve nezaretler mevcut tur. Sıhhî istasyonlarda hastalar tedavi ve tecrit olunur. Ve her hasta ütünden geçer.

Nezaretlere gelince burası bütün konforu haiz hastahaneler vaziyetindedir. Buradaki bilcümle masarifi iâşe ibate ve saire hastalara aittir. Muhacir ve askerlere ait masarif hükûmete aittir.

Sıhhî istasyonlar ve nezaretler masarifi vapurlardan alınacak rûsum ile kapatılır.

Eşhasan mâda hastalık olması muhtemel olan memleketlerden gelen eşya hakkında da bazı ahkâm tatbik edilmektedir.

Otellerde memaliki harreden gelen yolcuları nahiye müdürü ihbar etmekle mükelleftir.

1908 kanunu ile sâri hastalık mevcut olan memleketlerden gelen hayvanatı vahşiyenin paşavranın ve sebzenin kara hududuna geçmesi menedilmiştir.

Hayvanat hakkında tedabiri sıhhiye

Kommünlerde nahiye müdürü olan bilcümle hayvanatı gömdürmek mecburiyetindedir. Ve hayvan hastalığında valiyi derhal haberdar etmek mecburiyetindedir.

Bu itibarla hudut kommünleri bu hususta daha müteyakkız bulunmak mecburiyetinde oldukları gibi hastalıkla malûl olan hayvanların hudut dahiline geçmesini men için, lâzım gelen tedabirin ittihazile de mükelleftir.

Binaenaleyh huduttan geçecek bilcümle hayvanat hudutta muayeneye tabidir. Ve hastalıklı oldukları tezahür eden hayvanat derhal imha edilir.

Ve bundan dolayı da hiç bir zaman tazminat mevzuubahs olamaz. Bu husustaki icraat hudut nahiye müdürü taratından yapılır. Ve hastalıklı olan hayvanatın imhası gömmesi ve nakliye masarifini tediye etmekle mükelleftir. Tediye eden mal sahipleri hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

Hayvan ithal edilen hududa kommülerinde nahiye müdürü hayvanat hakkında lâzım gelen tedabir ve kararlar ittihaz ettireceği gibi ithal edilen hayvanlardan da ayrıca nahiye için bir resim alır.

Sâri ve tehlikeli hayvan hastalıklarının kanun tespit etmiştir. Hayvan vebası, verem, uyuz, humma, kuduz ve saire gerek hayvan sahibi ve gerek çoban sarî hastalık ve tehlikeli hastalık gördüğü zaman derhal nahiye müdürüne malûmat vermek mecburiyetindedir.

Hayvan derhaf tecrit edildiği gibi ayrıca da tevakkuf vazolunur. Mal sahibi yahut çoban hasta hayvanı nakledemeyip öldüğü zamanda baytar muayene etmezden evvel gömemez.

Selâhiyettar makamın birinci derecedeki tetkikatı hayvan sahibinin veya çobanın bu husustaki ahkâma riayet edip etmediğini tespit etmektedir.

Bundan sonra hayvan muayene edilir. Ve sarî hastalık taayyün ettiği takdirde valiye lâzım gelen rapor ihzar ve tevdi edilir.

Nahiye müdürü tarafından ittihaz olunan tedabirin vali tarafından noksan görüldüğü takdirde valinin yeni bir takım tedabit ittihası tabiidir.

Hastalık zuhurunda nahiyenin hayvanlar hakkında ittihaz edeceği tedabir şunlardır:

1 — Bilumum hayvanatın cinsi itibarile tecridi. Hayvanatın cinsi ve tevkifi yani alım ve satımının meni muayene ve tahriri ve nahiyedeki hayvan noksanının derhal tayini ve tespiti.

2 — Nahiyeye başka nahiye hayvanlarının men'ü ithali.

3 — Pazar kurulması memnuiyeti satış memnuiyeti ve nakil memnuiyeti.

4 — Derhal bilcümle ahırların ve hayvan vesaiti nakliyesinin tathiri

Her hastalık için ayrı ayrı tedabiri fenniye ittihaz edilmektedir. Hatta şarbon ve diğer hastalıklar için derhal imha usulü mevcuttur.

Ve hatta bazı hastalıklar için behemahal hayvan parçalandıktan sonra gömülür. Bu suretle toprak altında uzun müddet mikropların yaşamasına nihayet verilmiş olur.

Fennen imha edilmesi lâzım gelen hayvanat için sahiplerine tazminat verilmesi mutad değilken sırf sarı hastalıkların derhal ihbarını temin etmek için vazii kanun tazminat prensibini esas itibarile kabul etmiştir. Tazminatın miktarını Ziraat Vekili tayin eder.

Fakat malsahibi ile olan ihtilâfi şurayı devlet hal ve fasleder. Tazminat ekseriyetle hayvan bedelinin bazen nısfı ve bazen de dörtte üçüne balığ olmaktadır.

Her Vilâyette hayvan sarı hastalıklar bürosu mevcuttur. Bu büronun masarifi Vilâyet için mecburî masraf meyanındadır.

Sıhhati umumiye mevzuatının teferruatı

Tabii sıhhati umumiye mesailile fennen alâkadar olabilecekler yalnız tıp doktorlarıdır. Binaenaleyh ancak şeraiti kanuniyeyi haiz olanlar icrayi tababet edebilirler. Doktorlar müşterilerine karşı hatayı şahsîlerinden dolayı mesuliyeti medeniyeleri vardır. Yalnız bunların hatayı şahsîlerini ispat etmek çok müşkil olduğundan bu husustan dolayı mahkûm olan doktorlar yok gibidir.

Doktorların esrarı meslekiye riayet etmeleri vazifeleri cümlesindendir.

Yalnız sarı hastalıklar hakkındaki mecburî ihbar şekli müstesnadır.

Eczacıların icrayi faaliyet edebilmek için bazı şeraite tabi olmaları lâzımdır. Tabii ticarethaneleri teftişe tâbidir.

Bilhassa sipayaliste yapan labrotvarlar ile aşı ihzar eden labrotvarlar daimî teftişe tabidir.

“Teferrüattan içtinap edilmiştir. ”

Maden suları hakkındaki ahkâm

Maden suları da son zamanlarda İdarî birtakım mesail ihdas ettiği için bu baptaki ahkâmın tetkiki faideden hali değildir. Maden suları ya tabîi ve yahut sun'î olurlar.

Tabîi maden suları hakkında evvelce ehemmiyetli mevzuat yokken bilahere vazii kanunu bu mesele ile meşgul olmağa başlamış ve tabîi maden sularını madenlerden istihsal olunan servete kıyasen sahibinin serbestçe maden suyundan istifade hakkını tanımamıştır.

Binaenaleyh fennî müşahede ve tetkikattan sonra şişeye vazından evvel müsadei mahsusa alması lâzımdır.

Bu fennî tetkikat tıp akademisi tarafından icra edilir ve menbada su alma şeraiti şişeleri doldurma şeraiti ve suların nakil şeraiti ayrıca bir talimatname ile tespit olunur. Yine tıp akademisi tarafından mahallî idarenin noktai nazarı alınmak şartile müsadeyi, Sihhiye Vekili ita eder.

Maden suları menabiini himaye için hem civar olanlara bazı irtifak tahmil edilmiştir. Fakat bu külfetler ve bu himaye sistemi maden sularından yalnız menfaati umumiye mülâhazası varit olduğu ilân olunan zamanda tatbik olunur.

Menfaati umumiye mülâhazası kararını istihsal etmek için tabii olan talep lâzımdır.

Talepnamede suyun miktarını menbain sahiplerine ve suya kabul edilen hastaların miktarı tespitedilmek lâzımdır. Tabii talepname Valiye verilmek lâzımdır. Bir de suyun şimdiye kadar hastalık tedavisinde istimal edilmiş olması lâzımdır. Talep üzerine Vali bir ay müddetle keyfiyeti ilân etmekle beraber bir teraftan tahkikat ve bir taraftan da su tahlilini yaptırır.

Meclisi umumî azasından iki zattan ve maden

mühendisi ve doktordan mürekkep bir komisyon valinin riyaseti altında içtima eder tetkikatı lâzıme icraeder. Fransa cumhuriyeti Sıhhiye meclisi âlisinin noktai nazarı alındıktan sonra Şurayi devlet kararile keyfiyet iradei milliyeye iktiran eder. Menafii umumiye kararı talebi bazen bu kararı talep edenlerin alyhine neticelenir. Tetkikat ve tahkikat esnasında hakikaten şifa hassası olan suyun fena bir şekilde işletildiği tebeyyün eder ve menafii umumiye mülâhazasından dolayı bu defa yine Şurayi devlet kararile menba istimlâk edilir. Şayet su iki şekilde işletilirse tabîî istimlâk meselesi mevzubahs olamaz. O takdirde menba sahibine bırakılır.

Menafii umumiye kararında suyun muhiti de tayin edilir. İşte bu muhit dahilinde bulunanlara kanun menfi ve müspet bir takım külfetler tahmil eder.

1 — Suyun muhiti dairesinde bulunanlar suyun miktarını azaltacak ve yahutta nevi ve cinsi tefsir edecek hiç bir ameliye yapamaz. Ameliyeden maksat sondaj ve tahtezzemin ameliyedir,

Bu ameliyeler için muhakkak surette vekâletten müsade almak şarttır. Diğer taraftan da tesviyei tûrabiye için de valiye beyanname vermek ve mezuniyet almak şarttır.

2 — Suyun muhiti haricinde bir ameliye yapmak serbestir.

Hatta muhitin tevsii muhtemel olduğu zaman bu ameliyeye de vali müsade etmez.

Bu hususta bir itiraz vaki olursa vilâyet idare heyeti meseleyi hal ve fasletecektir.

Bu tadat olunan menfi olanlarıdır. Müsbet olanları da vardır. Binaenaley muhit dahilinde menba sahibinin diğer arazi sahiplerinin arazisinde taksim ve tevzi ve bent inşası ameliyeleri yapmağa serbestir.

Ve hakkıda vardır. Ve menba sahibinin bu itibarla civar arazide tetkikat yapmağa mezuniyeti vardır. Ve hatta bu araziyi muvakkaten işgal eder. Bu hususta maden kanunu ahkâmı tatbik olunur. Ve tazminat bu esas üzerine verilecektir. Eğer işgal bir seneden fazla imtidat edecek olursa ve yahutta ameliye arazinin nev'ini tebdil edecek olursa bu takdirde arazi sahibi arazinin istimplâki talebinde bulunabilir.

Eğer arazide gayri menkul mevcutsa bu takdirde âdi istimplâk meselesi ahkâmı caridir. Yani tazminat jüri tarafından tesbit olunur İstimlâk kararı mahkeme tarafından verilir. Ve Şurayı Devlet menafii umumiye kararını verecektir.

Maden suları devlete ait olduğu gibi idari eşhası hükmiyeye de ait olabilir.

Eğer devlete aitse ya reji ve yahutta iltizam suretile maden suları idare olunur. İdare eşhası hükmiyeye ait olursa yani vilâyete veyahutta nahiye bir müesseseye aitse yine bir iltizam suretile idare olunur.

Ve yahutta eşhası hükmiye kendi nam ve hesaplarına doğrudan doğruya işletir. Bu hususta ihzar edilecek mukavelename ve bilhassa suyun satışı ve fiatı vali tarafından tespit olunur.

Maden suları İdarî eşhası hükmiye aitse suyun satış fiatı vali tarafından tayin ve Şurayı devlet tarafından tasdik edilir. Fakat eşhası hususiyeye ait olan maden sularının Batlarının tesbiti serbestir. Sahipleri istedikleri fiatı koyabilirler.

Maden suları müessesatında bir müfettiş ve bir de doktor mevcuttur.

Maden suları ya şişeler ile veyahutta depo ettirilmek suretile satılabilir. Fakat bu şekilde daimi için

teftiş mevcuttur.

Sunî maden suları : sunî maden suları formülünün tıp meclisi alisinin tasdiki üzerine vali mezuniyet ita eder. Müfettişler formülün cebri bir surette tatbik edilip edilmediğini teftiş ederler.

1870 tarihinden itibaren maden suları istasyonları Fransada büyük malî zararlara uğramıştır. Nihayet suni maden suları istasyonları memlekete tedavi için gelen bir çok müstehlik temin eder. Bu sanayi 1870 senesinden itibaren hemen hemen Almanların eline geçmişti. Fransa bu hakikati ancak 1900 senesinde görerek bu mesele ile meşgul olmağa başlamıştır. Nihayet 1905 senesinde dahiliye nezareti iklim istasyonları ve maden suları istasyonları ile meşgul olmak üzere daimî bir komisyon teşkil etmiştir. Bu komisyon vaziyetinin islâhı istasyonların tesisi hususunda tetkikat yapmıştır.

Ve netice tetkikatta komisyonların varidatsız oldukları yani bu işler için komisyonların bir takım masraflar ihtiyar etmiyecekleri anlaşılmıştır. Bu gibi müesseselerin idamesi ancak nahiye de bu günkü nüfusa nazaran beş altı misli nüfusu temin etmekle olabileceği anlaşılmıştır. Zira kendi nahiyesi kendi santim admisyonlarla istasyon tesis ve idamesi masrafına karşı koyamayacaktır. Diğer taraftan da mevsim için gelenler nahiye de istihlâkâtın maliyeti fiatini yükselttiklerinden ve bu farkı fiattan da yerli olan nahiyelilere pek cüzi bir şey kaldığından nahiye halkı bu vaziyetten de memnun değillerdi.

Binaenaleyh bu gibi mahallerin ihdası sıhhi bir şekle ifrağı ve bilhassa güzelleştirilmesile uğraşmak zamanının hulul ettiğine kanaat getirmekle komisyonlara bu hususta sarfedecek bir takım hususî varidat

temin etmek lâzımdır. İşte bunu 1910 tarihli kanun ikmâl etmiştir.

Bu kanun mucibince arazisi dahilinde maden suyu bulunan her nahiye maden suyu istasyonu ihdas edebilir. Talepname kommün vilâyet ve yahut burasını işletmek isteyenler doktorlar ve saire tarafından yapılabilir. Maden suları ve iklimi daimi Komisyonunun tıp meclisi âlisinin tıp akademisinin noktai nazarları alındıktan sonra Şurayı devlet kararı iradei milliyeye iktiran eder.

Keyfiyetin Şurayı devletin tasvibine ve iradei milliyeye iktiranına sebep buraların sıhhî bir şekle ifrağı ve güzelleştirilmesi için nahiyenin talep edeceği fevkalâde santim admisyonluk tahsili ve mevsim müddetince gelenlerden hususî bir takım rusum tahsilidir.

Şurayı Devlet kararında buraların sıhhî bir şekle ifrağı ve güzelleştirilmesinde menafii umumiye mülâhazaları mevcuttur denilebilir.

Netekim mevsim için gelenlerden ikamet resmi istifa olunur. Bu resim nahiye olmıyan her ziyaretçinin vereceği resimdir. Her ay adam başına ve yahutta ikamet ettiği güne nazaran tahakkuk ettirilebilir.

Ayrıca da ikamet ettiği mahalle verdiği ücret nispetinde de bir resim alınır.

Kanun bu resme tabi olmayanları da tespit etmiştir. Meselâ hakikaten ihtiyacı tıbbî üzerine gelip muayyen bir meblağdan dun bir ücretle ikamet edenlerle efendilerde gelen hizmetkârları ve yahutta istasyonun hidematında bulunan kimseler bu resimden müstesnadır. Nufusu kesir olan aileler de bazı tenzilata tabidir.

Her istasyonda iklim ve maden suları sanayi odası namile selâhiyeti gayet mahdut bir teşekkül vardır.

Bu odanın meclisi idaresi müntehap ve mensup aza-

dan teşekkül eder ve istasyon ve sıhhî bir şekle ifrağ ve güzelleştirme ve tespit olunacak rusum hakkında noktai nazarlarını bildirmesi ve ait olduğu nazaret varidatın şekli sarfı hakkında da noktai nazarlarını bildirir.

İklim ve maden suları Senayi odaları bazan istasyon maden sularının imtiyazını da alabilir.

Bu husustaki 1910 tarihli kanun bir tecrübe kanunu idi, mahaza iyi neticeler istihsal edilmeğe başlanmıştı. Evvela nahiyeler iklim ve maden suları senayi odalarına kommün meclisinin selâhiyetlerine tecavüz eden bir teşekkül gibi telekki etmişlerse de nahiye varidatının tezayüdü üzerine derhal hakikati görmüşlerdir.

Neticelerin her gün biraz iyileştiğini gören vazii kanun bu kanunu 1919 kanunile ikmâl etmiştir. Bu kanun evvelce iklim istasyonları kanunu namını taşımışken üçüncü bir ünvan da almıştır. Bu da korizim ünvanıdır. Binaenaleyh bu gün iklim istasyonu ve maden suları istasyonları ve korizim istasyonları kanunîdir. Bu da memleketlerin korizim ile meşgul olmak mecburiyetinde olduklarını gösterir.

Diğer taraftan 1919 tarihli kanun ikamet resminin asgarî ve azamisini tespit etmiştir.

Bundan da maksat nahiyelerin sui istimalleri karşısında tedaviye gelenler adedinnin ademi tenaküsünü temindir. Ve evvelce iklim ve maden suları senayi odasının teşekkülü mecburî değilken bu kanun mucibince şimdi mecburilküşattır.

Nihayet 1920 tarihindeki nizamname valiye selâhiyeti dahilinde maden suları istasyonları olabilecek nahiyelerin listesinin tanzimini ve sıhhiye nezaretine takdimini emretmiştir.

Belediye tarafından buralardan alınan rusumun hesabını tanzim için otelcilerin kiracı alanların ve sairelerin hesabı tetkik edilir.

Tahsil olunacak rüsum ayrı bir mahiyette olduğu gibi nahiye bütçesinin varidat faslına ayrıca bir kalem olarak gösterilir. Belediyelerin bu istasyonlarına alacakları varidat resme ve cezayı naktiyi inhisar eder.

Bu varidattan yapacakları masrafta idare masrafı sıhhi bir şekle ifrağ masrafı ve güzelleştirme masrafıdır. Hesabat kommün meclisi tarafından tasdik olunur.

Gayri kabili içtinap olan bu ameliyelerden bazılarını nahiye yapmağa muvafakat etmediği takdirde dahiliye vekâleti ve sıhhiye vekâleti resen icra ettirir. Bu husustaki iradei milliye her iki vekil tarafından tefrik edilmesi lâzımdır.

İklim ve maden suları istasyonları senayi odası meclisi idare azası elyevm doktor, eczacı, otelci, evlerine kiracı alanlar, mevsim satıcıları, maden suları sahiplerinden terekküp eder. Nahiyenin 20 yaşından itibaren bütün halkı intihap ve iştirâk eder

İntihabattaki ihtilâfı vilâyet idare heyeti rüyet eder.

Nahiye ve yahutta vilâyet muhakkak surette odasını içtima ettirir. Odanın vazifesinden en mühimi de tahsil olunacak rüsumun kanuna taayyün ettiği lehine sarfını temin etmektedir.

Kendisi yapar nahiye meclisi görür ve sıhhiye vekili tasdik eder.

(Son)

Mülkiye mektebi Hukuku
İdare Hocası
İbrahim Âfî

Şehirler (ve) Belediyecilik

Belçika belediyelerinde malî teşkilât ve mesaisi

(6)

Malî esaslarda umumî kaide

Umumî harbe kadar, bütün Belçikada gayet mutedil bir esasî malî takip edilmekte ve alınan vergilerle resimler ve harçlır halkı tazyik edici mahiyette bulunmamakta idi. Meselâ doğrudan doğruya vergiler nüfus başına vasatî bir kaç frangı geçmediği gibi bilvasıta vergilerden gümrük ve istihlâk rusumu da çok mutedildi. Bununla beraber bu vergilerin yekûnu, memleketin İktisadî refahı dolayısıyla, bütün ihtiyaçları karşılayacak bir miktara balığ olabiliyordu.

Tescil ve kaydiye harçları, veraset vergisi ve terhin muamelelerinden alınan rusum nisbetleri de yüksek değildi. Fakat harbi umumî, bütün bu malî mükellefiyet itidalini alt üst etti.

Bu vasî tebeddülü ve halk üzerine yüklenen yeni mükellefiyetleri ve Belçika maliyesinde temelinden yapılan tadilatı nazarı dikkate alırsak 1913 de alınan varidatı umumiyenin 1927 de takriben yirmi misli yükseldiğini ve mükellefiyet hamulesinin de o nisbette arttığını görürüz.

Yukarıda sayılanlardan doğrudan doğruya vergiler, Belçika devlet bütçesinin üçte birini yani %33 buçuğunu temin etmektedir. Gümrük ve istihlâk gibi bilvasıta resimler de bütçenin takriben % 23 buçuğunu tutar. Geri kalan üçüncü kısım vergi ve resimler de bütçenin %13 ünü temin ediyor. Bunlardan başka Bel-

çika hükümetinin inhisar şeklinde işlettiği posta telgraf ve telefon idaresi kendi idare masrafından mada mezkûr tesisat için yapılan istikrazların faiz ve amortismanlarını temin ettiği gibi evvelce hükümet tarafından işletilip 1928 den beri millî bir şirkete devrolunan şimendüfer idaresi de Devlet hazinesine (270 milyon) frank varidat vermektedir.

Belçikada bunun haricinde Devlet inhisarı yoktur.

Hükümeti merkeziye teşkilâtından başka belediyelerle hükümet arasında mutavassıt vaziyette 9 vilâyet vardır. Bunlar belediyelerin bir çok işlerinde nazım ve murakıp vazifesini görürler. Üçüncü kısım idare ve seiâhiyet makamlarını teşkil eden Belçika belediyelerinin yekûnu 2636 dır. Belediyelerde bir çok tadillerde halen mer'î bulunan 30 / Mart / 1836 tarihli kommün kanunile idare olunur.

Belediye Bütçeleri ve kat'î hesaplar

Belediye idareleri, her sene muhammen varidat ve masrafı gösterir bir belediye bütçesile geçen sene muamelei hesabiye ve bütçe tatbikatı neticesini mübeyyin bir kat'î hesap tanzimine mecburdurlar.

Belçika belediyelerinde malî sene kânunusaninin birinde başlar ve kânunuevvelin 31 inde hitam bulur, bununla beraber varidat ve masraf hesaplarının kapatılması, 5000 nüfusa kadar olan belediyelerde yeni sene mayısının ilk pazartesi gününe ve nüfusu bunun fevkinde olan belediyelerde yeni sene ağustosunun ilk pazartesi gününe kadar devam edebilir. Bu tarihler kat'î hesapların belediye meclisinden geçirilmesi için mecburî bulunan son mühletleri gösterir.

Malî mürakabe

Malî sene iptidası kânunnsaniden başladığına göre nüfusu 5000 den dun olan belediyeler de bütçelerin, Eylûlün ilk pazartesi gününe kadar belediye meclislerinden geçirilmiş olması şart olduğu gibi, nüfusu bundan yüksek belediye bütçelerinin de teşrinievvelin ilk pazartesi gününe kadar meclisten çıkması meşruttur.

Gerek bütçeler, gerek kat'î hesaplar, zikrolunan tarihlerden sonra gelen on gün zarfında ilân ve bundan sonra nihaî karar istihsal edilmek üzere vilâyet daimî encümenine tevdi olunur.

Bütçe ve kat'î hesapların tasdiki daimî encümene ait olmakla beraber bunların ademi tasvibi ve reddi halinde kraliyet makamına müracaat için kanunî mezuniyet verilmiştir.

Adî varidat ve hizmetlerle fevkalâde hizmet ve vazaifin tarifi

Bunun için mutlak bir tasnif yapılmamış olduğu halde, muhtelif tarihlerde daimî encümenlerce ittihaz olunan kararlara ve belediye kanununun ana hatlarına göre tefrik edilmiş kısımlar vardır.

Fevkalâde varidat :

A — İstikraz hasılâtı ;

B — Belediye emlâk ve emvalinden satış hasılâtı;

C — Hibe ve teberrular;

D — Lağım ve kaldırım inşaatından gelen hisseler;

E — Hükümetçe ve vilâyetlerce fevkalâde belediye hizmetleri için tahsis olunan mebalîğ.

Bu varidat daimî ve her sene tekrar olunmayan muvakkat hizmetleri karşılar, bunlar arasında :

- A — Büyük inşaat ve vasi tamirat ;
- B — Yol inşaatı ve vasi tamirat ;
- C — Mektepler ve İdarî müesseseler için mobilya mübayaası;
- D — Esham mübayaası; gibi işler vardır.

Bunların haricinde kalanlar adı varidatlar adı hizmetleri teşkil etmektedir.

Bütçede mevcut tahsisat ve yeniden yapılacak münakalelerle temin olunacak munzam tahsisatlar vilâyet daimî encümenince tasdik olunmadan sarfolunamaz. Sarf evrakı belediye heyetince müzakere ve kararı belediye reisi ile muavini ve belediye kâtibi tarafından imza olunur. Bu kanunî şartları, bütçesinde tahsisat kalup kalmadığını, fasıl ve maddesine tetabukunu parayı tesviye edecek olan belediye tahsildarı tetkika mecburdur.

Belediye vergi ve resimlerinin envai

Umumiyetle belediye vergi ve resimlerinin kanunî nisbetler dahilinde miktarlarının tayini, nisbetlerin tezyidi gibi hususat hakkında belediyece yapılacak umumî anketlerin neticeleri nazarı dikkate alınır ve Devlet vergilerine yapılacak 25 santime kadar zamlar belediye meclisi kararla ve vilâyet daimî encümeninin tasvibile olurdu. Bundan fazla zamlar için aynı mercilerden sonra kraliyet makamının tasdiki şart idi.

Fakat harbi umumîden sonra Belçika hükümetince yeni ve mühim malî tedbirler ittihaz olunmuştur. 1919 da bütün devlet ve vilâyet ve belediye ahkâmı maliyesi yeniden tetkik edilmiş ve bir çok yeni esaslar konmuştur.

29 Teşrinievvel 1919 tarihli kanun ile 1920 kânunusanisi iptidasından itibaren Devlete ait doğrudan doğ-

ruya alınan eski vergilerden bir çokları lağvedilmiş ve yerlerine muhtelif kazançların nevilerine göre yeni vergiler ihdas olunmuş ve kazanç mecmuu üzerinden alınmak üzere ayrıca birde mütemmim vergi vazedilmiştir.

Vergilerin asıllarını lağveden bu kanun, aynı zamanda bunların üzerine zam edilen belediye resimlerini de lâğvetti ve bunun yerine muhtelif kazançlar özerinden alınan Devlet vergilerinden belediyelere hisse ayırdı (Bizim tevhidî kûsurat kanunu mahiyetinde)

Fakat bu hisseler belediye hizmetlerine kâfi gelmedi ve nihayet 16/Temmuz/1822 tarihli bir kanun ile kazanç ve irat üzerinden alınan Devlet vergilerine yeniden munzam kesirler ilâvesi kabul edildi. Yalnız bu zamlar mahallî mahiyette telekkî edilebilen Devlet vergilerine zam olundu, bunlarda emlâk ve arazi gelirlerde ticarî, ziraî, sınaî teşebbüslere tahsis edilmiş sermaye gelirleri; ve tüccarlarla, çiftçi ve sanatkârların şahsî kazançlarından ve serbest meslek erbabı kazancından alınan Devlet vergileri olup bunlara belediyelerde munzan kesirler vazedebilirler.

Mamafih bu kanunî hükümlerde 928 senesi kânunuevveli nihayetine kadar mer'î olmuş ve ondan sonra belediyelerin malî vaziyetleri hakkında alınacak tedbirleri ve vergi ve resimlerinin esasları ve nisbetlerini tayin ve tesbit için resmî bir komisyon teşkil edilmiştir. (Yeni tadilât ayrıca arzedilecektir)

Oktorva - istihlâk resmi

Her nevi meşrubat, mekûlât, mahrukat ve malzemei inşaiyeden alınan oktorva 1860 tarihinde neşrolunan bir kanun ile lağvedilmiştir.

Aynı kanun ile bu şekilde belediyelerin gaip ettikleri varidatı temin etmek üzere ıstıan tesis olunmuştur. Bu hususta aşağıda arzı malumat edilecektir.

Belediyelerin mevadı iptidaiye ve mevadı mamule üzerinden okturva koymaları da aynı ahkâm ile men edilmiştir. Fakat belediyeler hudutları dahilindeki sanayii matrah ittihaz ederek onlar üzerine doğrudan doğruya istihlâk resmi koyabilirler. Bu gibi resimlerin amele ve müstahdemin adedi olsun, fabrikanın motor veya müvellidülbuhar makineleri kudreti olsun esas ittihaz olunabilir.

Belediye hizmetleri mukabilinde temin olunan varidat

Belediyece mahallî halkına müşterek olarak ifa edilen hizmetlere mukabil Belçika belediye bütçelerinde üç nevi varidat göze çarpar.

1 — Lağım inşaatı ve kaldırım ferşiyatı gibi yeni tesisata mukabil mezkûr işler için sarfolunan para elde edilinceye kadar o tesisattan müstefit olan mükelleflerden muvakkat ve muayyen bir zaman için alınan fevkalâde (taks) lar ;

2 — Tanzifat ve tenvirat hizmetleri mukabilinde her sene alelâde olarak tahsil olunan (taks) lar ;

3 — Belediye meclisince yapılacak tarife mucibince bazı umumî belediye hizmetlerinden alâkadarların talebile ifa edilen işlere mukabil alınacak ücret (dezenfekte ve evlerdeki çukurların temizlenmesi gibi).

Bunlardan birinci fevkalâde takslare ait işlerin başında yeni caddeler tesis masrafı gelir. Bir kısım belediyeler yeni açılacak cadde için icap eden emlâk ve

arazî ile arsaları kâmilten istimlâk ederek caddeyi inşa ve gerek yol ve kaldırım masrafile lağım tesisatı masrafını ve istimlâk bedelini caddeden fazla kalmış arsalara taksim ederek o arsaları tekrar satarlar diğer bir kısım belediyelerde istimlâk için icap eden parayı temin edemediklerinden dolayı arsa sahiplerinden birer kısım arsalarının yol için meccanen terkinin temin ederler. Kaldırım, yol ve lağım masrafı bu vaziyette iki şekilde ödenir birisi caddenin uzatılması genişletilmesi veyahut yeniden açılması için bilvasıta taks alınması usulüdür. Diğer de buna zamimeten yani bilvasıta alınan lağım tesisatına mahsus takstır. Bu takdirde kaldırım masrafını belediye kendi bütçesinden temin eder. İstimlâksiz yapılan sonuncu şekilde taksların bilvasıta alınması da caizdir.

Belediye hizmetleri mukabilinde alınan (taks) lara gelince :

Belçika belediyelerinin kısmı azami tanzifat taksi, cephe genişliği taksi ve bina arasının sahası üzerinden alınan taks gibi muhtelif resimler tahsil ederler. Bunlar seneliktir. Bir kısım belediyeler tanzifat resmini bina cephelerinin toptan sathı mesahası üzerinden aldıkları gibi; bir kısmı da zemin katı ve diğer katların cepheleri ayrı ayrı mesaha edilmek suretile de alabilirler. Bu takdirde binalar ehhemmiyetlerine ve mevkilerine göre beş sınıfa ayrılır .

Aynı vergi ve resimlerin 17 / Mart / 1925 tarihli kanun mucibince binaların kadaastro kıymeti üzerinden alınması da caizdir. Her ne şekilde olursa olsun bu resimlerin azamî mikdarı kanun ile tahdit edilmiştir, Binalarla bina inşasına mahsus arsalarda kadaastro kıymetinin onda biri ve ziraat için ayrılmış yerlerle (Şehir civarın-

da) ormanların kadaastro kiymetinin yirmi de biri azamî nisbet olarak kabul olunmuştur.

Yol işleri hizmeti mukabili olarak alınan bu takslar meyanında: yolların yıkanma masrafı, sulama parası umumî yolların tenviri masrafı ve ev çirkâbının kaldırılması parası (gayrı menkul başına veya gayrı menkullerde mukim aile başına alınabilir) ile itfaiye ve polis masrafı dahildir.

Kanalizasyon şeklinde mühim tesisat yapmış olan belediyeler bunların işletme masrafını da alabilirler.

Bunlardan başka Belediye meclisince yapı olup kralın tasdikına lüzûm olmaksızın yalnız vilâyet daimî encümeninin tasvibile tatbik edilen ve eshabının talebile ifa olunan hizmetlerden alınan ücret tarifesi vardır ki :

A - Hane ve alelumum mesken ve ikametgâhların dezenfektesi ;

B - Çukurların temizlenmesi;

C - Hali tabîide tanzifat vazifesi olarak görülen belediye hizmetinin fevkinde otellerin, lokantaların ve sanai müesseseleri gibi çok miktarda kirli mevad husule getiren yerlerin talep üzerine birikintilerinin kaldırılması bu meyandadır.

İkamet harcı

Bu taks Belçika belediyelerinin bir çoklarında ve bilhassa sahil şehirlerde Bruxelles, Gond, Liege gibi büyük şehirlerinde tatbik edilmektedir.

Bu resim ikamet taksi olarak hükümetçe alınan verginin üstüne zam suretile tahsil olunur. Bu da otellerde lokanta ve pansiyonlarda tesviye edilen mebalig 25 frangı tecavüz ettiği ve şahıs başına günde oda kirası 12 firağa

balıĝ olduğu takdir de alınır. Ve ekseriyetle otellerle pansiyonlar sınıf ve derecelere ayrılır.

Temaşa resmi

Bu resim tiyatro sinema ve konserlerden alınmakta idi. 1925 tarihli bir kanun ile 1927 kânunusanisinin birinden itibaren lağvolundu. Fakat hükümetçe alınan 12 de 3 ü belediyelere bırakıldı.

Bundan fazla olarak ta belediyenin bu suretle gaip olan iradını icabında temin etmek üzere 25 santim zam etmek salahiyyeti verildi. Bunun haricinde belediyeler evlerde tertip olunan balolarla dans partilerinden alelumum eğlencelerden ve köpek kurslarıyla kuş tağanni konforlarından dahi bir taks almağa salahiyyetar kılındı.

Gayri menkul inşa, tamir ve tebdili taksı

Bu resim umumiyetle yeni inşaatın metre mikâbı ve yeniden ilâvelerle tebdillerde keza inşaatın metre mikâbı üzerinden alınır. Ve bunun için caddeler ehemmiyetlerine ve caddelerdeki gayri menkullerde vergi kıymetlerine göre san'at ve derecelere ayrılmıştır.

Muhtelif vergilerden belediye hissesi

Ebniyeli ebniyesiz emlak üzerinden devletçe alınan senelik verginin onda dördü belediyelere aittir. Belediyeler bu vergi üzerinden azamî altmış santim munzam kesir koyabilirler. Ve pek istisnaî ahvalde bu miktar 8 santime çıkarılabilir:

Menkul mallar üzerinden de Devletçe alınan vergi-

nın onda ikisi belediyeleridir. Belediyeler bunun üzerine kesri munzam koymağa selâhiyettar değildirler.

Sınaî, ziraî ve ticarî işler için tahsis edilmiş sermaye gelirlerinden Devletin aldığı verginin onda ikisi de belediyeleridir. Hatta belediyeler bunun üzerinde istisnâ ahvalde 80 santime kadar çıkabilmek üzere azamî altmış santim kesri munzam koyabilirler.

Tüccarların, sanayi erbabının ve çiftçilerle serbest meslek erbabının temettülerinden alınan Devlet vergisinden de belediyeler onda iki alırlar. Ve azamî altmış santime kadar munzam kesir koyabilirler. İstisnâ ahvalde bu nisbet 80 santime kadar çıkarılabilir. Belediler bunlardan başka belediye hududu “dahilinde oturanların maaş ve ücretlerinden de bir resim alabilirler. Fakat bunun miktarı meslekî taksın dörtte birini tecavüz edemez. Bu vergi belediye vesaitile tahsil olunur. Devlet vergilerine munzam vergiler için belediyeler % 4 tahsil masrafı verirler. Devletçe mefruşat: çamaşır ve elbise ile mücevherat, silâh, şarap ve koleksiyon gibi şeylerden alınan vergi üzerine de belediyeler 60 santime kadar munzam kesir koyabilirler.

Otomobillerden de devletçe bir vergi alınır. Bunun yirmide onbiri Devlete aittir. Yirmide ikisi vilâyetlerin hissesidir. Yirmide dördü belediyelere verilir. Yirmide üçüde belediyelerle vilâyetlerin senesi içinde yapacakları yol tamiratına karşılıktır.

Maden kömürü ihracatından da Devletçe alınan verginin onda ikisi belediyeye ait olup bu paralar belediye hududu dahilindeki yolların tamirâtı mütemediyesine mahsustur. Sermayeyi teşkileder.

Devletçe âdi vesaiti nakliye ile köpeklerden alınan vergiye dahi belediyeler munzam resim koymağa mehzundur.

Bütün bu vergi ve resimlerden Devlet vergisinden alınan belediye hisseleri ile munzam kesirlerin yekûnu büyük şehirler belediye bütçelerininin % 70 ini küçük belediyelerde % 90 ını ve hususî ve mevzii takasları da olan sınaî merkezlerde dahi bütçenin % 50 sini teşkil eder.

Belediyelerin vilâyet hususî idarelerince alınan bisiklet ve köpek resmi gibi vergilere de zam selahiyetleri varsa da miktarı mahduttur.

Bunlardan başka belediyeler müvellidülbuhar tesisatla ısıdılan yerlerin teshin sathından ve motorlardan bir resim alabildikleri gibi her nevi içkilerle tütün ve sigaradan dahi bu resim alınır.

Belediye Emval ve Emlâkinin geliri

Bazı Belçika belediyelerinde emlâk meselesi çok mühimdir. Bunların nevi ve cinsleri de muteliftir. Hidematı umumiyyeye mahsus binalar mektepler limanlar tiyatrolar sanayi müesseseleri halk için yapılmış ikametgâhlar, ebniyesiz, arazi, bahçeler, parklar, ormanlar, inşaata mahsus arsalar, kommün yolları; eshamı umumiye teavün sandıkları ile belediye kredi bankası hisseleri, menafii umumiye hizmetlerine ait teşekküllere iştirak hisseleri gibi şeyler bu meyandadır.

Hal, pazar, panayır yerleri, mezbahalarla umumi yollar üzerinde ticaret emtiasının depo edilmesi, muvakkaten vaz'ı için tarife ve talimatları mucibince hareket olunur. Kilo kantar ölçü resimleri içinde ayrıca tarife yapılır. Belediyeler umumî caddelerdeki gazeteci köşkle-

rinden ve umumî arabalarla caddelerde tevakkuf esasî üzerinden bir işgal resmi alabilirler.

Belediye inhisarları varidatı

Doğrudan doğruya inhisarlar: Regie directe.

Belediyeler bütün yolları işletme ve idarede mutlak bir inhisar hakkına maliktirler. Fakat bu inhisarın hududu belediye hududu ile mahduttur. Halkı rahatsız edecek derecede gürültü ve kir pas yapan tehlikeli işler için alelade ankete müracaat şartile Belediye hududu dahilinde hidematı umumiye için her hangi işe ait bir inhisar tesisi makamâtın tasvibine tabi değildir.

Belçika Belediyelerinde doğrudan doğruya reji suretile, idare olunan gaz, elektirik, su, nakliyat, cenaze kaldırılması gibi bu şekilde teessüs etmiş bir çok inhisarlar vardır.

Bu hizmetlere mukabil alınacak ücretleri; hiçbir makamın tasdikına lüzum olmaksızın belediye meclisleri yparlar ve varidatını bütçeye ithal ederler.

Kommün birlikleri rejimi

1 mart 1922 tarihli kanun bir veya bir kaç belediyeye, belediye menfaatine her hangi bir hizmet için birlik tesisi ve idaresi selâhiyetini vermiştir.

Hükümet veya belediyelerin bulunduğu vilâyet bu nevi birliğe girmeğe selahiyettardır. Eşhas veya şirketlerin iştiraki için kralın müsaadesi lâzımdır.

Birliğin tesisi nizamnamesile birlikte iradei kralî ile tasvip olunur ve hizmet mukabilinde alınacak paraya dair yapılan tarife Vilâyet daimî encümeninin reyî alın-

dıktan sonra iradei kralî ile tasdik edilir. Birlige kendi namına istihlâk yapmağa ve istikraz akdine mezuniyet verilebilir. Hükümet birliğin bütün muamelâtını teftiş ve mürakaba edebilir. Her senenin kat'ı hesabı kralın tasdikına arz olunur.

Alâkadar reji usulü:

Hisseli reji dahi denilen bu şekil işletme usulü, hususî teşebbüslerin mukavele akdi suretile yalnız bir belediye hududu delillinde yapılabildiği 1/Mart/922 tarihli kanun mucibince müteaddit komünlerin iştirakile de yapılabilir. Muhtelif kommünlerin iştiraki takdirinde yukarıda bahsolunan müsadelerin alınması şarttır

İmtiyaz veya iltizam usulü :

Bu ahvalde imtiyaz veya iltizam şeklini ve şartlarını belediye meclisi tanzim eder. Bu husustaki meclis kararile imtiyaz veya iltizam şartnamesi Vilâyet daimî encümeninin tastikına tabi olur.

Umumî hizmet ve evsafını haiz olmayan ticarî ve sinâî iş ve hizmetler :

Bu gibi hizmet ve işler için belediyeler hiç bir makamın müsadeseine tabi olmadan faaliyete geçebilirler. Fakat ahvali adiyede belediyeler böyle işe girmezler. Harbi umumî esnasında bu şekilde bir çok müesseseler mevcut idise de muhasematın tatilinden sonra bunlar terkedilmişlerdir.

Devlet Bütçesinden verilen hasılât

Hali hazırda Belçikada kommünlere ait bu şekilde iki nevi varidat vardır. Bunların gelirleri belediyeler arasında taksim olunur. 1922 ye kadar çok eski iki nevi varidat vardır. Bunların birisi belediyeye mahsus diğeri hususî hasılât unvanı altında idi. Belediyeler varidatı 18 temmuz 1860 tarihli bir kanun ile lağvedilen (okturva- İstihlâk resmi) yerine kaim olmak üzere ihdas edilmiş ve posta ücretlerde bazı gümrük resmi ve devlete ait istihlâk resmi hasılâtından hisse tefriki suretile karşılanmıştı.

Hususî hasılât ise 19 Ağustos 1889 tarihli kanun ile ve belediye varidatını çoğaltmak maksadile ihdas olunmuş ve Devlete ait istihlâk resimlerinden bazıları ile bir kısım gümrüğe tabi eşya üzerinden alınan Devlet vergilerinden hisse tefriki suretile karşılanmıştı.

19 Temmuz 1922 tarihli kanun ile bu iki nevi varidat birleştirilmiş ve belediyeler menabii varidatı tesis olunmuştur.

Belediyeler menabii varidatı yeni bir prensip dairesinde hazine iradı umumiyesinden her sene 100,650,000 frank hisse alır. Ve 1 Kânunusani 1922 den beri bu hissenin miktarı her sene 35 milyon frank tezayüt eder. Bundan başka maaş, ücret ve pansiyon üzerinden alınan mesleki takstan belediyelere ait hisse 17 milyon franktan dun olursa noksanı Devlet hazinesinden ikmâl olunur.

Bu varidat aşağıdaki esaslar dairesinde belediyelere tevzi ve taksim olunur.

A — Onda dördü ebniyelerin kadastro iradı nisbetine göre.

B — Onda biri ebniyesiz yerlerin kadastro iradı miktarına göre.

C — Onda dördü belediye hududu dahilindeki nüfus adedine göre.

D — Onda biride belediyelerin san'at ve meslek mektepleri masarifine ve tevzi senesinde belediyelerin yaptığı muaveneti umumiye masrafına nisbet edilerek tevzi olunur.

Bu tevziattan ebniyeli ebniyesiz yerlerin kadastro gelirlerde nüfus nisbeti gibi üç esasın alınması belediyelerin hakikî ehemmiyetine göre tevzi nisbetini adilâne bir surette temin etmektedir. Son onda birin tevziinde san'at ve meslek mektepleri masarifinin esas tutulması da belediyeleri bu gibi müessesatı vucude getirmeğe teşvik içindir. Aynı onda birin tevziatında belediyelerin muaveneti umumiye için sarfettiği paraların esas tutulması da harbi umumîden sonra daha mühim olarak hissedilen umumî teavün ihtiyacından mütevellittir.

Otomobillerden alınan Devlet vergisinin yirmide üçü üzerine müesses eshama gelince:

Bunun hasılatı vilâyetlerle belediyelerin senesi içinde yeniden yol küşadı mevcut yolların tamiri ve islahı için sarf ettikleri para nisbetinde vilâyetlerle belediyeler arasından taksim ve tevzi olunur. Bundan da maksat yolların umumiyetle asrî ihtiyaçlara tekabül edecek şekilde olmasını temindir.

Hükümetin ve Vilâyetlerin belediyelere Muaveneti

Kanun ile tesbit edilmiş bir barem hesabına göre hükümet belediyelerin ilk tahsil muallimlerine verdiği maaşlara muadil bir tahsisat verir. Bundan başka fen

ve hizmet ve meslek mektepleri tahsisatınada iştirâk eder.

Hükümet, mektep inşaatı ve bunların tefrişi masraflarile yeniden mahalle teşkili masarifine de yardım eder.

Vilâyetlerin muavenetine gelince:

Bu kısım muavenetler her vilâyetin vaziyetine göre değişir ve vilâyetin arzusuna tabidir. Bununla beraber muavenet edilebilecek işleri kanun tesbit etmiştir.

İlk tahsil talebesinin iâşesi masrafına iştirak, mazereti dolayisile geçemeyen muallimlerin yerine gelecek vekillere verilecek ücrete iştirâk gibi ihtiyarı muavenetlerdirki bunlar da ya maarif işine yahut sıhhî ve içtimaî hususata münhasırdır. Bunlardan başka vilâyetler yeni mahalle, yeni cadde tesisatında, mektep inşaatında ve bunların tefrişinde, köprü inşaatında belediyelere muavenet ederler. Bu muavenetler bir defaya ve fevkalâde hallere mahsusdur.

Fevkalâde menabii varidat

Bunun en mühimi istikrazlardır. Adi bütçenin onda birini ve mutlak surette 50 bin frangı tecavüz eden istikrazların vilâyet daimî encümeni ile kral tarafından tasvibi lâzımdır. İstikraz miktarile tediye müddetini tahdit eden bir hükmü kanunî yoktur. Tatbikatta ekseriyetle 33 ve 66 senelik yapılmaktadır, 75 senede ödenmek üzere aktedilmiş istikrazlar da vardır.

Belediye istikraz muamelelerini kolaylaştırmak için 1860 tarihinde (Belediye kredileri anonim şirketi) namile bir sandık tesis edilmiştir. Hissedarları belediyedir. İstikraz yapan belediye de hissedar olmaya mecburdur.

Bu müessesenin vücade gelmesine başlıca sebepler de belediye okturvalarının lâğvı ve belediyeler menabi varidatının ihdasıdır.

Belçika Belediyelerinin muhtelif varidatına göre yapılan İstatistik

1 — Devlet vergilerinden ayrılan hisselerde devlet vergilerine munzam belediye kesirleri dört kısma ayrılmış olan büyük şehirlerde belediye bütçelerininin % 29, 38, 39, 45 şini teşkil etmektedir.

Aynı vergiler büyük şehirlerden başka mühim belediyelerde bütçelerin % 38 52 si arasındadır. Orta şehirlerde bu mikrar bütçelerin % 27 sile 44 dü arasında mütehavvildir. Sanayi mıntakasında % 27 - 29 nisbetini bulan bu varidat köy mıntakalarındaki belediyelerde bütçenin % 32 - 43 ünü bulmaktadır. Umumî vasatı % 38 dir.

2 — Doğrudan doğruya alınan belediye vergi ve resimleri ise:

Büyük şehirlerde % 8 ile % 17. diğer mühim belediyelerde % 12 - 26, orta şehirlerde % 9 - 16, sanayi mıntakalarındaki belediye bütçelerinde % 28 - 38, köy belediyelerinde %5-14 olup umumî vasatı % 18 dir.

3 - Belediye emval ve emlâki hasılatı büyük şehirler de belediye bütçelerininin %11 rini, diğer mühimce belediyelerde % 3 ünü teşkil edüp umumî vasatı % 3 dür.

4 - Umumî belediye müessesatının işğale alınan irade bütçeleri vasatı olarak % 3 ünü teşkil eder.

5 - Reji imtiyaz ve iltizam hasılâtı ise büyük şehirlerde bütçelerin % 27 sini, mühimce belediyelerde % 16 sının temin etmekte olup umumî vasatı % 10 dur.

6 - Belediyeler eshamından alınan hisseler gelince bunun umumî vasatısı belediye bütçelerinin %12 si nisbetindedir.

7 - Devlet ve vilâyet bütçelerinden bazı hizmetler için belediyelere yapılabimlekte olduğunu yukarıda izah ettiğimiz muavinlerin muhtelif ehemmiyetteki belediyelere nazaran umumî vasati nisbeti belediye bütçelerinin % 15 şini bulmaktadır.

8 - Diğer muhtelif varidat belediyesine göre % 1 - 3 arasında mütehavvildir.

.

Bütün bu vergi ve resimlerin tarh ve taksiminde nazarı dikkatte bulundurulan en mühim esaslardan birisi bütün mükelleflerle her nevi iratların mahalî masraflara iştirakini temin etmektir.

İkinci esas da, Bütün Belçika belediyelerinde vergi ve resim mükellefiyetlerinin yeknesak olmasını ve bu vahdetin hiç olmazsa en mühim ve başlıca belediye irat ve menabiini temin eden vergilerde teminini göz önünde bulundurmaktır.

Mahallî İdareler Umum
Müdür Vekili
K. Naci

İ T A L Y A N

Vilâyet ve Nahiye Kanunu

(Geçen sayıdan mabat)

Madde 72 — İntihap hakkı şahsîdir. Hiç bir müntehip kendini temsil ettiremez, reyini yazıp gönderemez.

Yalnız sarîh bir surette veya usulü dairesinde kaleme isbat olunduğu takdirde cismî bir mania dolayısı ile reyini bizzat istimal imkânsızlığında bulunan müntahibin reyini emin olduğu birisi marifetile vermesi riyasetçe kabul olunur. Bu bapta tutulacak zabıt varakasına müntahibin vasıta ile rey vermesi sebebi ile mezkûr maniyayı muayene eden tabibin ve vasıtanın ismi yazılır.

Madde 73 — İntihabın vuku bulacağı günün saat sekizinde reis, muavin ile nezaret memurlarını ve kâtibi davetle kalemi teşkil eyler.

Nezaret memurlarının bir kısmı veya tamamı hazır değilse 64 üncü madde mucibince muavinle hazır bulunan müntahiplerin okuma yazma bilenlerinden en gençlerini memurlara vekâlete davet eyler.

Badehu kalem reisi intihaba başlanacağını beyan ve nezaret memurlarından biri veya kâtip marifeti ile intihap listesindeki kayıt sırasına göre müntahipleri rey vermeğe davet eyler.

Müntahibi şahsen tanıyan kalem azalarından biri, vilâyet intihap komisyonunca musaddak listedeki hususî sütunda müntahibin isminin hizasını bizzat imzalıyarak müntahibin hüviyetini tasdik eder.

Şayet kalem azasından hiç biri kendi mes'u-

liyeti tahtında müntahibin hüviyetini tasdiyk edemezse müntahip kalemce maruf olanlardan, aynı kommünden kendini tanıyan diğer bir müntahibi şahit irae edebilir. Reis, ona tasdikinin sahteliği tebeyyün eylediği takdirde 112 inci maddede muharrer cezalarla tecziye olunacağını ihtar eder.

Evvelce rey vermiş olan müntehip şahit, kalemce maruf addedilir. Hüviyeti tasdiyk eden şahit müntehip balâda mezkûr listenin sütunu mahsusunu imza eyler.

Müntahiplerin hüviyetlerinin tasdiykında ihtilâf olursa 81 inci madde mucibince karar vermek reise aittir,

Hüviyetini hükümetçe verilmiş bir fotoğraflı varakai resmiye veya hüviyet cüzdanı ile isbat eden müntahip rey vermeğe kabul olunur. Bu takdirde balâda mezkûr listenin sütunu mahsusuna varakai resmiye veya hüviyet cüzdanının numarası ile hangi makamdan verilmiş olduğu işaret olunur.

36 ncı maddenin son fıkrasında mezkûr cetvele dahil olan müntahipler intihap komisyonuna hüviyeti şahsiyelerini isbat ederlerse reye kabul olunurlar. Muhacirin listesinde mukayyet olup reye kabul olunan her müntahip ayrıca bir cetvele kaydolanarak işbu cetvelde hüviyetini tasdik eden şahitlerin ismi ve yukarki fıkra ile zirdeki maddede mezkûr hüviyet varakası ve resmî vesikanın numarası ve bunları veren makamın ismi işaret olunur.

Madde 74 — Yukariki meddenin son fıkrası mucibince müntahip resmî makamdan muta bir vesika veya hüviyet cüzdanını hamil olmazsa rey vereceği intihap dairesinin dahil bulunduğu mandamento pretoruna müracaatla hususî bir vesika tedarik adebilir.

Pretor muntahibin hüviyetini tayin ederek bedeli mukabilinde vesika verir.

İşbu vesika siyasî intihabat kanununa merbut F modeline mutabık olacak ve bir sıra numarasına tabi bulunacak ve bir tarafına Pretörün mühür ve imzası tahtında müntahibin fotoğrafı yapıştırılacak ve diğer tarafına müntahibin ismi, lakabı, babasının ismi, yaşı, doğum mahalli, müntahibin intihap listesine dahil bulunduğu kommün yazılarak ziri pretör ile kâtibi tarafından imza ve pretörlük mührü ile temhir olunacaktır.

Listelerden ihraç edilen müntahip vesikayı pretöre iade edecek ve o da vesikayı iptal eyleyecektir.

Vesikanın tahrifi veya yolsuz olarak istimali halinde 112 inci madde mucibince tecziye olunacaktır.

Madde 75 — Her pretörlükte hususî bir defter tutularak buraya verilen vesikalar sıra ile kayt ve müntahibin ismi, lakabı, babası, yaşı, doğum yeri ve hangi listede mukayyet olduğu işaret olunacaktır.

Pretör tarafından imzalı bir adet fotoğraf işbu kaydın karşısına yapıştırılacaktır. Defterin her yaprağı pretör ile kâtibi tarafından imza edilecektir.

Madde 76 — Müntahibin hüviyeti tasdik edildikten sonra müntahip masanın yanına giderek evvelce yazılı veya matbu olan veyahut kısmen yazılı kısmen matbu bulunan puslayı dörde katlayarak reise verir.

Puslanın katlanmasında bilerek ihmal eden ve puslanın iytası davetine icabet etmiyen müntahipler hakkında reis siyasi intihabat kanununun 73 üncü maddesinin son fıkrası mucibince muamele eder.

Reis puslayı masanın üzerine herkesin görebileceği gibi mevzu ve şeffaf camdan mamul bir sandığa atar.

Reyler atılırken bir nazaret memuru vilâyet intihap komisyonunca musaddak listenin şutunu mahsusuna her ismin hizasına rey verenin ismini yazmak suretile kontrol eder.

İntihap edilecek aza beşten dun ise her müntahibin intihap olunacak aza adedince rey istimaline hakkı vardır.

İntihap edilecek aza adedi beş veya fazla ise her müntahip intihap edilecek azaların beşte dördüne müsavi miktardaki isim üzerine rey verir.

Beşte dört adedi bir kesri ihtiva ederse müntahip bunu vahide irca suretile rey verir.

Müntahip, namzetlerin isminden başkaca babasının ismini, meslekini, ünvanını da yazabilir. Diğer her türlü ilaveler memnudur.

Puslada intihap edilecek namzet adedinden az namzet ismi muharrer olduğu taktirde puslalar muteberdir.

Puslalar mvharrer, matbu veya kısmen muharrer ve kısmen matbu olabilir.

Madde 77 — Rey verme müddeti saat 19 a kadardır. Saat 19 da daha reylerini istimal etmemiş müntahipler varsa müddet saat yirmiyi tecavüz etmemek üzere rey verinceye kadar uzar. Saat yirmiden sonra hiç bir müntahip rey veremez.

Madde 78 — Evvelki maddelerde muharrer muamelâtın hitamından ve gösterilen müddetler munkazı olduktan ve masadan rey evrak ve eşyası kaldırıldıktan sonra reis:

1 — Rey muamelesinin hitam bulduğunu beyan eyler.

2 — Vilâyet intihap komisyonunca musaddak listeden rey verenlerin adedini tesbit eder.

Puslaların küşadına başlanmadan evvel bu listenin ziri kalem âzaları tarafından imza olunarak bir zarfa konur; ve üstü temhir ve hazır müntahiplerden istiyene de imza ettirilir. Bu muamele yapılmadan evvel puslaların küşadı muamelenin iptalini muciptir.

Badehu bir zabıt varakası tutularak içine bütün bu muamelât derç ile mazruf ile birlikte derhal mandamento pretörlüğüne tevdi veya irsal olunur.

Baladaki listenin her sahifesi kalem âzalarından laakal üçü tarafından imza edilecektir.

3 — Sonra puslaların küşadma başlanır. Nazaret memurlarından biri puslaları birer birer açarak reise tevdi eyler Reis bunları yüksek sesle okuyarak en az reyle intihap edilmiş olan nazaret memuruna verir.

Diğer nazaret memurları ile kâtip alınan reyleri not eder. Bir nazaret memuru da puslalar açıldıkça her namzedin kazandığı reylerin kaç a balığ olduğunu ilân eyler.

Bir pusla hakkında itiraz vaki olursa derhal 81 inci madde mucibince hareket olunur.

4 — Badehu puslaların adedi sayılarak rey verenlerin adedi ile tatbik olunur.

Bütün bu muamelât muharrer sıra üzerine icra olunur. Bu muameleden her biri yapıldıkça zabıt varakasına dercolunur.

Madde 79 — İntihap edilecek âza adedi 20 yi ve daire müntahiplerinin adedi 200 ü geçmezse derhal puslaların küşadma başlayarak fasılasızca işleri bitirmek lâzımdır.

Gerek intihap olunacak âzaların gerek müntehiplerin adedi dolayısıyla kalem puslaların küşadını intaç edemezse reis sandığı mühürleyerek kendisi ile kalem âzaları sandığı kapıyan kâğıt üzerine imza ederler. Muamelât birden fazla talik edilemez. Talik 12 saattan fazla devam edemez.

Reis sandığın açılarak işe devam olunacağı saati halka bildirir.

Sandığın mühürsüz olması ve sandığı kapıyan kâğı-

din imzasız bulunması ile işe devam olunacak saatin halka bildirilmemesi veya işe tesbit olunan saattan başka bir saatta başlanması muamelâtın iptalini muciptir.

Madde 80 — Şunlar batıldır :

1 — 76 inci maddede muharrer olandan başka izahat ve yazıyı havi bulunan veya müntahibini tanıttıran puslalar,

2 — Müntahibinin malum olmasına yarayacağı memul işareti havi olan puslalar.

3 — İntihap olunan zatın şahsını tayine kifayet etmiyen isimler ile intihap olunacak aza adedinden fazla olan isimler. İşbu iki halde puslanının sair akşamı muteberdir.

Madde 81— Reis nazarat memurlarının mütalaalarını aldıktan sonra muvakkaten daire muamelâtına ve reylerin butlanına ait mesaili halleder.

Yapılacak zabıt varakası aslında vuku bulan müracaat ve iddialar ile kalemce ittihaz olunan kararları esbabı mucibeleri ile beyan ve bu baptaki kararları zapta rapteyler.

İptal edilen beyaz puslalar, her hangi bir sebeple vuku bulan itirazlar, yazılmamış telekki olunan isimler, yazılı müracaat ve iddialar laakal kalem azasından üçü tarafından musaddak olarak zapta raptolunur.

Madde 82 — Aksi muamelenin butlanını mucip olmak üzere, reis rey neticesini beyan ve zabıta keyfiyeti hikâye edecektir. Yalnız bir dairesi olan kommünlerde kommün azalarını iylân eder. İçtima bitmeden zabıt varakası bütün kalem azalarınca imza olunur. Zabıt varakasının muteber olması için reis ile kâtibin imzası bulunmak kâfidir. Zabtın imzasından sonra içtimaa derhal nihayet verilir.

Zabtın bir sureti kommün kitabetine tevdi olunur. Her müntahibin bunu görmeğe hakkı vardır.

Pretör, nazaret memurlarını üç gün zarfında rey listelerinin bulunduğu zarfın küşadında hazır bulunmağa davet eder. İşbu listeler onbeş gün pretörlük dairesinde durur. Her müntahibin bunu görmeğe hakkı vardır.

Madde 83 — Kalem reisi içtimain inzibatına memurdur. Bu itibarla intihap muamelâtını ihlal eden veya cürüm irtikâp edenleri tevkif ettirmek, def eylemek için zabıta kuvvetele müsella kuvvetlere tasarruf edebilir.

Bu kuvvetler reisçe talep vuku bulmadan intihap salonuna giremezler.

Gürültü veya kargaşalık halinde veya tevkif müzekkeresi dolayısıyla zabıte adliye memurları, reisçe talep edilmeden dahi intihap salonuna girebilir ve kuvvet bırakabilirler.

Daire intihap muamelâtından dolayı edilen itiraz ve müracaatları reise bildirmek üzere zabıtai adliye memurları salona girebilirler.

Reis, intihap muamelâtına başlamadan evvel bu kuvvetin intihap salonuna girmesine ve orada kalmasına resen emir verebileceği gibi nazaret memurlarından üçünün talebi üzerine kuvvetin salona girip kalmasına emir vermeğe mecburdur.

Mülkî makamat ve askerî kumandanlar kalemin bulunduğu mahalle müntheplerin serbestçe duhulünü temin ve civar sokaklarda izdihamı menetmek için reisin emredeceği hususları ifaya mecburdurlar.

İntihap muamelâtının muntazam surette cereyanına mani bir endişe tahakkuk ettiği takdirde reis nazaret memurlarının da reyini alarak esbabı mucibeli bir emirle rey veren münthahiplerin salondan çıkmalarını ve rey

verme muamelesinin intacına kadar girmemelerini emredebilir.

Madde 84 — Bir kommünde müteaddit daireler mevcut ise birinci daire kalem reisi 24 saat zarfında diğer kalem reisleri veya bunlara vekâleten muavinleri ile birleşerek her dairenin rey neticelerini değiştirmeden hülâsa ve 81 inci madde mucibince muamele edilecek müracaat ve iddialar hariç, kaleme mevdu muamelelere müteallik meseleleri tetkik ederek tahakkuk eden komün âzalarını iylân eder.

Birinci daire kâtibi reisler içtimainin kâtibidir.

Yukarki muamelâtın müteber olması için iştirâk etmek evsafını haiz olanların ekseriyetinin huzuru kâfidir

Madde 85 — En fazla rey kazananlar intihap edilmiş addolunur. Reylerde müsavat halinde yaşça büyük olan kazanır.

Madde 86 — İntihap mazbatası, tarihinden üç gün zarfında ait olduğu vali veya mutasarrıflığa gönderilir.

unta üç gün zarfında intihap neticesini neşr ve intihap olunanlara tebliğ eyler.

Madde 87 — En çok rey alanın intihabı batıl olursa yerine intihap olunanlardan sonra rey verenler adedinin sekizde birinden noksan olmamak üzere, azamî rey kazanmış olan geçer.

Madde 88 — Her hangi bir dairede intihap icra edilmemiş veya vaki intihap batıl addedilmiş olsa bu daire müntehiplerinin reyi intihap olunanların intihabına müessir değilse bu dairelerde tekrar rey toplamağa lüzum yoktur.

Aksi halde bir ay zarfında istinaf mahkemesi reisi ile vali tarafından müştereken kararlaştırılacak bir günde intihap tecdit olunur.

Madde 89 — İntihap neticesinde meclise 27 inci maddede mevzubahs akraba iştirâk etmiş ise eskiden âza olan kalıp yenisi; en çok rey alan kalıp en az rey alan; yaşlı âza kalıp genci çıkar.

Müteaddit cüzülerden intihap edilmiş olan âza sekiz gün zarfında banlardan birini tercih eder.

Aksi halde belediye cuntası kura ile cüzü tayin eyler.

Sair cüzülerde müteakip fazla rey alan, müntehap addolunur.

Madde 90 — İntihap gününün ferdası vilâyet ve komün meclisleri (Consiglo comunale provinciale) içtima ederek başka bir mevzu hakkında müzakerede bulunmadan evvel hiç bir şikâyet yoksa 2 ve 28 ci maddeler mucibince okuyup yazma bildiklerini isbat etmeleri lâzım gelenlerin vaziyetlerini tetkik ve bunlardan muayyen mühlet zarfında okuyup yazma bildiklerini isbat edemiyenlerin veya isbatları makbul görülmiyenlerin butlanına karar verir. Her iki halde de meclisler 87 inci madde mucibince bunların yerine geçecekleri tayin ederler.

Meclisler ilk içtimada karar vermekten tegafül ederlerse kararı vilâvet idare cuntası verir.

Meclislerin mukarreratı aleyhine 91 inci (5 inci ve müteakip fıkralar) ve 97 inci (son fıkra) maddelerde mevzubahs müracaatlar kabul edilmiş olup bunlara mütedair mühletler kararın neşri veya tebliği tarihlerinde cereyana başlar.

Madde 91 — Komün intihap muamelâtı aleyhine intihabın neşrinden bir ay zarfında müracaat kabul olunmuştur.

Gerek intihap ehliyeti gerek intihap muamelâtına müteallik mesaile mütedair müracaatlar hakkında birinci

derecede olmak üzere komünler karar verir. Müracaat edildikten üç gün zarfında müracaatçı tarafından adlî usuller ile alâkadara tebliğ olunur. Alâkadar on gün zarfında cevap verir.

Sindako beş gün zarfında meclisçe ittihaz olunan kararı alakadara tebliğ eder.

Meclisin kararı aleyhine kararın tebliğinden bir ay zarfında vilâyet idare cuntasına müracaat kabul olunmuştur.

Şikâyet müracaatçı tarafından adlî usullere tevfikân beş gün farfında alâkadara tebliğ edilmek lâzımdır. Alakadar on gün zarfında cevap verir.

Eğer mesele intihap ehliyetine ait ise vilâyet idare cuntası kararı aleyhine 46, 48, 49 uncu maddeler mucibince istinaf mahkemesine müracâat kabul edilmiştir.

Eğer mesele intihap muamelâtına mütedair ise esasî meselenin tetkikine de şâmil olmak üzere Devlet şurasına müracaat kabul olmuştur.

Madde 92 — Vilâyet âzalarının adedi mandamentolara göre taksim olunur.

Vilâyet meclisi (consiglio provinciale) âzaları mandamento komünlerinin tekmiî müntahipleri tarafından seçilir.

Madde 93 — Vilâyet meclisi âzalarının intihaplarında intihap olunacak âza müteaddit komün listelerinde mukayyet olsa dahi intihap etmek hakkı vilâyet meclisi âzasının intihap olunacağı mandamento veya mintakadaki yalnız bir komün müntahiplerine terettüp eder.

Madde 94 — Vilâyet meclisi âzalarının intihabı mandamento itibarile yapılır.

Muhtelif mandamento veya komünlerden mürekkep

bir intihap mıntakasında intihap tekmlil kommünlerce aynı günde icra olunur.

Madde 95 — Vilâyet âzalarının intihabı kommün âzalarının intihabı için tespit olunan tarz ve kaidelerle zamanlarda icra olunur.

Madde 96 --- Hiç kimse aynı zamanda birden fazla vilâyette âza olamaz.

Muhtelif vilâyette veya aynı vilâyetin muhtelif mandamentosunda intihap olunan kimse iylânı müteakip sekiz gün zarfında bunlardan birini tercihe mecburdur.

Tercih etmezse intihap olunan zat hangi vilâyette en fazla rey almışsa o vilâyet âzası olarak meclise iştirak eder.

Aynı vilâyetin muhtelif mandamentolarındam müntahip ise vilâyet encümeni (deputazione proviniale = vilayet heyeti mebusesi) kur'a keşide eder.

Madde 97 — Mandamentonun birinci dairesinde diğer daire reisleri içtima ederek vilâyet âzalarının intihap olunduğunu ilân eder.

Müteaddit kommünlerden müteşekkil mandamentolarda reisler mandamento merkezindeki birinci dairede içtima ederler.

Vilâyet âzalarına ait intihap mıntakası müteaddit mandamentoları ihtiva ediyorsa içtima, müntahipleri adedi en fazla olan mandamento merkezinin birinci dairesinde vaki olur. Bunu vali istinaf mahkemesi birinci reisi ile müştereken tayin ve 60 inci madde mucibince iylân eyler.

İylân keyfiyeti kommün âzalarının intihabına müteallik 84 incü madde ile tespit olunan tarzda icra olunur.

Bu muamele yapıldıktan sonra daire reisi intihap evrakını derhal vilâyet heyeti mebusesine (deputazione

provinciale) irsal eyler, oda intihap neticesini intihap olunanlara tebliğ eder.

İntihap muamelâtı aleyhine müracaat ve şikâyetler intihap olunanların iylânından bir ay zarfında vilâyet meclisine (Con. Pro.) arzedilir. Meclis ilk devresinde kararını verir.

Eğer ihtilâf intihap ehliyetine müteallik ise 46,48 49 uncu maddeler mucibince karar aleyhine istinaf mahkemesine müracaat kabul edilmiştir. İntihap muamelâtına müteallik ise esas meseleye de şamil olmak üzere Devlet şurasında dava ikame olunur.

Madde 98 — Kommün ve vilâyet meclisleri ve vilâyet idare Cuntası, istinaf mahkemesi, Devlet şurası kendilerine edilen müracaatları kabul ettikleri taktirde icabı hale göre intihap neticelerini tashih ve gayri kanuni iylân edilen namzetleri çıkararak yerine hak sahibini ikame eder.

Medde 99 — Tahrirî taleplerin ve müracaatların resmiyetini ve listelere kayıt olunmak istiyen muntahiplerin hüviyeti şahsiyelerini veya talibin imzasını tasdik için işbu kanunda noterce yapılması gösterilen beher muamele için notere 50 santim ücret ita kılınır.

Bap : 4

Cezai hükümler.

Madde 100 — Herkim kanunen ihzarına mecbur olduğu muntahip listelerini kanunî zaman ve şekillerde ihzar ve iylân eylemezse 50 lireden 100 lirete kadar hafif para cezasile tecziye olunur.

Eğer fiil kasten yapılmış ise bir aya kadar hafif

hapis veya 100 lireden 3000 lirete kadar ağır para cezası verilir.

Madde 101 — Her kim kanunun talep ettiği vesaik olmadan bir müntahibi liste veya cetvellere ithal eder, veya onlardan tay ederse 50 lireden 300 lirete kadar ağır para cezasile tecziye olunur.

Eğer ilâve veya tay aharın zararını mucip olmuşsa suçlu üç aya kadar hapis veya 1000 lirete kadar ağır para cezası ile birlikte iki seneden beş seneye kadar intihap etmek ve olunmak hakkından mahrum edilir.

Madde 102 — Her kim kısmen veya tamamen sahte olarak münthipler listesi veya cetveli tertip eder veyahut hakiyki bir liste veya cetveli tagyir eder veya defterleri veya mektep vesikalarını ketmeder veya tagyir ederse üç seneye kadar hapis ile 3000 lirete kadar ağır para cezasile tecziye olunur.

Müntahip liste veya cetvelini veya bunlara ait vesaiki kısmen veya tamamen imha veya gasbedenlerede ayni ceza tatbik olunur.

Madde 103 — Her kim birini kandırarak veya hüsnü niyetinden istifade ederek kendisini veya başkasını intihap listelerine veya cetvellerine kaydettirir veya mukayyet bulunan münthiplerden bir veya bir kaçını tayyettirirse bir seneye kadar hapisle birlikte 2000 lirete kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Eğer suçlu vilâyet veya komün komisyonlarını teşkil edenlerden biri ise ceza kanunun sahtekârlık için tesbit ettiği âzami ceza daima müstesna olmak üzere ceza altıda bir kadar tezyit olunur.

Madde 104 — Her kim liste veya cetvele kayıt ve ya onlardan tay etmeğe kanunen mükellef olduğu bir müntahibi bunlara kayıt veya bunlardan teyyetmekte

tegaffül ederse 50 lireden 300 lirete kadar para cezasına mahkûm olur.

Bir zararı mucip olmuşsa suçlu üç aya kadar hapis ile birlikte 100 lirete kadar para cezasına mahkûm ve üç seneden altı seneye kadar intihap etmek ve edilmek hakkından mahrum edilir.

Madde 105 — Herkim işbu kanun hükümleri hilâfına intihap liste ve cetvellerinin veya bunlara ait vesikaların neşrinden veya bunları irae veya kopyalarının itasından istinkâf ederse üç aya kadar hapis veya 50 lireden 1000 lirere kadar para cezasına mahkûm ve üç seneden altı seneye kadar intihap etmek ve edilmek hakkından mahrum edilir.

İşbu kanun ile mükellef oldukları vaziyfeleri ifadan imtina veya ifasında tegaffül eden sindako, komün kâtipleri ve bunların ruhsatını haiz olan memurlar dahi bu ceza ile mahkûm olurlar.

Madde 106— Her kim kendisinin veya başkasının menfaatine rey kazanmak veya istinkâf reyi elde etmek için bir veya müteaddit müntahiplere veya bunlarla uzlaşmak için başkalarına para veya kıymet veya hususî veya umumî bir memuriyet veya her hangi sair bir menfaat teklif, vait veya ita ederse bu menfaat yol masrafı, ikamet masrafı ünvanile müntahibe verilen nakdî bir tazminat veya yiyecek ve içecek parası veya intihapta hizmet masrafı bahanesilede olsa bir seneye kadar hapis ile birlikte 50 lireden 1000 lirete kadar ağır para cezasile tecziye olunur.

Rey vermek veya istinkâf etmek için edilen teklif veya vadi veya nakit veya sair bir menfaati kabul eden müntahip bir seneye kadar hapis ile 50 lireden 1000 lirete kadar ağır para cezasile tecziye olunur.

Madde 107 — Muayyen bir namzet lehine rey ver-

meğre veya rey hakkından vaz geçmeğre icbar için bir müntahibi veya ailesini mühim bir zararla veya bir menfaattan mahrum bırakmak suretile tehdit edenler veya kendisince sahteliğre veya yalan olduğı malum havadislerle veya müntahibin hürriyeti şahsiyesini tenkisa hadim her hangi gayri meşru bir vasıta ile müntahibi muayyen bir namzet lehine rey vermeğre veya intihap hakkından vaz geçmeğre icbar edecek tazyiklerle bulunanlar bir seneye kadar hapis ile 50 lireden 1000 lireden ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Bir sınıf insanlar veya bir topluluk namına yapılan tazyiklerde cezanın âzamisi tatbik olunur.

Madde — 108 Resmî memurlar veya müstahdemler veya bir idare memur ve mensupları doğrudan doğruya veya kendilerine mensup olanlara tâlimat vermek suretile vazifelerini suiistimal ederek müntahipleri muayyen bir namzet leh veya aleyhine rey vermeğre veya reyden istinkâf etmeğre icbar ederlerse üç aydan bir seneye kadar hapis ve 100 lireden 1000 lireden ağır para cezasıyla tecziye edilirler.

İşbu hapis ve para cezası âyine mahsus mahallerde veya dinî içtimalarda vaiz ve nasihat ile veya manevî vaitler veya tehditler ile müntahipleri muayyen bir namzet leh veya aleyhine rey vermeğre veya reyden istinkâf etmeğre sevkeden ruhanî reislerle de tatbik olunur.

Madde 109 — Her kim intihap mahallerini istilâ edecek derecede gürültü veya tehdit veya şiddet ile veyahut intihap dairesine giden yollarda veya intihap dairesinde kalabalıkla veya müntahiplere veya intihapla meşgul kalem âzalarına hakaret ile veya rey sandıklarını devirmek, kırmak, alıp kaçmakla veya puslaları da-

ğtımak veya sair herhangi bir tarzla intihap hakkının serbestçe istimalini meneden veya rey muamelâtını ihlâl eder veya herhangi bir tarzda rey neticesini tagyir ederse altı aydan üç seneye kadar ağır hapisle birlikte 500 liretten 1000 lirete kadar ağır para cezasıyla tecziye olunur.

Her kim kısmen veya tamamen pusulaları veya işbu kanunla intihap muamelâtına aidiyeti gösterilen sair evrakı sahte olarak yapar veya bunlardan birini tagyir eder veya ketm veya imha veya tebdil ederse aynı cezalarla tecziye olunur.

Her kim işbu sahte, muharref, mütebeddel evraktan birini istimal ederse filin yapılmasına iştirak etmese dahi aynı cezalarla makûm olur.

Eğer fiil intihap kalemine mensup olanlardan biri tarafından irtikâp edilmişse hapis cezası birden beş seneye kadar ve para cezası 1000 liretten 6000 lirete kadardır.

Bu maddede derpiş edilen cürümlerle cürmü meşhut halinde yakalananlar doğrudan doğruya mahkemeye verilirler.

Madde 110 — Her kim hakkı olmadan intihap muamelâtının cereyanı sırasında daire kaleminin bulunduğu salona veya daire reislerinin içtima ettikleri mahalle girerse 200 lirete kadar hafif para cezasıyla tecziye olunur. Gerek müntahip olsun gerek kalemde âza olsun müsellâhan buralara girenlere ceza iki katlı olarak verilir.

Bu salonlarda bulunup da zahirî tasdik veya takbih işaretleri ile veya sair sürerlerle intizamsızlığa sebep olarak reis tarafından ihtar edildiği halde itaat etmeyenlere de aynı cezalar verilir.

Madde 111 — İntihap hakkının istimalinden mahrum veya bu hakkı muallâk bulunduğu halde başkasının

namını alarak bir intihap dairesinde rey verenler ile muhtelif intihap dairelerinde veya vilâyet azalığı için bir mandamentonun muhtelif komünlerinde rey verenler bir seneye kadar hapis ve 50 lireden 1000 lirete kadar ağır para cezasıyla tecziye edilirler.

Her kim intihap muamelâtının icrasından ve zabıt varakasının ikmalî tanziminden evvel puslaları aşırır, başka pusla katar veya değiştirirken veya puslaların muhtevalarını tahrif ederken veya derunlarında muharrer olan isimlerden başka isimler okurken yakalanır veya reyin neticesini tagyir edecek başka bir sahtekârlıkta bulunursa bir seneye kadar hapis ve 100 lireden 2000 lirete kadar ağır para cezasıyla tecziye olunur.

Madde — 112 Hakkı olmıyan bir kimseyi reye kabule veya hakkı olanı bertaraf eylemeğe iştirak eden veya cismen malûl olmıyan bir müntahibe başkası marifetiyle rey hakkının istimaline müsaadeye iştirak eden kimse ile bu maksatla hakikat hilâfına vesika veren tabip altı aya kadar hapis ve 50 lireden 500 lirete kadar ağır para cezasıyla tecziye edilir. Şayet bu cürümler intihap kalemine mensup olanlar tarafından irtikâp edilmişse suçlu bir seneye kadar hapis ve 50 lireden 1000 lirete kadar para cezasıyla tecziye olunur.

İntihap kalemine mensup bir kimse kanuna muhalif muamelât veya terahî ile intihap muamelâtının ikmalini mümkünsüz kılarsa veya intihabın butlanına sebep olur veya intihabın netiyesini tagyir veya rey neticesini iylândan istinkâf ederse altı aydan üç seneye kadar hapis ve 500 lireden 5000 lirete kadar ağır para cezasıyla tecziye olunur.

İntihap kalemine mensup bir kimse listelerin, kâğıtların ve zarfların veya sandığın tesellümünden imtina ederek veya gizliyerek irsalini menederse bir sene-

den üç seneye kadar ağır hapis ve 500 lireden 5000 lirete kadar para cezasıyla mahkûm olur.

Bu ahvalde suçlu derhal tevkif olunarak mahkemeye tevdi olunur.

Zabıt varakasına müntahiplerin şikâyet ve müracaatlarını kayıttan istinkâf eden intihap kalemi kâtipleri altı aya kadar hapis ve 50 lireden 500 lirete kadar para cezasile tecziye olunur.

47 inci maddede muharrer vesikayı yolsuz olarak kullanan kimse üç aya kadar hapis veya 100 lirete kadar para cezasına ve müntahibin hüviyetinde hiyle maksadı ile işbu vesikayı tahrif eden kimse bir seneyekadar hapis ve 50 lireden 500 lirete kadar para cezasına mahkûm olur.

Madde 113 — Her müntahip sabık maddelerde derpiş edilen cürümlerde hukuku şahsiyesi noktasından dolayı caza davası tahrik edilebilir.

İşbu kamunda derpiş edilen bilumum cürümlerde ceza dâvası tahriki intihap mazbatasının tarihinden iki senede müruru zamana uğrar. Müruru zamanın cereyanı her hangi bir takip ile katolunur.

Fakat müruru zamanın kat'ını mûcip tâkipler müddetinin mecmuu müruruzaman için tesbit olunan mühletin nısfını tecavüz edemez.

Madde 114 — Kommün veya vilâyet meclislerince veya vilâyet idare Cuntasınca tahkikat emredildikte bunu icra ile mükellef olanların şahit celbine salahiyetleri vardır.

Yukarki maddede emrolunan şahitler hakkında ceza kanununun yalan yere şهادet ve hakiykatı ketm ve hukuk davalarında şهادetten imtina hususlarına müteallik ahkâmı tatbik olunur.

Madde 115 — İşbu kanunda sureti mahsusada zikredilmeyen intihap cürümlerinde cürüm resmi memurlarca irtikâp edilmişse suçluya hiç bir vakit asgarî ceza tatbik olunamaz.

İntihap cürümlerinden naşı kanunun sarîh hükümleri ile veya halin ehemmiyeti itibarile hakimce verilecek hapis cezaları sabık maddelerde tesbit olunan cezalardan başka bir seneden az ve beş seneden fazla olmamak üzere intihap hakkını istimalinden ve bilumum resmi hizmetleden mahrumiyeti mucip olur.

Mezkûr ceza ile bir namzet mahkûm olursa beş seneden az ve on seneden fazla olmamak üzere intihap etmek ve olunmak hakkından da mahrum edilecektir.

İntihap cürümleri hakkında da ceza kanununun teşebbüs, iştirak, tekerrür cürümlerin içtimaî ve esbabı muhaffifeye ait hükümleri tatbik olunur.

İşbu kanunla tecziye edilmiş suçlular için ceza kanununda tesbit edilen azamî cezalar tatbik edilmeyecektir.

İntihap suçları hakkında ceza kanununun 423, 426, 585, 586 inci maddeleri tetbik olunmaz

Madde 116 — 100, 107, 109, 112 inci maddelerdeki intihap suçları ceza mahkemelerine aittir.

(Devamı var)

Ali Ragıp

Divanı muhasebat müra-
kıplarından

Belçika'nın İdarî Teşkilâtı

Yazan : **Maurice Capart**

Belçika S. nayı ve Mesai ve İctimai Muavenet Vakâletinde Müdür,
Brüksel,deki Ticaret, Maliye' Kon-
solosluk ve İdare ilimleri Yüksek
Mektebinde Profesör .

Belçika'da millî hakimiyet üç kuvvet tarafından icra olunur : Teşriî Kuvvet ki vazifesi kanunlar yapmak, Esasî Kanun'un prensipleri çerçevesi içinde kalmak üzere, siyasî tecemmüü İdare eden nizamları tanzim etmektir; - İcraî Kuvvet ki kanunların tatbiki, Devletin emniyeti, âmme intizamının muhafazası ve aynı zamanda cemiyetin muhtelif ihtiyaçlarının tatmini ile mükelleftir; - Adlî Kuvvet ki hususî hadiselerden doğan ihtilâf ve münazaaları hallüfasla mütaallik kanunların tatbiki ve ceza kanunlarına muhalif hareketlerin tecziyesi ile muvazzaftır.

Teşriî Kuvvet'in işlemesini temin eden tedbirlerin mecmuu teşriî teşkilâtı vücuda getirir. Adlî Kuvvet'in işlemesine hâdim bütün müesseseleri adlî teşkilât ihtiva eder. Nihayet, kendisine mevdu gayeleri tahakkuk ettirmek için İcraî Kuvvet, memleketin umumî idare teşkilâtını vücuda getiren muhtelif dairelerin faaliyetinden müstefit olur.

İşte umumî ve mahallî muhtelif çarklarıyla ve bu çarkların faaliyetindeki tezahürlerde Belçika'nın İdarî teşkilâtı, bu zemin üzerinde beynelmilel bir mukayese vesikası olarak, bu makalenin mevzuunu vermiştir.

1. Régime de décentralisation: Merkezden ayrılık usulü: Mevcut iki usulden, yâni Merkeze

bağıllık “Centralisation” ve Merkezden ayrılık “Décentralisation” usullerinden, Belçika, ülkenin büyük mülkî taksimatına kendi kendini idare etmek hakkını bahşetmek demek olan Merkezden ayrılık tarzını ihtiyar etmiştir. İşte bu suretledir ki vilâyetlerin ve nahiyelerin ahalisi, kendi başlarına buyruk olarak intihap yolu ile, kendi menfaatlerini idare etmekle mükellef meclislere (Vilâyet ve Nahiye Meclislerine) vekillerini, mümesillerini tayin ederler; aynı suretle, Devletten katiyyen müstakil vaziyette hükmi şahıslardan Vilâyetler ve Nahiyeler de bir sıra hususî salâhiyetlere malik bulunurlar.

Bununla beraber, Merkezden ayrılık usulü tehlikeden âri değildir: Vilâyetlerin ve Nahiyelerin kendi geniş muhtariyetleri dolayısıyla taşkınlık ederek, salâhiyetleri dairesini tecavüz eden ve yahut umumî nizamı muhalif gibi görülen bazı icraatta bulumalarından korkulması varittir. Bu mütalâa, bir yandan Merkezî Kuvvet tarafından Vilâyetlerde Vali (Gouverneur) ve Nahiyelerde Nahiye müdürü (Bourgmestre) unvanile mezkûr Kuvvet mümesillerinin tayin edilmesi ve diğer taraftan mahallî idareler muamelâtının tasdik, iptal veya taliki suretile yine Merkezî Kuvvet’in mahallî kuvvetler icraatına müdahale eylemesi şeklinde tatbik olunan “vesayet” in muhik ve mahalline masruf olduğunu gösterir.

2 - Arazi taksimatı, (Taksimatı mülkiye) :

İdarî bakımdan, Devlet ülkesi üç tarzda taksim edilmiştir; - Teşkilâtı esasiye taksimatı ki Vilâyet ve Nahiye; - Kanunî taksimat ki Arondisman ve Kantondur; - ve Nizamî taksimat ki Kuvvei idariyenin hususî sahalardaki faaliyetini kolaylaştırmaya mevkuftur : Bilhassa askerlik, maarif, madenler, maliye ve ilh... hususlarının tatbikatına ait bazı mıntaka taksimatı gibi. [1]

[1] Arazinin bu tarzdaki taksimatında şu cihet göze çarpar ki yalnız vilâyet ve nahiyenin hükmi şahsiyeti vardır. Yoksa Kanton

3 - Üç menfaat, üçüzlü mertebe silsilesi:

Yukarıki izahattan şu neticeye varılır ki Belçika'nın idarî teşkilâtı, ayrı ayrı üç menfaati muhtevîdir. Bunlardan herbiri (Esas kanun) un tâyin eylediği arazi hudutlariyle çevrelenmiştir: Umumî menfaat, vilâyet menfaati ve nahiye menfaati.

Daha aşağılarda görüleceği veçhile, bu üç menfaat, üç idare kolu ile rabıtalıdır. Bu İdarî kollar çalışma taksimatım tesise ve, bazı teşekküllerle kuvvetli surette tebarüz eden mahallî bir mahiyet alma sayesinde, bütün vatandaşların ülkenin her yerinde ve her türlü teferrüatta, iradesini infaz etmek hakkının mer'iyetine imkân verir. Bu Merkezden ayrılık usulünün temel prensibinden, ruhundan çıkan zarurî bir neticedir.

Fakat idare tekniğinin bu suretle tefehhümü, üç menfaatin üçüzlü bir mertebe silsilesi (Hiérarchie) ile de imtizâç etmesi zarureti verir: İşte bundan dolayı Merkezî idare, Vilâyetler idaresi ve Nahiyevî idare meydana gelir. Bu idarelerden herbiri vazıh surette muayyen selâhiyetlere maliktir ki bunlar muhtelif makamat arasında paylaşılmıştır; Şöyle ki: Merkezî idare için, Kırıl ve nazırlarla Merkezî kuvvet'in mümessilleri olmak üzere vilâyetlerde Valiler, Arondismanlarda Arondisman komiserleri ve kommünlerde Bourgmestre'ler bulunur ; - Vilâyet idaresi için, Vilâyet Umumî Meclisi (Conseil Provincial), Daimi vilâyet encümeni (Députation Permanente) ve “muhtelit vasfı ile” Vali vardır ; Nahiyevî idare içinse, Nahiye meclisi, Bourgmestre ve Echevinlerle Kolleji ile “muhtelit vasfına göre” Bour- ve Arondismanlara gelince, bunlardan ikincisinde de merkezî kuvvet'in bir mümessile malik bulunmasile öyle hükmî şahsiyeti haiz olmak arasında bir alâka mevcut değildir. (20 numaralı bende müracaat)

gmestre'ler mevcuttur. (Vali, Arondisman komiseri ve Bourgmestre, bir taraftan Merkezî Kuvvet'in mümessilleri olmak ve diğer taraftan vilâyet, Arondisman ve kommünde mahallî nisbetleri bulunmak haysiyetile hem merkezî ve hem mahallî olmak üzere muhtelit vasfı haizdirler).

4 - İdarî Organlar : Üç zümreye ayrılır ; Ajanlar, Meclisler, Hâkimler.

İdarî Ajanlar, İdarenin alelusul işlemlerini ve idareyi vücade getiren muhtelif çarkların tabîi surette hareketini temine mevkuf tedbirlerin icra sahasına konması vazifesile mükelleftirler. Bunlar (Agents directs) âmirler ve (Agents auxiliaires) memurlar diye sınıflanırlar.

Amir ajanlar, (imperium) ile mütehalli, yâni kendi vazifei memurelerine müteallik vecibeleri vatandaşlara infaz etmek kuvvetini haizdirler Memur Ajanlar ise işleri hazırlarlar ve İdarî kalemleri vücade getirirler.

İdare meclisleri, kendi amiriyetleri altında bulunan bazı ajanları veya ajan zümrelerini sevk ve idare ettikleri gibi idareyi kendi reylerde tenvir de ederler. Bunlar iki kategoriye ayrılabilirler; 1 Asıl manasile “ İdare meclisleri” ki , kâh işlerin temsilinde filî bir iştirak gösterirler , kâh kendilerine tâbî bulunan makamların muamelelerini kontrol ederler [*] 2 Daimî veya muvakkat idari meclisler ki bunlar muayyen hususattaki ihtisas ve selâhiyetlerinden bazı hususî ve nazik meselelerde istifade olunan şahıslardan tereküp eder [**]

İdarî Hakimler, idare olunanların ve yahut idare ajanlarının hukuk veya menafiini haleldar eden ihtilâfları halletmek vazifesiyle mükelleftirler. İdarî hakkı

[*] Nazırlar Meclisi, Hazine Komitesi, Bütçe Komitesi, Nahiye ve Vilâyet meclisleri, Vilâyet meclisinin Daimî encümeni, Bourgmestre ve Echevin'ler kolleji bu birinci kategoridir.

[**] Mesai Meclisi Âlisi, Sanayi ve Ticaret meclisi âlisi, sıhhat koruma meclisi âlisi ve müstamerat meclisi bu ikinci kategoridir.

kaza mevzuubahis ihtilâfın bir hakkı ihlâl mahiyetinde olup olmamasına göre, bazen ihtilâtlı hukuk (Contentieux) ve bazen ihtilâtsız hukuk (Non contentieux) suretinde olur.

Merkezî idare

Kıral, Nazırlar, Nazırlar Meclisi, diğer Ajanlar

5 - Kral, Bir belçikalı atayaçekme suretile (par atavisme) istiklâl aşkına ve hürriyet dinine saliktir. Irkın mizacına temessül etmiş olarak millî istiklâl müessislerinin elinden çıkan Esası kanun, zarurî surette bu hürriyet duygusuyla ve mutlakıyeti hatırlatacak her şeye karşı büyük bir kin ve nefret saikasıyla mahmul olarak meydana gelmiştir. İşte bundan dolayıdır ki Belçika, kendisine Hükümet şekli olmak üzere (Temsilî - Meşrutî Hükümdarlık - Monarchie constitutionnelle représentative) tarzını, Mösyö Nothamb tarafından (Cumhuri Hükümdarlık = Monarchie républicaine) diye anılan idare şeklini kabul etmiştir.

menşei itibarile, Krallık, halkın Millî kongra marifetlie tezahür eden iradesine mevcudiyetini dayandırarak “ populaire” dir, halkın malıdır.

Şekli itibarile, meşrutîdir, çünkü kıralın bütün iktidarı milletten neşet eder. Bundan şu netice çıkar ki Belçika vatandaşı, ancak kanunun kendisine menettiği hususattan maada, her şeye hâkim ve âmirdir, ve keza idarî kuvvet, ancak esasî kanunun yahut icraya ait (olan kanunların kendisine müsaade ettiği hususattan maada, hiç bir şeyde hâkim ve âmir değildir.

Veçhesi İtibarile, Krallık millîdir; Kral millî meclislerin tasvibini istihsal etmedikçe başka bir memlekette hükümet icra edemez.

Tatbikat itibarile, Krallık gayri mes’uldür; Saltanatın harekâtından yalnız nazırlar mesul olurlar.

Mertebesi itibarile, meşrutî icraat ve derece silsilesinde birinci iktidar makamıdır.

6. Umumî idare bakım noktasından tetkik edilince Kırılın icraatı başlıca iki infaz hakkına matufiyetle seciyelenir:

1) Nizam yapmak kuvvetinin tatbikatı;

2) Memurların tayin ve azli;

Nizam yapma kuvveti Esasî kanunun ve diğer kanunların çizdiği hudut içerisinde, kararname, nizamname yahut evamir ve tâlimatnamı altında bir takım gayri şahsî, ve umumî, ifası mecburî ahkâm vazetmek hakkında meknuzdur. (Eski kanunlarda ve bilhassa 1815 Teşkilât kanununda bu kararname, nizamname ve tâlimat tabirlerinin haiz bulunduğu muayyen manaların bugün bir farkı kalmamış olup, Kral ve nazırların bir kanunun tatbikına müteferri bilûmum irade ve emirlerine “Kararname” namı verilmektedir.) Nizam yapma kuvvetinin bâriz vasfı şu vâkıada mündemiçtir ki o nizamı tatbik eden memur veya heyet tarafından halka tahmil olunan mecburiyetler, o memur veya heyetin idaresi altında bulunan haldeki veya müstakbeldeki, mevcut veya sadece vücudu muhtemel vatandaşların heyeti mecmuasına şamil olur. Zaman ve mekân ile muayyen şerait içinde bir ferde verilmiş olan emir ise, nizamî kuvvetten ancak bir görünüşü veya bir serlevhayı haiz olmakla kalır. [*]

Esasî kanunun 67 inci maddesinin ifadesi mucibince Kırıl “asıl kanunları asla ne tehir ve talik ve ne de

[*] Bu cihetledir ki bazıları herhangi bir Bourgmestre ve Echevinler Kolleji tarafından umumî bir tiyatro temsiline veya fuhşun menedilmesi gibi kararlar ittihazını nizam yapma kuvvetinin bir tezahürü olarak görmüşlerdir.

icradan müberra kılmağa muktedir bulunmaksızın, o kanunların tatbikına muktazi nizamname ve kararnameleri ısdar eder Kanunlardaki meskût noktaları, boşlukları ise evleviyetle dolduramaz. Kırılın bu hakkı, bu nizam yapma hakkı, hikmeti, vücudunu vazii kanunun esasları büyük hatlarla tesbit ederken tatbikatın teferruatını tafsile girişmemesi vâkiasında bulur. Kaldı ki İdare, pek geniş bir teknik salâhiyetile işler üzerinde her günlük bir pratik isteyen bu teferruatı tanzim için daha fazla kabiliyetli ve daha çok vesaite maliktir. Şu cihetde ilâve edilebilir ki böyle kararnamelerle nizam koyma yolu, kanunun metninin fazla tafsilât ile ağırlaşması ve karışıklaşması mahzurunu ortadan kaldırır. İşte bundan dolayıdır ki Belçika kanunlarının hemen hemen ekserisinde “bir kiral kararnamesi bu hükmün tatbikatı hakkındaki nizamı tesbit edecektir ” tarzında birer formülün mevcut olduğu görülür.

Nizam yapma hakkının tatbikatı bir kanunu tazammun eder fakat, esasî kanun mucibince, Kırıl bir kanunun mevcudiyeti ve o kanunun tatbikatı için tedbirler ittihazı zarureti ile birlikte derhal işe karışmak vazife ve salâhiyetini haizdir.

Haricî şekilde, Kırıl kararnamesi, hangi kanuna müstenit bulunduğunu zikreder, ısdarını mucip olan esbabı izah eyler Hükümdarın tasdikim havi olur, tarih ile Kırılın imzasını ve Nazırın mukabil imzasını taşır. Bazı istisnalardan maada, kararname Moniteur adındaki resmî gazetede iki millî lisan ile (Flamanca ve Fransızca) neşrolunur ve - bilhassa hangi tarihte mer’i olacağı musarrah değilse - neşir ve tamiminden on gün sonra meriyete girer.

Esasî Kanunun 66 ıncı maddesi Kıralda ikinci bir

hak ve salâhiyet tanır: **Umumî idare memurlarının tayini** hakkı ki bundan bu memurların azledilmesi hakkı da istintaç olunur. Filhakika memurların azli imkânı kuvvetin temerküzü için esasi bir şarttır. İcraî kuvvet kendi adamlarını serbestçe seçebilmelidir.

7 - Nazırlar : Memleketin umumî idaresi, faaliyetini temin eylediği icraî kuvvet’le mümteziç bulunur : İşte bu suretle, icraî kuvvet’in reisi olan kiral umumî idare’nin de reisidir. Ve nasıl ki, diğer taraftan, Esasî kanun nazırları, Kırılın muamelâtından mesul tutmak suretile, icraî kuvvetin reisile hükümet işlerinde teşrik ediyorsa, Kırılın tayin ettiği nazırlar öylece (mezkûr kanunun 65 inci maddesi müfadinca) İdarî teşkilâtın başında bulunurlar. İdarenin muhtelif hizmetleri (teşkilâtı), bu suretle, memleket hükümetinde her birine ayrı ayrı verilmiş olan vazife ve selâhiyetlerin mahiyetine göre ait oldukları nazırların idareleri altına konulmuşlardır. (Şunu da kaydetmek faydalıdır ki umumî idarenin fiilen nbir şubesinin başına getirilmiş olan nazırların “Nezaret sahibi nazırların – Ministre â portefeuille” yanında, Hükümet bir nezareti idare etmeyen nazırları “ Nezaretsiz nazırları - Ministres sans portefeuille” da ihtiva edebilir. (Malûmdır ki fahrî bir rütbe olan böyle Devlet nazırı sıfatı, binnefis hiç bir hak ve selâhiyeti istilzam etmez. Ailei Kıralı azasından hiç biri nazır da olamaz.) İktisadî, askerî, malî ve İçtimaî mahiyetteki zaruretlerin tesiri altında, cemiyetin ihtiyaçları inkişaf ettiği nisbette nazırların adedinin de artması böylece izah olunabilir, nezaretler sayısının çoğalmasile beraber idare’nin içinde yeni çarkları da tesis ve ihdası iktiza eder. Bu yeni çarkları, bunların işlemesine muktezi kredileri (tahsisatı) milli meclislerin vermesi kaydile, Kırıl serbestçe ihdas eder.

Belçika’da bu gün on iki nezaret vardır : Müstamereler, Hariciye, Adliye, Dahiliye ve Sıhhat koruma. Ziraat , Fenler ve San’atlar “yani Maarif”, Maliye , (Sanayi, Mesai ve İçtimâî Basiret) “ yani bizde şimdiki İktisat Vekâleti” , Nafia, Münakalât, Millî Müdafaa , Posta Telgraf ve telefon.

Her nazır, Kırılın otoritesi altında, fakat şahsen kendisi mes’ul olmak üzere, Hükümdara, İcraî kuvvet’in reisi olduğu kadar Teşriî kuvvetin de organ’ı sıfatile tevcih edilmiş olan hak ve salâhiyetleri infaz ve icra etmek için muayyen bir idarenin başına getirilmiştir. (Malûmdur ki Teşriî kuvvet üç çarktan terekkep eder : Mebuslar meclisi, Âyan ve Kırıl, Teşriî kuvvet’in bu üçüncü şahsı sıfatıyladır ki Kırıl bir kanunu tasdik eder).

Vazifelerinin ifasını temin için, nazırlar bir çok “Erkân memurlar = Fonctionnaires “ve” Tâbî memûrlar _ Agents,, la muhattır [*] bir yandan da, muayyen bazı ahval ve hususatta, halledilmesi mevzuubahis olan meselelerde bilhessa ihtisas sahibi şahsiyetlerden mürekkep muvakkat veya daimî komisyonlar, tecrübelerinden idareyi müstefit kırlarlar “yukarıda 4 numaralı bende bakıla,,

Herbir nezaret dairesinde, bir teşkilât nizamnamesile memuriyete kabul ve terfi şartları, maaşların baremi, memuriyetlerin kadrosu, her şubeye mahsus olan vazife ve salâhiyetler, inzibat ve ilh... tespit edilmiştir. Şu noktayı da tasdik etmelidir ki muhtelif nezaretlerde mer’i olan ahkâmı tevhit etmek yolunda bugün bir te-

[*] Bugün cari olan “Terminologie administrative == İdarî Tabirler “usulü” ne göre “Erkân memur = Fonctionnaire” Kralın iradesile ve “Tâbî memur = Agent” ise Nazırın “ Vekilin ” mucipuamesile tayin olunur. Hangi rütbeden itibaren Kırıl iradesile tayin edilmek lâzımgeldiği, herbir Nezaretin kendi bünyesine göre mütehavvildir.

mayül hasıl olmuştur, çünkü bu mahiyette kararların çoğu nazırlar heyetinde ittihaz olunmaktadır.

Alelaide surette, Merkezî idarenin memurlar kadrosu, mahrem ve siyasî mahiyette işlerin tetkikile mükellef olan Hususî kalem müdüründen maada, şöyledir:

1) Müsteşar = Secrétaire Général, umumî kâtip, ki nezaretin idare makinesini işletir ve inzibat hususunda vekilin yerine kaim olur.

2) Umum müdürler, ki bir dairenin başında bulunarak İdare amirleri “Erkân” vaziyetindedirler.

3) Müdürler ve ikinci müdürler “Müdür muavinleri” bir şubeden mes’uldürler.

4) Kalem Amirleri “Mümeyyizler” ve diğer yardımcılar “Kâtipler müsevvitler ve mukayyitler” ki ifa edilecek işlerle mükelleftirler.

Merkezî İdarenin memurlar zümresinden müstakil olarak, bir muayyen miktarda erkân ve memurlar da vilâyetlere, teftiş ve murakabeye ait hizmetleri rüyet ederler.

İşte böylece, idarenin bütün şubelerinin hudutları vuzuh ile tayin kılınmış ve işler metodik bir tarzda dağıtılıp taksim edilmiş olduğundan, intizam, muamelâtın ruhu olur ve bu muamelâtın süratle ikmaline imkân verir.

Meşrutî bakım noktasından , Nazırlar saltanat tahtının muamelâtından mes’uldürler:

Teşriî bakım noktasından , Millî meclisler ile krallık arasında mütevassıt vaziyette görünürler; nihayet **İdarî** bakımdan, kralın, İcraî kuvvet reisi sıfatıyla olan vazifesinin ifasında birinci yardımcılarındırlar.

Bu cephelerinden dolayıdır ki nazırların başlıca şu vazife ve salâhiyetleri tahassul eder ve hikmeti vücut kazanır:

a) Kendilerine ait olan daireye taallûk eden kanunların infaz ve tatbiki (Kıral kararlamelerinin - İradelerin- , Nazır kararlamelerinin - Mucipnamelerin - ve muhtelif nizamnamelerin ihzar ve tanzimi) ;

b) Vazu kanun veya kıral tarafından kendilerine verilmiş olan temsil hakkının hudutları dahilinde ikinci derece Nizam yapma kuvvetinin tatbikatı - yani Talimatnameler ısdarı - ;

c) Kendi nezaretlerinin yıllık bütçesini ve Divanı muhasebata arzolanacak yıllık hesabatını hazırlamak;

d) Masrafların ita emirlerini vermek, mukaveleler - alım satım aktetmek - ;

e) Teşriî meclislerin Riyaset divanına, Kıral namına, parlamentoda müzakere edilecek kanun lâyhalarını tevdi etmek.

8-Nazırlar Heyeti (İcra vekilleri Heyeti) Esasî Kanun bir Nasırlar Heyeti tesis etmemiştir, ancak Saltanat Tahtı'nın boş kalması haline ait olan 73 üncü maddenin gösterdiği keyfiyet müstesnadır; fakat fiiliyatta, bu Heyet mevcuttur ve Devleti alâkadar eden meseleler üzerine müzakeratta bulunmak üzere bütün Nazırların bir araya gelmesile faaliyette bulunur. Bu içtimalara gerek Kıral ve gerek 1918 den beri (Birinci Nazır - Başvekil) ünvanını taşıyan ve diğer Nazırların tayininde Kıralın imzasına mukabil imza koymuş olan Nazır riyaset eder. Nazırlar Heyeti muayyen zamanları olmaksızın fakat her halde muntazam surette içtima eder. Müzakeratı hafiyen cereyan eyler. (Şu cihetide nazara almalı ki, 1918 den beri, bazı mühim hususat için, Vazii Kanun, muayyen bir kanunun tatbiki zımnında işdar olunacak Kıral Krar namelerinin) talimat ve nizamatin bilhassa Nazır-

lar Heyet'inde müzakere edileceğini müteaddit defalar tasrih eylemiştir.

9 - Merkezî İdare'nin diğer Ajanları Mahallî taksimatı mülkiye mıntakalarında Merkezî Kuvvet nüfuzunun icrasına imkân vermek gayesile, diğer taraftan o mahallî mıntakaların (taksimatı mülkiye dairelerinin vazife ve salâhiyetleri haricine çıkmamaları ve umumî menfaati ihlâl etmemeleri için, Vazîi Kanun, Vilâyetlerde Valilerin ve Komünlerde Bourgmestre'lerin, Kırılın mümessili sıfatiyla, tayinlerini derpiş eylemiştir. Bunlar arasında tredünyon olarak, “ Communes émancipees = Müterakki Komünler” denilen inkişafli komünler müstesna tutulmak üzere - kanun, her arondismanda bir (Arondisman Komiseri) ihdas etmiştir. Bu keyfiyetten 20 nınmaralı bentte bahsedilecektir.

Vilâyetler idaresi

30 Nisan 1836 tarihli teşkilât kanunu

Vilâyet Umumî Meclisi, Daimî Encümen, Vali,

Kalemler.

10 - Belçika dokuz Vilâyete ayrılmıştır. Anvers, Brabant, garbî Flandre, şarkî Flandre, Hainaut, Liege, Limbourg, Luxembourg ve Namur.

Vilâyet, hükmî şahsiyet imtiyazından müstefit olur ve tam manasila bir hukukî mevcudiyet, manevî bir şahıs mahiyetini haiz bulunur. Vilâyet mütebariz ve mıntakavî bir takım menafiin merkezidir ki bu menfaatler için Esas'î Kanun bir temsil hakkı, hususî maliye ve kendine mahsus bir idare tanımıştır, ancak (13 numaralı bentte söyleneceği vecihle) İdarî vesayete ait kaidelerin tatbikına bu tanınmış olan hukuk dolayisile halel gelemmez.

II - Vilâyet meclisi : Vilâyet Meclisi vilâyetin mümessillerinin teşkil ettiği heyettir. Bunun azası, Vilâyetin nüfusu ile mütenasip olarak, her Kantondan intihap olunur ; sayıları elli ile doksan arasında tahavvül eder . Bu âza bir dereceli intihap ile doğrudan doğruya teayyün eder , bütün vilâyeti temsil eder ve müntahiplerinin tasvibine müracaat etmeksizin müstakillen reyini izhar eyler; hiç bir maaş almaz ve Mecliste ifayi vazifeye başlamazdan önce 20 temmuz 1831 tarihli Dekre) nin tayin eylediği şekilde yemin eder . (*)

Vilâyet Meclisi asıl ve yedek âzalarının intihaplarını tetkik ve tasdik eder ve bu bapta hadis olacak itirazları katî surette Hailüfasıl eyler . Vilâyet meclisini ancak kuvvei teşriyye feshedebilir ; bir de şayet Ayan infisah etmiş bulunursa, bn takdirdirde Kırıl tarafından da fesholunabilir.

Vilâyet meclisinin içtimaları alelâde veya fevkalâdedir. Vali tarafından kırıl namına açılır ve kapanır. Alelade içtimalar her sene, salâhiyeti kâmile ile vaki olarak bir haftadan dört haftaya kadar devam eder. Fevkalâde içtimalar Kırıl tarafından davet olunur ve devamları müddeti müzakere edecekleri mesailin ehemmiyetine göre değişir. Ancak gerek alelâde ve gerek fevkalâde içtimaların kapanmaları hep Vali tarafından tebliğ olunur.

Alel’ade olsun veya fevkal’ade olsun, Vilâyet meclisinin bütün içtimai, umumiyetle, Reis veya İkiuci reis tarafından idare olunan ve iki kâtile muamelâtı görülen müteaddit sayıda toplantıları ihtiva eder ; Reisler

[*] Bu yemin şöyledir: “Kırıl sadakatten, Esasi kanuna ve Belçika halkının kanunlarına itaatten ayrılmayacağıma yemin ederim”,

ve Kâtipler ilk toplanma günü bir sene için meclis tarafından seçilir. Bazı müstesna ahval hariç olmak üzere müzakereler alenidir. Vilâyet meclisinin dahilî nizamnameleri Kırıl kararnamesile (İrade ile) tasdik edilmiş olmak lâzımdır. Vilâyet kanunu'nun 52 inci maddesile muhtelif mesailin ne şekillerde reye konacağı tesbit edilmiştir :

a) Bazı namzetliklerin, tayinlerin, azillerin ve iştençekmelerin reye konması hafi şekilde ;

b) Her kararın heyeti umumiyesi hakkındaki reyler, isim tayini ile ve cehren ;

c) Diğer ahvalde ise kalkıp oturmakla veya cehri surette karara iktiran eder.

Meclis, âzası yekûnunun yarısından fazlası bulunmadıkça müzakere nisabını bulamaz; bütün kararlar reylerin mutlak ekseriyetile takarrür eder; tesavii ârâ vukuunda, lâyiha reddolunur (madde 54).

12 - Vilâyet meclisi'nin salâhiyetleri ehemmiyetli ve çoktur; bu salâhiyetler umumiyeti itibarile menafii umumiyenin, Vilâyet ve Nahiye menafiinin tanzimine temas eder (64 ve 85 inci maddeler).

Vilâyet Meclisinin mukarreratı menafii umumiyeye müteallik mesaile şamil oldukça mezkûr Meclise Hakimiyeti âmmenin bir kısmı tefviz edilmiştir. Vilâyet Meclisi, nisbî temsil sistemine nazaran, Âyan'ın muayyen bir kısmını intihap eder; İstinaf Mahkemesi âzasının ve keزالık Bidayet Mahkemeleri Reis ve Reis Vekillerinin tayini için namzetler gösterir ve bazı taksimatı mülkiye tahavvüllerile menafii umumiyeye ait lâyihalar hakkında reyini beyan eyler.

Komünlere tkallûku itibarile, Vilâyet Meclisinin müdahalesi, yeni komünler ihdası hakkında ve Vi-

lâyetin müteaddit komünlerini alâkadar eden mesai üzerinde reyini ifade etmeğe münhasır kalır.

Vilâyet menafiine şamiliyeti noktasından :

Meclis, Vilâyetler Kanununun 85 inci maddesinden salâhiyet kesbeder; şöyle ki:

I — Ancak kanunlarla veya umumî idareye müteallik nizamnamelerle idare edilmekte olan mevzulara münhasır kalmak,

II — Bilâhire ayni mevzu üzerine eğer bir kanun veya umumî bir nizam çıktığı takdirde , vilâyet meclisinin evvelki mukarreratı kendiliğinden ve bilhak mefsub ve mülga olmak ,

III — Ve nihayet daha aşağıda 13 üncü bentte izah edileceği üzere , Kuvvei teşriyenin , Kıralın ve Kuvvei adliyenin velâyeti âmmesine (yani tasvip veya red suretile kontrol ve vesayetine) tâbi tutulmak şartlar ile ,

Her Vilâyet Meclisi kendi vilâyetinin dahilî idaresine ve Polis evamir ve talimatına müteallik nizamnameler yapar.

İşte bu, Yukarıda 6 ıncı bentte izah olunan Nizam yapma kuvvet ve salâhiyetinin tatbik ve icraya vaz,ıdır.

Vilâyetler Kanunu'nun 65 inci maddesinin tatbiki suretile, Vilâyet Meclisi Vilâyet menafiine ait olan bil'umum işlerde tamamilen başına buyuruk olarak reyini beyan, usulü tesbit ve nizama rapteder ; binaenaleyh, Vilâyetin, manevî şahsiyet sıfatıyla, mülkiyetinde bulunan bil'umum emvale, menkul ve gayrimenkul hukuka, Meclis mutassarrıf olur; işte bu sebepledir ki Vilâyet Meclisine bazan (Mütevellîye mümasıl heyet = Assemblée quasi - patrimoniale) unvanı da verilmiştir. İstikrazlar, nakdî mükellefiyetler, emvalin ferag ve teferrüğü hep Meclisin reyile vuku bulur ve bu reylerin haricinde

başka bir heyetçe reye konulamaz. Her sene Meclis, o yeni yılın masraflarına ait bütçeyi yapar ve bu masrafların karşılıklarını tesbit eder : Bütçenin, Kıralın tasvibine arzı mecburîdir. Mamafih, bütçenin ve muhtelif fasıl ve maddelerinin arzettiği ehemmiyet sebebile, Kıral muayyen maddeleri tasvipten imtina ve mütebakisini tasvip edebilir. Aynı suretle, mecburî masraflar (1] mevzubahis olduğu vakit, Kıralın, Daimî Encümen'in muvafakkatile, Meclis'in bütçeye koymaktan imtina ettiği mebalîği doğrudan doğruya bütçeye kaydeylemek hakkı da vardır. Masrafların murakabesini temin zımmında, bütçe· fasıl''lara ayrılmıştır ve fasıldan fasıla münakalât, ancak Meclis tarafından ayrıca sadır olan bir karar ile ve Kıralın tasvibile icra olunabilir.

Kezalik, Meclis her sene, Daimî Encümen tarafından ibraz edilen evrakı müsbite ile geçen yılın varidat ve mesarrafını mübeyyin hesabâtı görüp kabul veya reddini reye koyar; bu vesika Muhasebat Divanı'nın tetkikına arz olunur.

Nihayet, Vilâyetin emvaline teallûk eden muamelât için, Daimî Encümene mevdu salâhiyetin muhafazası kaydı ile (15 inci bende müracaat) gerek müddei ve gerek müdeaaaleyh sıfatıyla dâva ikamesine mezuniyet vermek Meclise ait bir keyfiyettir.

(Bitmedi)

Enis Behiç

Vilâyetler Kanunu'nun 69 uncu maddesi Vilâyetin uhdesine bir sıra mecburî masraflar tahmil etmiştir. Diğer masraflar hususî kanunlardan mütevellittir. Vilâyet varidatının kifayetsizliği takdirinde ayrıca bir kanun ile buna çare bulunacağı da not edilmelidir.